

BP საქართველო

2006 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში

BP ჯგუფი

BP განვის, ნავთობისა და ნაწილებადის დაბალი შემცველობის სხვა წყაროებიდან აწარმოებს ენერგიას ტრანსპორტირების, ელექტროენერგიის, გათბობისა და განათების, ყოველდღიური მოხმარების საგნებისა და პროდუქტებისათვის. ჩვენ ვსაქმიანობთ გლობალურად და დააზღვრებით 100 ქვეყანაში 97000-ზე მეტი ადამიანი გვყავს დასაქმებული. წილობრივად ვმონაწილეობთ 26 ქვეყანაში მიმდინარე საძიებო და მოპოვებით საქმიანობაში. ჩვენი კაპიტალური აქტივების დააზღვრებით 40% აშშ-ში მდებარეობს, ხოლო 25% – დიდ ბრიტანეთსა და ევროპის სხვა ქვეყნებში.

2006 წელს BP ჯგუფი მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში მცნოვრებ მომხმარებელს დღეში თითქმის ოთხ მილიონ ბარეულ ნავთობსა და გაზს აწვდიდა. ამ წელს დაიწყო აზერბაიჯანში აღმოსავლეთ და დასავლეთ აზერის ჰარატურებიდან ნავთობის მომვება, რომელიც საქართველოში გამავალი აზლან დასრულებული ბაქო-თბილისი-ჯერიანის მილისადნით ევროპის ბაზრებს მიეწოდება. 2006 წელს ჯგუფის კაპიტალური დააზარჯები სულ 17,2 მილიარდი აშშ დოლარი იყო. აშშ-ის ფასიანი ქაღალდებისა და ბირეუბის კომისიის (SEC) მონაცემებით, 2006 წელს ჩვენი რეზერვების ჩანაცვლების კოეფიციენტმა 113% შეადგინა.¹

წინამდებარე ანგარიში: მიმოხილვის სფერო და პროცესი

BP-ისათვის მდგრადი განვითარება ნიშნავს მისი, როგორც საწარმოო ჯგუფის უნარს, განაახლოს აქტივები, შექმნას და მომხმარებელს მიაწოდოს უკეთესი პროდუქცია და საზოგადოების მზარდი მოთხოვნები უკეთესი მომსახურებით დააკმაყოფილოს, მოიზიდოს თანამშრომელთა ახალი თაობები, საკუთარი წვლილი შეიტანოს გარემოს დაცვაში და შეინარჩუნოს როგორც საკუთარ მომხმარებელთა, ასევე აქციონერთა და იმ საზოგადოების ნდობა და მხარდაჭერა, სადაც საქმიანობს.

წინამდებარე ანგარიში ჩვენ მიერ საქართველოში განხორციელებული მდგრადი განვითარების ხელშემწყობი საქმიანობის შესახებ გამოქვენებული რიგით მესამე ანგარიშია, რომელიც საქართველოს 2004 წლის მდგრადი განვითარების მიმოხილვისა და 2005 წელს გამოქვეყნებული მდგრადი განვითარების სრული ანგარიშის საფუძველზე მომზადდა. 2006 წელს ჩვენმა საქმიანობა მშენებლობის ფაზიდან გრძელვადიანი ექსპლუატაციის ფაზაში გადაინაცვლა. ეს ის გარდამავალი პერიოდია, როდესაც ჩვენი, როგორც ნავთობისა და გაზის რესურსების ოპერატორის, როლი იზრდება, რომლის შესრულებას დიდი ხნის განმავლობაში ვაპირებთ. მიუხედავად იმისა, რომ საქმიანობა იცვლება, გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული ვალებულება იგივე რჩება. მდგრადი განვითარების მომავალ ანგარიშებში გავაგრძელებთ ჩვენი საქმიანობის პრიორიტეტებსა და, ამავე დროს, ჩვენი მკითხველებისათვის საინტერესო საკითხებზე საუბრს.

ანგარიში წარმოდგენილი ინფორმაცია კომპანიის მიერ ქვეყანაში განხორციელებულ საქმიანობას მთლიანობაში წარმოაჩნის, ამასთანავე, ცალკეულ პროექტებსა და ოპერაციებსაც ასახავს. ანგარიში თბილისის ოფისმა მოამზადა და მასში აღწერილია ჩვენი საქმიანობა მთელი ქვეყნის მასშტაბით. როგორც წინათ, აზლაც ფორმალური პროცედურის დაცვით წარმოვაჩინეთ შიდა და გარე მხარეებისათვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხები, რათა ჩვენი საქმიანობა ანგარიშში მრავალმხრივად და სწორად ასახულიყო.

¹ ფილიალებსა და საკუთარი აქციებით პასუხისმგებელ საწარმოებთან ერთად, შესყიდვებისა და გასხვისების ჩაუთვლელად.

- 1 BP საქართველოს გენერალური მენეჯერის წერილი
- 2 რას ნიშნავს BP-ისთვის პასუხისმგებლობა
- 3 2006 წლის შედეგები
- 4 საქმიანობა ჩვენი პასუხისმგებლობით
- 5 როგორ ვმუშაობთ
- 7 ჩვენი კომერციული საქმიანობა
- 10 ფინანსური და ეკონომიკური საქმიანობა
- 11 დიალოგი და თანამშრომლობა
- 17 ჯანდაცვა და უსაფრთხოება
- 20 ეკოლოგიური თვალსაზრისით გამართლებული საქმიანობა
- 24 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა
- 25 ფიზიკური და ადამიანის ფლებები
- 27 ჩვენი თანამშრომლები
- 30 ჩვენი როლი საზოგადოებაში
- 31 სოციალური და გარემოსდაცვითი ჭრილი
- 32 კლიმატის ცვლილება
- 33 ეფექტური მართვის ხელშეწყობა
- 34 ბიზნესის განვითარება
- 35 განათლება
- 37 ხელმისაწვდომი ენერგია
- 38 ჩვენი პროგრამები
- 42 მუშაობის ეფექტურობის მაჩვენებლები
- 43 დოკუმენტის შესაბამისობის დადასტურება
- 44 ტერმინების განმარტება
- 45 დამატებითი ინფორმაცია

მუშაობა მიმდინარეობს სადგურზე Area 80, თურქეთის საზღვართან ანლოს.

განცხადება BP ჯგუფის აუდიტორის, Ernst & Young-ისაგან

ჩვენ შევისწავლეთ BP საქართველოს 2006 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში, რათა BP-ის ხელმძღვანელობისათვის დაგვედასტურებინა, რომ კომპანიის მიერ საქართველოში მდგრადი განვითარებისათვის განხორციელებული საქმიანობის შესახებ წარმოდგენილი მონაცემები, განცხადებები და მტკიცებულებები ფაქტებითა თუ ახსნა-განმარტებებით სათანადოდა დასაბუთებული. ჩვენ მიერ შესრულებული სამუშაოს შედეგები და დასკვნები წინამდებარე ანგარიშის 43-ე გვერდზეა მოყვანილი.

წინამდებარე ანგარიშში „BP“-ის და „BP ჯგუფის“ დასახელებისას იგულისხმება BP p.l.c., მისი ფილიალები და შვილობილი კომპანიები. ანგარიშში ერთიანად არის წარმოდგენილი BP p.l.c.-ის, მისი ფილიალებისა და შვილობილი კომპანიების მიერ განხორციელებული დონისძიებები და საქმიანობა, თუკი სხვაგვარად არ არის მთთოებული. ნაცვალსახლები „ჩვენ“ და „ჩვენი“ გულისხმობის BP ჯგუფის მიერ კომპანიების, რომლებიც საქართველოში საქმიანობენ, თუკი სხვაგვარად არ არის განმარტებული.

BP საქართველოს გენერალური მენეჯერის წერილი

2006 გარდამავალი წელი იყო, რომელიც მშენებლობის წარმატებით დასრულების შემდეგ ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენისა (BTC) და სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის (SCP) სრულ ექსპლუატაციაში გაშვებით აღინიშნა. BTC-ის სრულად ამუშავება, რომლის ოფიციალური ცერემონია ივლისში თურქეთის პირტ ჯეპანში გამართა, არის დაგვირგვინება საინიცინრო და მენეჯმენტის იმ უმნიშვნელოვანენი მიღწევისა, რომლისთვისაც ათ წელზე მეტი წენის განმავლობაში აზერბაიჯანში, საქართველოსა და თურქეთში ათასობით ადამიანი შრომობდა.

ჩვენთვის და ჩვენი პარტნიორებისათვის SCP-ის დასრულება და საქართველოს გაზგამანაწილებელ სისტემასთან დამაკავშირებელი გაზსადენის მშენებლობა ქვეყნისთვის პირველი გაზის მისაწოდებლად გადადგმული კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო. ამ გზით პირველი გაზი საქართველოში 2007 წლის იანვარში შემოვიდა, რაც ამ ქვეყნის მოსახლეობისა და ხელისუფლებისთვისაც დიდი მიღწევა იყო.

მშენებლობსა დამთავრება და მიღსადებების ექსპლუატაციის დაწყება, რა თქმა უნდა, არ არის ისეთი უბრალო და მარტივი ღონისძიება, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს. ერთი ფაზიდან მეორეზე უსაფრთხოდ და ეფექტურად გადასვლა ასობით ადამიანის ძალისხმევის შედეგია. ამ რთული ამოცანის შესასრულებლად საჭირო განდა თანამშრომელთა და ტექნიკის მობილიზაცია, ახალი კონტრაქტორების აყვანა, ცვლილებების მართვისათვის აუცილებელი სისტემებისა და პროცედურების დანერგვა, ჯალფების შეერთება, ასევე ახალი ჯალფებისა და ორგანიზაციული სტრუქტურების შექმნა – ყველივე ეს გაკათდა ყოველდღიურ საქმიანობის პარალელურად. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ გარდამავალი პროცესი დღემდე შეუცერხებლად მიმდინარეობს.

ზემოთ აღნიშნულ ძალისხმევას ჩვენთვის ხელი არ შეუშლია, ახალი ნაბიჯები გადაგვედგა. კვლავაც ვავითარებთ ადგილიზრივ პიტენიალს არა მნოლოდ საინიშნო და სამშენებლო საქმიანობით, არამედ უფრო ფართო

ღონისძიებებით. პარტნიორებთან ერთად შექმნილმა რეგიონული განვითარების ინიციატივამ მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი რეგიონის შესაძლებლობების განვითარებას ბიზნესისა და ინფრასტრუქტურის მხარდაჭერით. BP-ის მიერ პირდაპირ ან მთავრობასთან შეთანხმებული საგრანტო პროგრამებით დაფინანსებული სოციალური ინიციატივების განხორციელებით გაგრძელდა საზოგადოებრივი ინფრასტრუქტურის პროექტების პროექტების მისამართი შესაძლებლობების გაძლიერების, განათლებისა და ეკონომიკის განვითარების მნიშვნელოვანი მიზანისათვის.

საქმიანობა და მიღწევები ცხადად წარმოაჩენენ შემდეგი მნიშვნელოვანი გზავნილის არსა: BP, როგორც ოპერატორი, საქართველოში კიდევ დიდხანს დარჩება. კასპიის ზღვის ნავთობისა და გაზის საბადოები ერთ-ერთი ყველაზე მდიდარი და დიდია მთელ მსოფლიოში. BP-მ მსხვილი ინვესტიცია უკვე განახორციელა რეგიონსა და საქართველოში. უსაფრთხოების დაცვითა და პასუხისმგებლობით კვლავაც გავაგრძელებთ ქვეყანაში ჩვენი როლის შესრულებას, რაც სარგებელს მოგვიტანს ჩვენც, პარტნიორებსაც და ქართველ ხალხსაც.

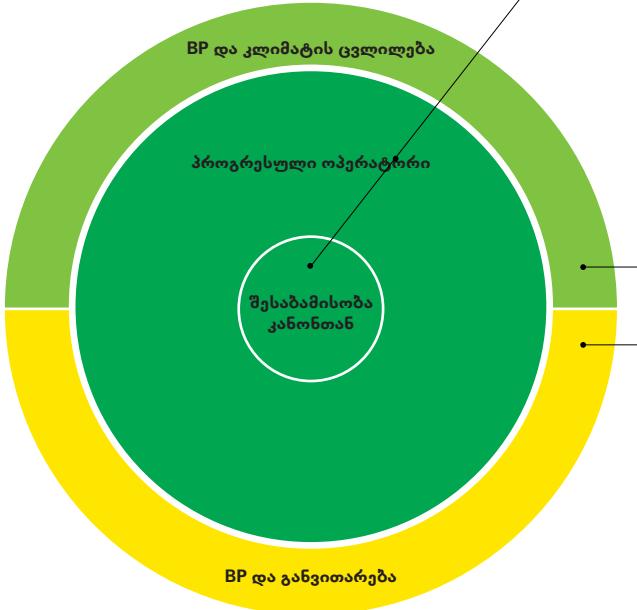
A handwritten signature in black ink, appearing to read "Michael J. Kuehn".

პილ კ. მაკდაუელი

BP საქართველოს გენერალური მენეჯერი
ივნისი, 2007 წელი

რას ნიშნავს BP-ისთვის პასუხისმგებლობა

წინამდებარე ანგარიშის სტრუქტურა ეფუძნება ჩვენი შეხედულებების იმ მოდელს, რომელსაც BP-ში კორპორაციული პასუხისმგებლობის სხვადასხვა ასპექტის აღსაწერად ვიყენებთ. ამ სისტემის თანახმად, ჩვენი საქმიანობა იყოფა ორ კატეგორიად: პირველი, რომელსაც ვაკონტროლებთ და მეორე, რომელზეც გავლენას ვახდეთ. „კონტროლის სფერო” გულისხმობს ჩვენს საქმიანობებს, „გავლენის სფერო” კი ჩვენი საქმიანობის საზღვრებს სცილდება და საზოგადოებრივ და ეკოლოგიურ ასპექტებს მოიცავს.

1 თავი: კონტროლის სფერო

საქმიანობა ჩვენი პასუხისმგებლობით

სამუშაო პასუხისმგებლობა ორი დონისაგან შედგება: პირველ დონეზე იგი გულისხმობს საკანონმდებლო მოთხოვნების შესრულებას. მეორე, უფრო მაღალ დონეზე, ვცდილობთ ვიმუშაოთ, როგორც „პროგრესულმა ოპერატორმა”, ვაწესებთ რა საკუთარ სტანდარტებს, რომლებიც საკანონმდებლო მოთხოვნების ჩარჩოებს სცილდება. ჩვენი აზრით, კომპანიას, რომელიც მუდამ წარმატებისაც მიისწავების, უნდა პქონდეს ინდივიდუალური და კოლექტიური ქცევის უნივერსალური სტანდარტები. ისეთ დიდ და მრავალმხრივ ორგანიზაციაში, როგორიცაა BP, ამის მიზანი ჩვენი უპირველესი ამოცანაა. ანგარიშის I ნაწილში აღწერილია 2006 წელს ამ სფეროში განხორციელებული ჩვენი საქმიანობა.

2 თავი: გავლენის სფერო

ჩვენი როლი საზოგადოებაში

ვცდილობთ, პირველები ვიყოთ ისეთ მნიშვნელოვან სფეროებში, როგორიცაა კლიმატის ცვლილება და განვითარება, სადაც ჩვენი გამოცდილება, კაპიტალი და შესაძლებლობები დადებითი ზეგავლენის საშუალებას გვაძლევს. კლიმატის ცვლილების საპასუხოდ გადადგმული ნაბიჯები არსებითად სცილდება მხოლოდ ჩვენივე ემისიების შემცირებას და გულისხმობებს, აგრეთვე, საკანონმდებლო დებატებში მონაწილეობას, კვლევითი საქმიანობის წელშეწყობასა და ენერგეტიკისა და ტრანსპორტის სფეროში ახალი და უფრო უსაფრთხო ტექნოლოგიების დანერგვას. „BP-ის ალტერნატიული ენერგიის” ბიზნეს-მიმართულების დახმარებით ფინანსდება განახლებადი და ალტერნატიული ენერგიის დარგები. ანალი თაობის, ნახშირბადის დაბალი შემცველობის სატრანსპორტო საწავის კვლევის, განვითარებისა და რეალიზაციისთვის 2006 წელს წარმოვიწყეთ ბიო-საწავის ბიზნესი. რაც შეეხება სოციალურ და ეკონომიკურ განვითარებას, ჩვენი წვლილი ძირითადად სახელმწიფო შემოსავლების ზრდაში, სამუშაო ადგილების შექმნაში, კვალიფიკაციის ამაღლებასა და პროდუქციის წარმოებაში გამოიხატება. თუმცა, კიდევ უფრო დიდი როლი უნდა შევასრულოთ მსაპინძელ შვეიცარიელ ეფაქტური მმართველობისა და საზოგადოებრივი პროგრესის ხელშესაწყობად. ანგარიშის II ნაწილში აღწერილია 2006 წელს მოცემულ სფეროებში განხორციელებული ჩვენი საქმიანობა.

2006 წლის შედეგები

მიღწევები

BTC მიღსადენის სრულ

ექსპლუატაციაში გაშვება ბაქო-თბილისი-ჯევპანის (BTC) მიღსადენით პირველი ნავთობი დაიშნულების ადგილას 2006 წლის ივნისში ჩავიდა. ბოლო თხოთმეტი წლის განმავლობაში ეს არის ნავთობის ყველაზე დიდი წყარო, რაც OPEC-ის ფარგლებს გარეთ მოუპოვებით (გვ. 7-8). გარდა ამისა, ამ პროექტმა მიღსადენის დერევნის ახლოს მცხოვრებ მოსახლეობას სოციალური და ეკონომიკური სარგებლობა მოუტანა (გვ. 39-40).

SCP-ის დასრულება და საქართველოს გაზგამანაწილებელ სისტემასთან შემართებელი გაზსადენის მშენებლობა ჩვენ სამხრეთ კავკასიური მიღსადენის მშენებლობა დავასრულეთ და ავაშენეთ გაზსადენი, რომელიც მას საქართველოს გაზგამანაწილებელ სისტემასთან აკავშირებს. აღნიშნულმა პროექტმა საშუალება მოგვცა, საქართველოსათვის პირველი გაზი 2007 წლის იანვარში მიგვეწოდებინა, რაც შევენის ხელისუფლებისა და მოსახლეობისათვის მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო (გვ. 9, 37).

მიწის აღდგენითი სამუშაოების

დასრულება 2006 წელს დასრულდა საინჟინრო და აღდგენითი სამუშაოები იმ

მიწაზე, რომელიც BTC და SCP

მიღსადენების სამშენებლო დერეფანში მოხვდა. გარე აუდიტორებმა და ექსპერტებმა აღდგენითი სამუშაოს ხარისხი ძალიან მაღალ დონეზე შეაფასეს (გვ. 20-21).

მშენებლობის ფაზიდან ექსპლუატაციის

ფაზაზე გადასვლის მართვა წარმატებით გავრთოვთ თავი ორგანიზაციულ, ტექნიკურ და კომერციულ ამოცანებს მშენებლობიდან მუდმივი ექსპლუატაციის ფაზაზე შეუფერხებლად და უსაფრთხოდ გადასვლის უზრუნველსაყოფად. მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ კიდევ რჩება გარდამავალ პროცესთან დაკავშირებული გარკვეული ამოცანები, გვჯერა, რომ ჩვენი ორგანიზაციის სათანადო არის მომზადებული საქართველოში ექსპლუატაციის ახალ და ხანგრძლივ ეტაპზე გადასასვლელად (ამ საკითხებთან დაკავშირებით დეტალურ ინფორმაციას ხშირად შეხვდებით ანგარიშის პირველ ნაწილში).

სოციალური განვითარების ხელშეწყობა

ჩვენი სოციალური ინვესტირების პროექტები კვლავაც ხელს უწყობენ მიღსადენის გასწვრივ მოსახლეობა ცხოვრების ხარისხის ამაღლებას. მაგალითად, „გაუმჯობესებული სკოლების პროექტი,” გარე შეფასების

თანახმად, BTC-ის საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამის ერთ-ერთი ყველაზე წარმატებული კომპონენტია. კიდევ უფრო დიდ და ფართომასშტაბიან წარმატებას მივადწიეთ რეგიონული განვითარების ინიციატივის განხორციელების საქმეში (გვ. 35-36, 39-41).

ამოცანები

ადგილობრივი ინსტიტუციონალური შესაძლებლობების ხელშეწყობა კვლავ ვდეგავართ სამართლებრივი და ადმინისტრაციული საკითხების გადაწყვეტასთან დაკავშირებული რიგი პრობლემების წინაშე, რომლებიც აფერხებენ და ართულებენ სამუშაო პროცესს. ამ საკითხების გადასაწყვეტად მთავრობასთან მუშაობას გავაგრძელებთ (გვ. 12-13).

დასავლეთის მიმართულების

მიღსადენის უსაფრთხო მუშაობა 2006 წელს აღნიშნულ მიღსადენზე წარმატებით განხორციელებული სარემონტო სამუშაოების შემდეგ გადავწყვიტეთ, ჩავატაროთ დამატებითი სამუშაოები მოღსადენის მარშრუტის ზოგიერთ მონაცემთაზე მეწყვერთან დაკავშირებული საფრთხეების

შესასწავლად. შესწავლისას

განხორციელებული სამუშაოების უსაფრთხების უზრუნველსაყოფად დასავლეთის მიმრთულების საეჭვისორტო მიღსადენის (WREP) ექსპლუატაცია დროებით შეჩერდა (გვ. 8-9).

ადგილობრივი ხელმძღვანელი

კადრების მომზადება დამატებითი ზომები მივიღეთ ადგილობრივ თანამშრომელთა რაოდენობის გაზრდისა და მათი შესაძლებლობების განვითარებისთვის. თუმცა ხელმძღვანელ თანამდებობებზე სათანადო რაოდენობის ადგილობრივი კადრების დანიშვნა კვლავ ამოცანად რჩება (გვ. 27-29).

ნარჩენების მართვა გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული ყოველდღიური

პრობლემების გარდა, საქართველოში ევროპული სტანდარტების ნაგავსაყრელი ობიექტების არარსებობის გამო ნარჩენების მართვის საკითხი კვლავ რომელი გადასაწყვეტა.

ექსპლუატაციის ეტაპზე გადასავლასთან ერთად ამ საკითხის მოსაგვარებლად განსაკუთრებული ყურადღებით ვიმუშავებთ (გვ. 21).

კოდიანას პროექტების განხორციელება

საქართველოს მთავრობის წინაშე ავიდეთ ვალდებულება, BTC მიღსადენის კოდიანას მონაცემთაზე განვახორციელოთ დამატებითი სამშენებლო პროექტები, რომლებიც გარემოს შემდგომ დაცვას უზრუნველყოფენ. ამ პროექტების სათანადო შესასრულებლად საჭირო იქნება პროექტების მართვის უწყვეტად მაღალი ხარისხი (გვ. 7-8).

საქმიანობა ჩვენი პასუხისმგებლობით

1

- 1.1 როგორ ვმუშაობთ
- 1.2 ჩვენი კომერციული საქმიანობა
- 1.3 ფინანსური და ეკონომიკური საქმიანობა
- 1.4 დიალოგი და თანამშრომლობა
- 1.5 ჯანდაცვა და უსაფრთხოება
- 1.6 ეკოლოგიური თვალსაზრისით გამართლებული საქმიანობა
- 1.7 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა
- 1.8 უშიშროება და ადამიანის უფლებები
- 1.9 ჩვენი თანამშრომლები

1.1 როგორ ვმუშაობთ

საქმის მიმართ სრული პასუხისმგებლობა ჩვენი კორპორაციული პასუხისმგებლობის ქვაკუთხედია. ეს გულისხმობს, შევინარჩუნოთ მაღალი და თანმიმდევრული სტანდარტები ყოველდღიურად და ყველან, სადაც ჩვენ ვმუშაობთ, მათ შორის – უსაფრთხოებასთან, პატიოსნებასთან, გარემოს დაცვასა და პერსონალის მართვასთან დაკავშირებით. წინამდებარე ნაწილში აღწერილია ჩვენი მიდგომები და BP საქართველოს როლი ჯგუფში.

ჩვენი საქმიანობა საქართველოში BP-ის ერთ-ერთი რეგიონის – აფრიკა-აზია აღმოსავლეთ-კასპიისა და ჯგუფის ერთ-ერთი გრძელვადიანი საქმიანობის ცენტრის ნაწილია. ჩვენი საქმიანობა ჯგუფის საძიებო და მოპოვებითი სეგმენტის ნაწილია, რაც, თავის მხრივ, ერთ-ერთია ჯგუფის სამი საოპერაციო სეგმენტიდან (ორი დანარჩენი მოიცავს გადამუშავებას და მარკეტინგს და გაზს, ენერგიასა და განახლებად ენერგოწყაროებს).

ჩვენ მჭიდროდ ვთანამშრომლობთ აზერბაიჯანელ და თურქ კოლეგებთან და აზერბაიჯანის სტრატეგიული ბიზნესდანაუროფის ნაწილს წარმოვადგენთ. ეს განპირობებულია გეოგრაფიული სიახლოეთი, უფრო მეტად კი იმ კავშირით, რომელიც

საქართველოში არსებულ მიღლადენების ობიექტებსა და კასპიისა და ხმელთაშუა ზღვებში და მათ გარშემო არსებულ ნავთობისა და გაზის მოპოვების, შენახვისა და განაწილების საშუალებებს შორის არსებობს.

ჩვენი საქმიანობა საქართველოში ხორციელდება იმ ფუნქციური განყოფილებების საშუალებით, რომელთა მიზანია, უზრუნველყოს ურთიერთკავშირი BP ჯგუფში, ეფექტურად მართოს რისკი და გაზარდოს წარმოების ნაყოფიერება. ტექნოლოგიურ დახმარებას ჯგუფის კვლევითი და საინჟინრო განყოფილებები ახორციელებენ. ტექნოლოგია ჯგუფს ეხმარება, მოიპოვოს ენერგიის ის წყაროები, რომლებიც მას ესაჭიროება მომავალში ენერგოუსაფრთხოების

უზრუნველსაყოფად და ენერგიის მოპოვებით და მოხმარებით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების მინიმუმამდე შესამცირებლად.

BP თანამშრომლობს მთელ რიგ კომპანიებთან, რომლებიც არ შედიან BP ჯგუფში, ასევე სხვა ერთობლივ საწარმოებთან. ჯგუფის გადასახედიდან, ბევრი ასეთი ერთობლივი საწარმო თავად წარმოადგენს დიდ და მნიშვნელოვან კომპანიას, რომელიც შექმნილია დამოუკიდებლად. საკუთარი დირექტორთა საბჭოთი და მართვის პროცედურებით, სადაც BP წარმოდგენილია, როგორც აქციონერი. ნებისმიერ შემთხვევაში, BP მისდევს საკუთარ სტანდარტებსა და პოლიტიკას იმ ერთობლივ საწარმოებში, რომლებსაც მართავს და სადაც ამის შესაძლებლობას ერთობლივ საწარმოსთან გაფორმებული ხელშეკრულება იძლევა. იმ ერთობლივ საწარმოებში, რომლებშიც BP არ არის ოპერატორი, მაგრამ აქციების მფლობელია, იგი იღვწის საკუთარი სამუშაო სტანდარტების მსგავსი სტანდარტებისა და პროგრამების დასახრებად. საქართველოში ჩვენს საავაციო საწვავის ბიზნესს Air BP-ისა და Aviafuel Service-ის მიერ შექმნილი ერთ-ერთი ასეთი ერთობლივი საწარმო უდღვება.

BP-ის ხედვა და სტრატეგია BP ჯგუფის სტრატეგია ხუთწლიან და ერთწლიან გაგმებშია გაწერილი. სტრატეგია ემსახურება დირექტორთა საბჭოს მიერ დასახულა ძირითადი მიზანის მიღწევას, კერძოდ, აქციონერთა მოგების მაქსიმალურად გაზრდას გრძელვადიანი პერსპექტივით. სეგმენტები და

ჩვენი საქმიანობა
საქართველოში
ხორციელდება იმ
ფუნქციური
განყოფილებების
საშუალებით, რომელთა
მიზანია, უზრუნველყოს
ურთიერთკავშირი BP
ჯგუფში, ეფექტურად
მართოს რისკი და გაზარდოს
წარმოების ნაყოფიერება.

უსაფრთხო, ეთიკური და პასუხისმგებლობით მიღდომის გზით, სტრატეგიის, დაგეგმვისა და აღსრულების საშუალებით და დირექტულებების, სტანდარტებისა და კონტროლის გამოყენებით.

რაც შეეხება იმას, თუ როგორ ვაღწევთ მიზნებს, ამას განაპირობებს შემდეგი:

- შეზღუდვები აღმასრულებელ დონეზე: ეს შეზღუდვები ადგენს საზღვრებს საბჭოს, ჯგუფის მთავარ აღმასრულებელ დირექტორისა (GCE) და იმ საქმიანობასა და პირობებს შორის, რომლებსაც საბჭო მიუღებლად მიიჩნევს. საბჭო მთავარ აღმასრულებელ დირექტორს გადასცემს უფლებამოსილებას ამ შეზღუდვების ფარგლებში.
- სამარკო ნიშნები: ჩვენ სამარკო ნიშნების, ვიყოთ „შესრულებაზე ორიენტირებულნი,” „პროგრესულები,” „ნოვატორები” და „მწვანეები.”

ბიზნესდანაყოფები, მათ შორის, BP საქართველო, საკუთარ სტრატეგიებს აგუფის სტრატეგიის შესაბამისად აყალიბებენ.

გართველობა და რისკის მართვა ჩვენი
კორპორაციული მმართველობისა და მართვის სისტემები ქმნიან იმ ჩარჩოს, რომლითაც განვსაზღვრავთ, თუ რის მიღწევას და როგორ ვცდილობთ. ეს სისტემები შექმნილია ბიზნესის კონკრეტული მიზნების მისაღწევად

• აგუფის ღირებულებები: აგუფის ღირებულებები არის განაცხადები, რომლებშიც ჩამოყალიბებულია საქმიანობა და მიზნები, ხშირად მისწრაფებებიც, რომელთაც ვიყენებთ ჩვენი სამუშაო მაჩვენებლების შესაფასებლად და აგუფის რეატუაციის შესაქმნელად. ეს მისწრაფებები გულისხმობს მუშაობას უძედური შემთხვევების გარეშე, ეკოლოგიური თვალსაზრისით გამართლებულ საქმიანობას, სამართლიანობას თანამშრომელთა მიმართ, მათ დაწინაურებას ღირსებისა და დამსახურების მიხედვით, ურთიერთსასარგებლო ურთიერთობის განვითარებასა და ადამიანის უფლებების დაცვას.

- BP-ის ქცევის კოდექსი: ქცევის კოდექსში ჯგუფის გარკვეული ღირებულებები BP-ის ყველა თანამშრომლისათვის სავალდებულო კონკრეტული პრინციპებისა და მოთხოვნების სახით არის ჩამოყალიბებული.

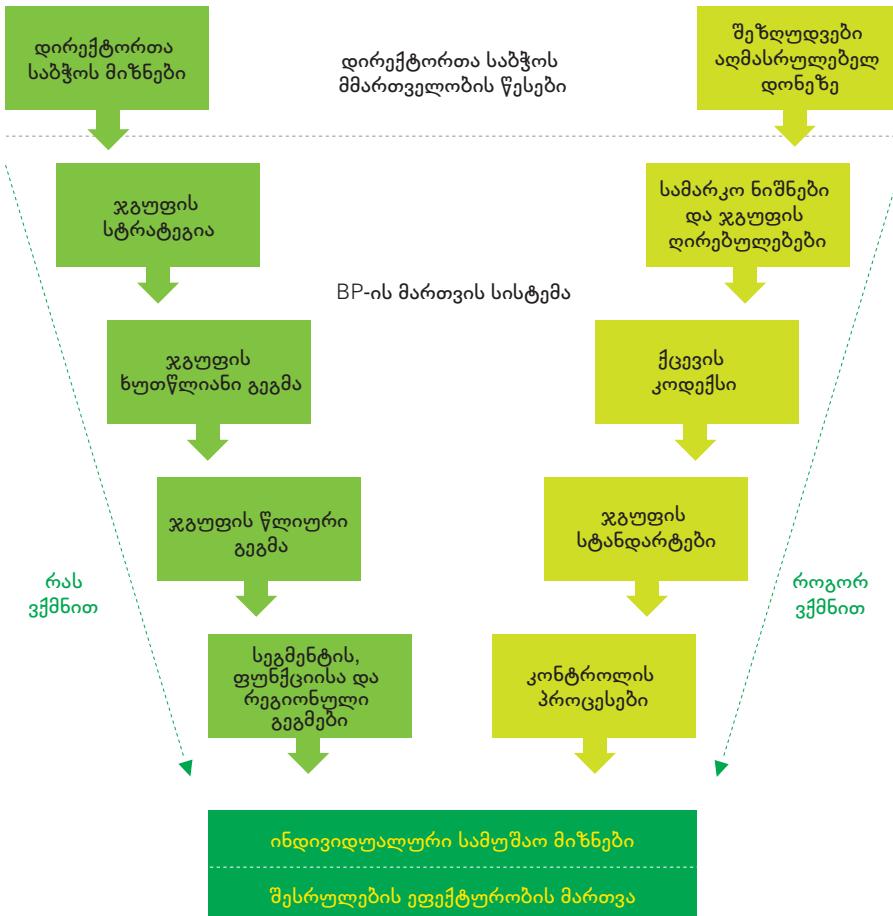
• აგუფის სტანდარტები: ეს სტანდარტები წარმოადგენს მკვერთად ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებს, პროცესებსა და პროცესებს, რომლებიც მთელი მსოფლიოს მასშტაბით უნდა იქნას დაცული. ქცევის კოდექსი, სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხო მართვის სტანდარტები, ნდობა, უწყვეტი საქმიანობის დაგეგმვა და ჯგუფის ინვესტიციების შეფასებისა და დამტკიცების პროცედურები სრული ძალით მოქმედებს. დამტკიცდა და უკვე აღსრულების პროცესშია კიდევ ოთხი სტანდარტი: სამუშაოს კონტროლი, მთლიანობის მართვა, ციფრული უსაფრთხოება და უშიშროება; მუშავდება კიდევ სამი სტანდარტი: საზღვაო ოპერაციები, ადამიანები და მართვის ინფორმაცია.

- კონტროლის პროცესები: მოიცავს პრაქტიკულ სისტემას, რომელიც შეიძლია მართვის განხორციელების საშუალებას იძლევა.
- ინდივიდუალური სამუშაო მიზნები: განსაზღვრავს პიროვნების მოსალოდნელ წლილს წლილი გეგმის შესრულებაში, მის ინდივიდუალურ მიზნებს, რესურსებს, საქმიანობასა და შეზღუდვებს.

წინამდებარე ანგარიშში აღწერილია, საქართველოში საქმიანობისას როგორ ვიყენებთ აღნიშნულ ღირებულებებს, სტანდარტებსა და მართვის სისტემებს.

დირექტორთა საბჭოს მიზნებიდან ინდივიდუალურ სამუშაო მიზნებამდე

როგორ იქცევა გეგმები ქმედებებად და შეზღუდვები აღმასრულებელ დონეზე – ინდივიდუალურ შეზღუდვებად

1.2 ჩვენი კომერციული საქმიანობა

საქართველოში ჩვენი ძირითადი საქმიანობა პროექტებში
 ინვესტირებიდან ხანგრძლივი ოპერაციების ეტაპზე გადადის. ეს
 გულისხმობს რეგიონში ახალი მიღსადენების პროექტების წარმატებით
 დასრულებას, რაც BP-ის მიერ ბოლო ათწლეულის განმავლობაში
 განხორციელებული ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ინვესტიციაა.
 ახლა ექსპლუატაციის ახალ, ხანგრძლივ ფაზაში შევდივართ.

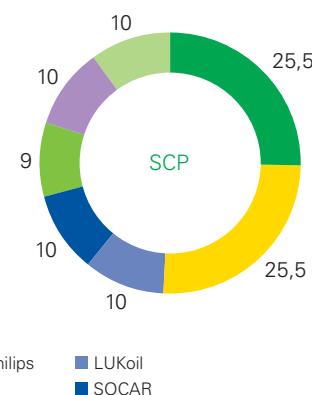
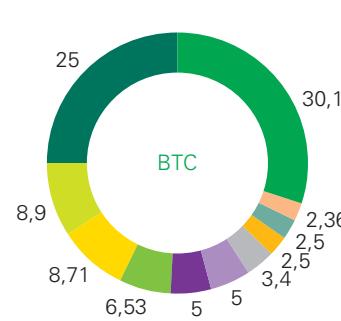
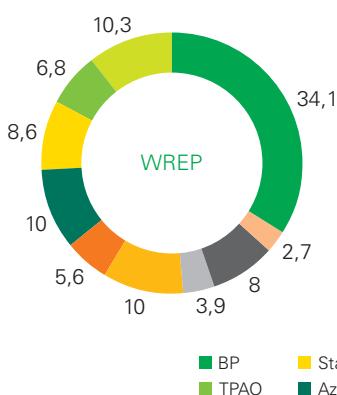
საქართველოში ნავთობისა და გაზის სამდიდოების განვითარებით, რომელიც წამყვანი ინვესტორისა და ოპერატორის ფუნქცია გვაკისრია. ინფორმაცია ჩვენს პარტნიორებსა და მათ ინვესტიციებზე ქვემოთ არის მოცემული. BTC და SCP პროექტების დასრულებასთან ერთად გრძელვადიანი ყოველდღიური ექსპლუატაციის ფაზაში გადავიდეთ, ამ ცვლილებას თან ახლავს თანამშრომლების შეცვლა, სამუშაო ძალისა და ტექნიკის დემონსტრაცია, ახალი ორგანიზაციული სტრუქტურების ჩამოყალიბება, ახალი კომერციული საქმიანობები და ახალი ტექნიკური ამოცანები. ამ ცვლილების უსაფრთხოდ და ეფექტურად მართვა იყო და არის მნიშვნელოვანი გამოწვევა. ერთი ფაზიდან მეორეზე შეუფერხებლად გადასასვლელად 2006 წელს ხელმძღვანელობამ მნიშვნელოვანი ღონისძიებები გაატარა ცვლილებების მართვის სტრუქტურირებული

პროცესის განხორციელების გზით. ამისთან ერთად, მნიშვნელოვან სარემონტო სამუშაოებს ვასრულებთ დასავლეთის მიმართულების მიღსადენზე. BTC/SCP მიღსადენების მარშრუტის გასწრივ სხვადასხვა აბიექტებს ვაშენებთ ამ მიღსადენების დამატებითი ფიზიკური და ტექნიკური უსაფრთხოებისთვის. ქვემოთ აღწერილი ამ ობიექტების ნაწილი საქართველოს მთავრობამ მოითხოვა, ნაწილიც 2005 წელს შეთანხმებული ნავთობის დაღვრაზე ავარიული რეაგირების გეგმის მიღების პირობით იყო გათვალისწინებული. 2006 წელს დავიწყეთ გზების შეკეთება და მშენებლობა მიღსადენის ახლოს მდებარე სარჩევლის სადგურებთან შეუფერხებლად მისასვლელად.

ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მიღსადენი (BTC) მიღსადენის, რომლის სრული სიგრძე 1768 კილომეტრია, დღეში მიღიონ ბარელზე მეტი ნავთობის გატარება

შეუძლია აზერბაიჯანის სანგაჩალის ტერმინალიდან თურქეთში წმელთამშუაზღვის სანაპიროზე მდებარე ჯეიპანის საზღვაო ტერმინალამდე. იგი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე გრძელი მიღსადენია. BTC მიღსადენის მშენებლობა საქართველოში 2005 წელს დასრულდა. BTC მიღსადენი სრულ ექსპლუატაციაში 2006 წელს იქნა გაშვებული. მიღსადენში გატარებული ნავთობის ნაკადი სტაბილურად იზრდებოდა და ამჟამად მიღსადენით მსოფლიო ბაზრებს დღეში დაახლოებით 600 000 ათასი ბარელი ნავთობი მიეწოდება. აღდგენითი და ლაბდშატტური სამუშაოები მიღსადენის მარშრუტის გასწრივ მაღალი სტანდარტების შესაბამისად შესრულდა (უფრო დეტალურად აღწერილია ნაწილში 1.6). 2006 წელს დაიწყო, აგრეთვე, დამატებითი აბიექტების მშენებლობა კოდიანა მთავრი მონაკვეთზე მიღსადენის

მიღსადენების აქციონერები (%)

BTC მილსადენის ექსპლუატაციაში გაშვება

BTC მილსადენის საექსპორტო სისტემის ოფიციალური ინაუგურაცია 2006 წლის ივლისში გაიმართა თურქეთის ხმელთაშუა ზღვის სანაკიროზე მდებარე ჯეიპანის ნავთობტერმინალში. ღონისძიებას, რომელსაც თურქეთის ხელისუფლება მასპინძლობდა, ესწირებოდენ მათი უმაღლესობები:

თურქეთის პრეზიდენტი აპერ ნეჯდეთ სეზერი, თურქეთის პრემიერ-მინისტრი რეჯეფ ტაიფ ერდოგანი, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის პრეზიდენტი ილჰამ ალიევი და საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ საკაშვილი, სხვა მაღალი რანგის სამთავრობო და სახელმწიფო წარმომადგენლებთან, BTC მილსადენის მფლობელი კომპანიების უფროს წელმძღვნელ პროექტის თანამშრომებთან ერთად. ჯეიპანის ინაუგურაციის ცერემონიაზე სიტყვით გამოვიდა ლირიდი ბრაუნი, რომელმაც მადლობა გადაუხადა დამსტრიქ საზოგადოებას და განაცხადა: „ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ექსპლუატაციაში გაშვება მნიშვნელოვანი ნაბიჯია ნავთობის მრეწველობის ხანგრძლივ ისტორიაში. პირველად ამ საუკუნეში იგი კასპიის ზღვის ნავთობის მარაგებს მსოფლიო ბაზრებთან აკავშირებს. BP-ის სახელით მინდა, მადლობა გადაუხადო ყველას, ვინც შესაძლებელი განადა ამ ტაქამდე მოსვლა.

მინდა, მადლობა გადაუხადო პროექტი დასაქმებულ შესანიშნავ ხალხს სამი ქვეყნიდან – აზერბაიჯანიდან, საქართველოდან, თურქეთიდან და კიდევ ბევრ სხვას, რომელთა დახმარებასა და მონაწილეობას უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა – მუშებს, ადგილობრივ მოსახლეობას, კომპანიებს, მთავრობებს, საერთაშორისო ორგანიზაციებს, ჩვენს პარტნიორებს და, რა თქმა უნდა, ჩვენს თანამშრომლებს. BTC მილსადენი 21-ე საუკუნის პირველი უდიდესი სამშენებლო პროექტია.”

ეკოლოგიური და ტექნიკური უსაფრთხოებისთვის. უსაფრთხოების ბაზის მშენებლობა ზამთრის ყინვების გამო დროებით შეჩერდა და ამინდის გაუმჯობესებისთანავე გაგრძელდება. მშენებლობის დამთავრების შემდეგ ბაზა მუდმივი ობიექტის ფუნქციას შეასრულებს, სადაც საცხოვრებელი ოთახები, ოფისები, სარემონტო ობიექტები, ენერგოწარმოების, კანალიზაციისა და სასმელი წყლის სისტემები მოწყობა და ექსპლუატაციისათვის საქართველოს სამთავრობო სტრუქტურას – სტრატეგიული მილსადენების დაცვის დეპარტამენტს გადაეცემა (SPPD).

ჩატარდა, აგრეთვე, ნავთობის ავარიული ჩამოსაცლელი ობიექტის (EDDF) მშენებლობასთან დაკავშირებული მოსამზადებელი სამუშაოები. ობიექტი 8500 მ³ მოცულობის ფოლადის რეზერვუარია, რომელიც მოთავსდება კიდევ ერთ ბეტონის მიწისვეშა რეზერვუარში, სადაც ავარიის შემთხვევაში, კოდიანას მონაკვეთის ნებისმიერი ადგილიდან BTC მილსადენიდან დაღვრილი ნავთობი ჩაიცლება და შენახება. ოქტომბერში საქართველოს მთავრობისაგან აუცილებელი ნებართვების მიღების შემდეგ რეზერვუარის ადგილი გაიწმინდა და მშენებლობისათვის

მომზადდა, რომელიც 2007 წელს დაიწყება.

2006 წელს შეიქმნა მეორადი შემაკავებელი ობიექტების სისტემის პროექტები მილსადენის დაზიანების ნაკლებად სავარაუდო შემთხვევაში ნავთობის უსაფრთხოები შესაკავებლად. თითოეული მეორადი შემაკავებელი ობიექტი მდინარის კალაპოტის ირგვლივ აშენებული დამზიდათა და შლუზებით აღჭრული სალექარი საგუბრებისაგან შედგება. ავარიის შემთხვევაში შლუზები დაიკეტება და შეაჩერებს ნავთობს იქამდე, სანაც ნავთობის დაღვრაზე რეგისტრის ჯგუფი ნავთობის უსაფრთხოები ლოკალიზაციას არ

დასავლეთის მიმართულების მილსადენის შეკეთება

2006 წლის იანვარში – საქართველოს მკარი ზამთრის პირობებში – შეიქმნა 20 კაციანი ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში იყვნენ ინჟინერები და მილსადენის ექსპლუატაციის ექსპერტები. ჯგუფის მიზანი იყო ტექნიკური მომსახურების პროგრამის დაწყება მილსადენის ავტომატიზირებული დაგუშით შესწავლისას გამოვლენილი ხარვეზების მდებარეობის დასაზუსტებლად.

2006 წელს დაწყებული ტექნიკური მომსახურების სამუშაო, რომელიც ორ ეტაპად ხორციელდება, ახლაც მიმდინარეობს. პირველ ეტაპზე ობიექტზე მუდმივად, ცვლებში მუშაობდა დაახლოებით 95 ადამიანი, ხოლო მეორეზე – 81. 2006 წლის განმავლობაში სამუშაოზე დაახლოებით 450 000 კაც-საათი დაინარჯა. მილსადენზე მუშაობა შეუჩერებლად მიმდინარეობდა. ეს შესაძლებელი განადა კოორდინირებული ღოლჯისტიკამ და პროექტის მართვამ, საფრთხეების სათანადო ანალიზმა და მართვებულმა სასენინრო გადაწყვეტილებებმა. სამუშაო გულისხმობა მილსადენის ამოთხრას იმ ადგილებში, სადაც ანალიზს საფუძველზე საჭირო იყო ხარვეზების ვიზუალური და ულტრაბერიო შემოწმება, და იმის დადგენას, თუ რა შემდგომი ზომების მიღება იქნებოდა აუცილებელი. ეს ღონისძიებები მოიცავდა დარღვეული ზედაპირის მოცილებას, გარსაცმის გაკეთებას (ეს ანალი მეთოდია, როდესაც ანალი გარსაცმი), ფაქტობრივად, ახალ მილად იქცევა), ან პირდაპირ დეფექტური მილის მონაკვეთების მოწყრისა და ახლით ჩანაცვლებას.

მოცემული სამუშაო დღემდე ადამიანის დაშავების, უსაფრთხოების მოთხოვნების დაგრღვევისა და გარემოს დაბინძურებების შემთხვევის გარეშე მიმდინარეობს.

მოახდენს. მეორადი შემაკავებელი ობიექტების მშენებლობა 2007 წელს დაიწყება.

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მიღსადენი (WREP)

မိုလ်ဆန်းစာရွက်ရေး ၈၃၀ ဒုက္ခလာများဖြစ်ရှာ နှင့်
မိုလ်ဆန်းစာရွက်ရေး ၁၂၅ ဒုက္ခလာများ ပါသည်။ မိုလ်ဆန်းစာရွက်ရေး
နှင့် မိုလ်ဆန်းစာရွက်ရေး ၁၂၅ ဒုက္ခလာများ ပါသည်။

2005 წლის ბოლოს ჩატარებული
გეგმიური ტექნიკური დათვალიერების
შედეგად, რისთვისაც
ავტომატიზირებული დაცუშის გატარების
მეთოდი იქნა გამოყენებული
(მიღლსადენის შემოწმება მოწყობილობით,
რომელიც გვაწვდის ინფრარმაციას
მიღლსადენის მდგომარეობის შესახებ),
მიღლსადენში გამოვლინდა ხარვეზები,
რომელმაც გაანალიზების შემდეგ
შეკვეთება მოითხოვა. დაისახა
პრიორიტეტები ამ ხარვეზების
გამოსასაწირებლად, ტექნიკური
მომსახურების შეკვეთების პროგრამის
შესაბამისად, სარგმონტო სამუშაოები
ამჟამადაც მიმდინარეობს. 2006 წლის
ბოლოს შესრულდა დამატებითი

სამუშაოები მიღლსადენის მარტივულტის
ზოგ ადგილას მეწყერის საფრთხის
შესასწავლად. სამუშაოების უსაფრთხოდ
განსახორციელებლად კალევის პროცესში
მიღლსადენის ექსპლუატაცია დროებით
შეჩერებულია. მიღლსადენის დაზიანების
პოტენციური რისკის შესამცირებლად
კველევითი სამუშაოები მიმდინარეობს
მიღლსადენის ზესტაფონის რაიონში
გამავალ მონაკვეთზე. უახლოეს
მომავალში მეწყერსაშიში ტერიტორიების
გვერდის ასავლელად მიღლსადენის ამ
მონაკვეთის მიმართულების შეცვლაა
დაგეგმილი.

სამხრეთ კავკასიური მილსადენი (SCP)

ამ მიღსადენის მშენებლობა, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე იმავე დერეფანში გადის, რომელშიც BTC მიღსადენი, 2006 წელს დასრულდა. BTC მიღსადენის მსგავსად, ისიც მიწაშია ჩაფლული. SCP მიღსადენის საშუალებით კასპიის ზღვის შაპ-დენიზის საბაზოდან მოპოვებული ბუნგბრივი აირი აზერბაიჯანის, საქართველოსა და თურქეთის მომებმარტბეჭლს მიეწოდება.

გაზი მიღლსადენის საქართველოს
სეუციაში 2006 წლის სეტემბერში
გაუშვეს მიღლსადენის გამოცდისა და
ამჟამურებისთვის. 2006 წელს გარდაძნის
ახლოს დასრულდა, აგრეთვე, SCP
მიღლსადენის საქართველოს
გაზმომარაგბის სისტემასთან
შემაერთებელი ახალი, 12 კილომეტრი
სიაღრძის მიღლსადენის მშენებლობა. მისი

ექსპლუატაციაში გაშვების შემდეგ
საქართველომ პირველი გაზი 2007 წლის
იანვარში მიიღო.

SCP ມີລັບສະດູນໃນ ສາງ່າຮົກຕະວຽກລົບ ສະໜູຜູນໄລ
ເອົາໂຫຼດ ສ່ວນສະບຳມ ສ່ວນສະດູບດູບດູ ການຊັດແວ
ບ້າງໝາຍ-ຕະບິລິໂສນ-ຂະໜິກະບັນໄລ ດີກົກຕາດູ
ເງົາດີລື ນັບວັດທະນີສ ບ້ານໂສ (MOL) ສາງ່າຮົກ
ຕຸລູບດົບອງບີສ ສາຟົວາວີ ຎີກົກໄສ ສົບຕູ້ມານີ້
ກັບມູນສຳວັດບົາ. ອັດນິມິນຸ້ລົດ ສາມຸ້ນຳຕົວ
ແດມຕັກວົງງົບ, ຮົມເມືລັນໄຟ 2006 ປື້ນໄສ
ແວງກົມບໍ່ເຈົ້າສີ ດາວີ່ງປົມ, 2007 ປື້ນສ ຎີກົກສ
ແດກງະກົມໂດລື. ຮົງນີ້ ອັດນິກ, ຕຸລູບດົບອງບີສ
ເອົາໂຫຼດ ມູນສຳວັດ ກາວດັບໂຈກງົບສ BTC
ສົບຕູ້ມີໄສ ສາມິເຄີຍຕອນບັດ, ສ້າງ່າຮົກຕະວຽກບຸນ
ເງົມໃນສົງບຸນ ທີ່ມີມອສູງເຈົ້າສີ ແລະ ການຊັດແວ
ສົບຕູ້ມີໄສ.

Air BP 1998 წლიდან საქართველოში
საკიბრი საწვავის სარეგულიზაციო
საქმიანობას აქტიურად ვახორციელებთ.
თბილისის აეროპორტში BP საავაციო
საწვავით ადგილობრივ და
საერთაშორისო ავიაბაზებს ამარავებს.
ჩვენს პარტნიორთან, ერთობლივ საწარმო
Aviafuel Service-თან ერთად,
მომზადებელს BP-ისა და Castrol-ის
წარმომადის საპონქ მასალებს აწევთ.

2006 წელი კიდევ ერთი წარმატებული წელი აღმოჩნდა Air BP-სათვის, რადგან ახალი მომზადებლები, Air Baltic და BA Cargo შეიძინა. ამასთან, მთელი წლის მანძილზე ადგილი არ ჰქონია არცერთ ჯანმრთელობის დაზიანების, უსაფრთხოების მოთხოვნების დარღვევის თუ ასრულოს დაბინძურების შემთხვევას.

1.3 ჩვენი ფინანსური და ეკონომიკური საქმიანობა

საქართველოში ჩვენი ფინანსური და ეკონომიკური გავლენა თვალსაჩინოა. ჩვენ მსხვილი უცხოელი ინვესტორი ვართ და საქართველოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში გადასახადებისა და სატრანზიტო მოსაკრებლების სახით მნიშვნელოვანი წვლილი შეგვაშვს. ამასთანავე, ვართ ადგილობრივი კომპანიების მსხვილი დამქირავებელი. ჩვენი ინვესტიციები გარემოსდაცვით და სოციალურ პროექტებში მიზნად ისახავს როგორც მიმდინარე პრობლემების მოგვარებას, ისე მომავლში ეკონომიკური დამოუკიდებლობისა და მყარი სოციალური გარემოს ხელშეწყობას. ყველა ამ გზით მნიშვნელოვან როლს ვასრულდებთ საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების საქმეში.

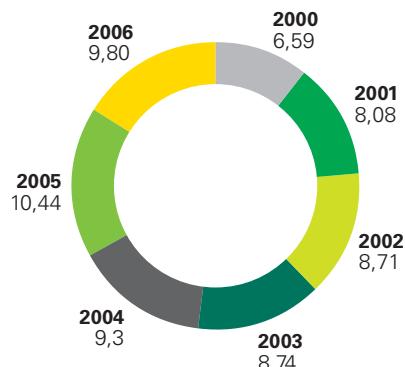
WREP-ის ტარიფს სახელმწიფო ბიუჯეტში ვინდით. ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი WREP პროექტიდან 2000-2006 წლებში გადახდილ თანხებს ასახავს. 2006 წელს ამ მონაცემის მცირეოდენი კლება მიღება და მიღება აინდიკატორით განხორციელებული სარემონტო სამუშაოებით გამოწვეული გამტარობის შემცირებით აიხსნება.

BTC მიღსადენში გატარებულ

ნავთობთან დაკავშირებული მოგების გადასახადები პირველად 2006 წელს იქნა გადახდილი, რომელმაც BTC-ის ყველა პარტნიორის მხრიდან 7,8 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. ჩვენი წინასწარი გათვლებით, 2007 წელს მიღსადენში გატარებული ნავთობის რაოდენობის გაზრდასთან ერთად მოგების გადასახადი დაახლოებით 25 მილიონ აშშ დოლარამდე გაიზრდება.

2006 წელს საქართველოში განხორციელებული უცხოური ინვესტიციების დაახლოებით 27% BP-ისა და მისი პარტნიორების ანგარიშზეა. ჩვენ მიერ მშენებლობაში ჩადებული კაპიტალური ინვესტიციები საქართველოში პროექტების დაწყებიდან დღემდე 906 მილიონ აშშ დოლარს შეადგენს BTC-ზე და 585 მილიონ აშშ დოლარს – SCP-ზე. 2004-2006 წლებში ჩვენ მიერ გაწეული კაპიტალური და საოპერაციო დანახარჯები ქვემოთ მოყვანილ ცხრილშია მოცემული, საიდანაც ჩნძს, რომ დანახარჯების ბალანსი კაპიტალურიდან საოპერაციო დანახარჯებისაკენ ინციდებს, რადგან ჩვენს საქმიანობაში მშენებლობას მუდმივი ექსპლუატაცია ცვლის.

WREP-დან გადახდილი ტარიფი 2000-2006 წლებში
(მილიონი \$)

2006 წლიდან თანხები ერიცხება GOGC-ს (საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია), იქმდება თანხები ერიცხებოდა GIOC-ს (საქართველოს ნავთობის სართამორისო კორპორაციას).
2004 წლის BP საქართველოს მდგრადი განვითარების ანგარიშში მოყვანილი ციფრები IMF-ის ანგარიშიდან არის აღინიშნული.

კაპიტალური და საოპერაციო დანახარჯები საქართველოში (\$000)

	კაპიტალური			საოპერაციო		
	2004	2005	2006	2004 ¹	2005	2006
WREP	2 342	4 752	0	20 581	23 711	41 443
BTC	262 936	225 812	130 932	0	0	29 474
SCP	160 861	205 736	137 893	0	0	1 187
სულ	426 139	436 300	268 825	20 581	23 711	72 104

¹ გოიცას საქართველოს მიღსადენის კომპანიის საოფისე და აღმინისტრაციულ ხარჯებს, რომელიც არ შევიდა BP საქართველოს 2004 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიშში.

1.4 დიალოგი და თანამშრომლობა

ჩვენს თანამშრომლებსა და კონტრაქტორებს ხშირი ურთიერთობა აქვთ სხვადასხვა ჯგუფთან, მათ შორის, მთავრობასთან, მოსახლეობასთან, საზოგადოებრივი აზრის შემქმნელ პირებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, კრედიტორებთან, მომწოდებლებსა და ბიზნეს-პარტნიორებთან. ჩვენი მიზანია, ამ ჯგუფებთან დიალოგითა და თანამშრომლობით ჩამოყალიბდეს ურთიერთობა, რომელიც ორმხრივად სასარგებლო იქნება.

მრავალსაფეხურიანი მონიტორინგი და კონტროლი

BTC და SCP პროექტების სრულყოფილი მონიტორინგი მათი დაწყების დღიდან ხორციელდება. პროექტის ჯგუფები ასრულებენ მონიტორინგს, რომელიც პროექტების, ყოველდღიური სავალე სამუშაოების და კონტრაქტორის მუშაობის აუდიტს მოიცავს. ოფიციალური მონიტორინგს გვიწევენ, აგრეთვე, გარეშე ორგანიზაციები, რომლებიც არ არიან დაკავშირებული პროექტების განხორციელებასთან. ასეთი ორგანიზაციებია:

- კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭო (CDAP): საბჭო, რომელმაც მუშაობა უკვე დაასრულა, იკრიბებოდა წელიწადში ორჯერ მაინც და რეგიონში ყოველ წელს ჩამოიდიოდა. საბჭო პირდაპირ ჯგუფის მთავარ აღმასრულებელ დირექტორთან იყო ანგარიშვალდებული.
- არასამთავრობო ორგანიზაციები: მონიტორინგი ხორციელდება „მილსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივის“ მეშვეობით. 2006 წელს პროგრამის ფარგლებში შესრულებული საქმიანობა უფრო დაწვრილებით ქვემოთ არის აღწერილი.
- სოციალური და განსახლების სამოქმედო გეგმის ექსპერტთა საბჭო (SRAP): საბჭომ 2006 წლის სექტემბერში პროექტი მეშვეოდედ შეისწავლა.
- მონიტორინგის ტერიტორიის მფლობელი შვეიცარი მიერ: მოიცავს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის საკითხებს და, აგრეთვე, სამთავრობო

- ორგანოებთან უფრო ფართო საკითხებზე გამართულ დისკუსიებს.
- კრედიტორი აგულების დამოუკიდებელი კონსულტანტი გარემოს დაცვის საკითხებში (IEC): კონსულტანტის მიერ ჩატარებული აუდიტის ანგარიშები კვარტალში ერთხელ შევენდება და გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმებთან ჩვენი საქმიანობის შესაბამისობას განიხილავს.
  - საჩივრების ოფიციალური პროცედურა, როგორსაც, მაგალითად, ახორციელებს ევროპის რეგიონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD) და საერთაშორისო

საფლინანსო კორპორაცია (IFC): ფიზიკურ პირებს აძლევს პროექტის ზემოქმედებასთან დაკავშირებული საჩივრების შეტანის საშუალებას იმ მექანიზმების პარალელურად, რომლებიც ჩვენ თავად ჩამოყალიბეთ. ამასთან ერთად, ჩატარდა მონიტორინგი ისეთ სპეციფიკურ საკითხებზე, როგორიცაა ადამიანის უფლებების დაცვა. აღნიშნული მონიტორინგი საერთაშორისო სამართლის დამოუკიდებელმა ექსპერტებმა განახორციელეს. საქართველოში შემოსავლების გამჭვირვალობის მიმართ მზარდი ინტერესის შედეგად საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ 2006 წელს BTC გრანტის ხარჯვის მონიტორინგი ჩატარა. ჩვენს საქმიანობას ფართოდ აშენებს აგრეთვე ადგილობრივი და საერთაშორისო მედია.

ჩვენი აზრით, ასეთი მრავალსაფეხურიანი მონიტორინგი მოვევებითი მრეწველობის პროექტების კონტროლის უპრეცედენტო მაგალითა, რასაც კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭოც აღიარებს.

კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭო (CDAP) BTC პროექტების შესახებ კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭოს (CDAP) ბოლო საჯარო ანგარიში მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო პროექტების განვითარების საქმეში. BP ჯგუფის მთავარი აღმასრულებელი დირექტორისათვის პროექტების შესახებ დამოუკიდებელი კონსულტაციის გასწვევად ოთხი წლის წინ შექმნილი CDAP-ის საქმიანობის დასრულება

კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭო

„ჩვენს ბოლო საჯარო ანგარიშში ვაფასებთ იმას, თუ რამდენად კარგად ახტებენ BP და BTC თავიანთი მიზნების განხორციელებას. ჩვენი აზრით, კომპანიებმა შთამბეჭდავად დაიწყეს. კასპიის ზღვის პროექტებს უკვე მოჰყვა საამაყო წარმატებები, რომელთა დიდი ნაწილი ახალ საფუძველს უყრის მრეწველობის მომპოვებელი დარგების მიერ გარდამავალ და განვითარებად შვეუნებში ინვესტიციების განხორციელებას.

ნახსენები მნიშვნელოვანი მიღწევების დადებითად შეფასებასთან ერთად, გვინდა, აღვნიშნოთ, რომ ძირითადად მშენებლობაზე ორიენტირებული საქმიანობა, რომელსაც ჩვენი მანდატით გათვალისწინებული ოთხი წლის განმავლობაში ვაკირდებოდით, მხოლოდ მცირე ნაწილია BTC-ისა და მსთან დაკავშირებული პროექტების დაახლოებით 40 წლიანი სიცოცხლისა. აქედან

გამომდინარე, კომპანიების მიერ ახალი საორიენტაციო მოდელის შექმნის მიუხედავად, მიგვაჩნია, რომ ასეთივე მნიშვნელოვანი და უფრო დიდი ამოცანები ჯერ კიდევ წინ არის, რომელთა შესასრულებლად საჭირო იქნება ხელმძღვანელობის მუდმივი ყურადღება და ზოგჯერ უფრო მეტი ადამიანური თუ სხვა სახის რესურსების გადება.”

CDAP-ის საბოლოო ანგარიში და დასკვნები (იანვარი, 2007 წელი).

საშუალებას გვაძლევს, კომპანიის მიღწევები გავაანალიზოთ და სამომავლო ამოცანები განვსაზღვროთ.

CDAP-ის მიერ აღნიშნულ მიღწევებს შორის დასახელდა ის, რომ მილასადენების პროექტების განხორციელებამ გააუმჯობესა რეგიონში ეკოლოგიურად მგრძნობიარე ინფრასტრუქტურის განვითარების სტანდარტები, ზოგადად დააკმაყოფილა არაერთი მცავირი გარემოსდაცვითი და სოციალური სტანდარტი, სწრაფად და ობიექტურად განხორციელა მიწის შესყიდვის ფართომასშტაბიანი

პროგრამა, უზრუნველყო ადამიანის უფლებების დაცვა, გადადგა ნაბიჯები ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების შესაძლებლობათა განსავითარებლად და განახორციელა სოციალური და გარემოსდაცვითი პროექტები. ყოველივე ეს ხანგრძლივ და მდგრად განვითარებას შეუწყობს ხელს. თუმცა, საბჭოო აღნიშნა სფეროები, რომლებიც მომავალში დამატებით ძალას მოითხოვენ. მაგალითად, ექსპლუატაციის ფაზაში შესვლა წარმოშობა ახალ ამოცანებს, რომელიც აშენებული იბიჯეტების უსაფრთხოებისა

და უწყვეტი ოპერირების უზრუნველყოფას უკავშირდება. კომპანიამ არ უნდა მოადუნოს ყურადღება ადამიანის უფლებების დაცვისა და შემოსავლების გამჭვირვალობის მიმართ. საბჭოო გვირჩია რეგიონული განვითარების ინიციატივისთვის დამატებითი დაფინანსების გამოყოფა, არასამთავრობო ორგანიზაციების განვითარების ხელშეწყობის გაგრძელება და ნარჩენების მართვის საკითხისადმი ხელმძღვანელობის მხრიდან ყურადღების შემდგომი გამაზვილება.

ყურადღებით შევისწავლით და გავითვალისწინებთ CDAP-ის რეკომენდაციებს საქართველოსა თუ რეგიონში გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებისას.

ვაგრძელებთ სამთავრობო დაცვის სამსახურის თანამშრომლებისათვის წვრთნების ჩატარებას, ამასთან, დავასარულებრივ მათთვის დაცვის არამომაკვდინებელი აღჭურვილობის გადაცემა, 2004 წელს მთავრობასთან დადებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

თავდაპირველი შეფერხების მიუხედავად, განის მიწოდება 2007 წლის იანვარში დაიწყო.

რთულია საქმიანობა იმ გარემოში, რომელშიც ხელისუფლების სამართლებრივი და ადმინისტრაციული შესაძლებლობები ჯერ კიდევ ვითარდება. ზოგ საკითხზე, მაგალითად, მიწის მფლობელობის კანონიერების საკითხზე, წარმომადგენ დავის. სახელმწიფოსან მშენებლობის უფლებების შესაქებ ხელშეკრულებების არარსებობის გამო ვერ შევძელით ჩვენი უფლებების რეგისტრაცია, რაც ამ მიწების შესაძლო პრივატიზაციას გულისხმობს. ანალოგიურად, მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფოსან იფიციალურად შევათანხმეთ მილსადენის უსაფრთხოების ზონები, ჯერ კიდევ არ არის მიღებული შესაბამისი სამართლებრივი ცვლილებები, რაც ამ პროცედურას მხოლოდ იფიციალურ ფორმას აძლევს. შეგვხვდა დაბრკოლებები ლიცენზიებისა და ნებართვების მიღებაშიც განმკარგულებელ ორგანოებში მიმდინარე ორგანიზაციული ცვლილების გამო, მაგრამ ამან ხელი ვერ შეგვიშალა მთავრობისაგან ძირითად სამუშაოებთან დაკავშირებული აუცილებელი ნებართვების მიღებაში. აღნიშნული პრიბლებების მიუხედავად, შეგვიძლია, მოვიყვანოთ უამრავი მაგალითი იმისა, თუ რა ორმხრივი სარგებლობის მოტანა შეუძლია კონსტრუქციულ

ურთიერთობას. ვაგრძელებთ სამთავრობო დაცვის სამსახურის თანამშრომლებისათვის წვრთნების ჩატარებას, ამასთან, დავასრულეთ მათვის დაცვის არამომაკვდინებელი აღჭურვილობის გადაცემა, 2004 წელს მთავრობასთან დადებული ხელშეკრულების შესაბამისად. აღნიშნული ორი ღონისძიება გააძლიერებს ამ სამსახურის შესაძლებლობებს და ხელს შეუწყობს მილსადენის უკეთ დაცვას. „BP-ის ვალდებულებაში” და BTC-ის გრანტის პროგრამების ხელი შეუწყობსად პოლიტიკის ისეთი მიმართულებების განვითარებას, როგორიცაც განათლება და კულტურული მემკვიდრეობა და, ამასთან, ადგილობრივ თემებთან ურთიერთობაში დაგვეხმარა.

ურთიერთობა მოსახლეობასთან
ვალიარებთ იმას, რომ ახალი მილსადენის

ახლოს მცხოვრებ მოსახლეობაზე ეკონომიკური და სოციალური გავლენა მოახდინა. შევეცადეთ, მინიმუმადე შეგვემცირებინა უარყოფითი გავლენა და სოციალურ და გარემოსდაცვით პროექტებში ინვესტიციების განხორციელებით სარგებელი მოგვეტანა. ჩვენი საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციელი (CLO) მოსახლეობის წარმომადგენლებთან შეიძლოდა თანამშრომლობენ, მათ კრობლებმებს ისმენენ და ყველანაირად ცდილობენ ამ პრობლემების სამართლიანად მოვარებას.

2005 წელს BTC/SCP მილსადენების გასხვისების დერეფნიდან შემოვიდა საჩივრები მძიმე სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილებისა თუ მილსადენთან დაკავშირებული აფთქების სამუშაოების შედეგად შენობა-ნაგებობების დაზიანების შესახებ. მშენებელი კონტრაქტორების მიერ გამოწვეული ვიბრაციის შესასწავლად

BTC/SCP-ის მიწისა და მოსავლის კომპენსაციები საქართველოში (\$)

	მიწა	მოსავალი	სულ
2003	6 691 490	4 933 688	11 625 178
2004	2 325 732	4 865 665	7 191 397
2005	484 572	1 090 274	1 574 846
2006	607 127	1 504 568 ¹	2 111 695
სულ	10 108 921	12 394 195	22 503 116

¹ 2006 წლის მოსავლის კომპენსაციის მაჩვენებელი შეიცავს მიწისა და მოსავლის გაერთინებული კომპენსაციის სახით გადახდილ გარკვეულ თანხებსაც.

სოციალური და განსახლების სამოქმედო გეგმის (SRAP) ექსპერტთა საბჭო

2006 წელს BTC და SCP მილსადენების საქართველოს მონაკვეთზე რიგით მეშვიდე შემოწმებისას SRAP-ის ექსპერტთა საბჭომ ყურადღება პროექტის ზემოქმედების შევებრივი ადამიანებთან კონსულტაციაზე გაამაზვილა. მათ გამოავლინეს საკითხები, რომლებიც დამატებით ღონისძიებებს საჭიროებენ. მაგალითად, შემოგვთავაზეს, მეტი ყურადღება მიგვექცია იმისათვის, თუ რამდენად სწორად გაიგო მოსახლეობამ მიწით სარგებლობის უფლების დაბრუნების პროცესი. საბჭომ შემდეგი დასკვნა გააკეთა:

„ძირითადი მიღწევა საქართველოში მოსახლეობასა და პროექტს შორის ურთიერთობაა. ჩანს, რომ ხალხი გულწრფელად აფასებს BTC Co.-ის მიერ განხორციელებულ საქმიანობას და უდრო მეტი რწმენა და იმედი არსებობს იმისა, რომ კომპანია მომავალშიც „სწორად მოიქცევა.“ გამოკითხულთაგან ამონარიდი SRAP-ის ექსპერტთა საბჭოს ანგარიშის დასკვნებიდან (სექტემბერი, 2006 წელი).

თითქმის ყველამ დადგებითად შეაფასა BTC Co., რაშიც ღონისძიებები წილი სოციალური და მიწის საკითხების თანამშრომლების უზარმაზარ ძალისხმევასა და თავდადებას მიუქმდის, ამიტომ უნდა მიუფლოცოთ მათ საქმიანობის ასეთი შედეგი.”

ამონარიდი SRAP-ის ექსპერტთა საბჭოს ანგარიშის დასკვნებიდან (სექტემბერი, 2006 წელი).

ურთიერთობა ადგილობრივ მოსახლეობასთან

“BTC მილსადენის მშენებლობის გაცხოველებული საქმიანობისას როგორც ზეპირი, ასევე წერილობით დავებისა და საჩივრების მოსაგვარებლად სასტრაფო გადაწყვეტილებების მიღება და დაუყოვნებლივ მოქმედება გვიძლებოდა. მილსადენის მშენებლობის ზეგავლენა მოსახლეობაზე გარდაუვალი იყო, ამიტომაც ჩვენს სამუშაო ტერიტორიაზე მდებარე თითქმის ყველა სოფელში მივდიოდით ამა თუ იმ საყურადღებო საკითხის გადასაწყვეტად.

ზოგჯერ პრობლემის მოგვარება ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებთან, მუნიციპალიტეტის თანამშრომლებთან, მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელთან და სხვა გავლენიან პირებთან ინტენსიურ მოლაპარაკებებს მოითხოვდა. ამასთან ერთად, იძულებული ვიყვავთ, ადგილობრივი მოთხოვნების შესაბამისად, სხვადასხვა ღონისძიებისათვის მიგვემართა. ჩვენი მიზანი მათი

პრობლემების მოგვარება და სამუშაოს შეჩერების მინიმუმად შემცირება იყო, რასაც პროექტის ვადებზე უარყოფითი გავლენა შეეძლო, მოქმდინა. ამას ზოგჯერ დილიდან საღამომდე, კვირაში შვიდ დღეს ვანდომებდით!

ახლა, როდესაც მილსადენი ამუშავებულია, ყოველდღიური საქმიანობის დაგეგმვის მეტი შესაძლებლობა გვაქვს, თუმცა კვლავ ჩავდივართ სოფლებში, ვხვდებით ხალხს და ვცდილობთ, მოვაგვაროთ მათი პრობლემები. ახლა მეტი დრო გვაქვს იმისათვის, რომ ვიმუშაოთ ჩვენს სტრატეგიაზე და განვახორციელოთ პროექტები, რომლებიც მოსახლეობას დამატებით სარგებლობას მოტტანს. მაგალითად, სკოლებისათვის მცირე გრანტების პროგრამის განხორციელებით მჭიდროდ ვთანამშრომლობთ დასავლეთის მიმართულების მილსადენის ახლოს მდებარე სკოლებთან. ჩვენი განრიგი, შეიძლება, ოდნავ უფრო მშვიდია, მაგრამ მთავარი გამოწვევები ჯერ კიდევ წინ არის.”

ლიკა კვიწინაშვილი და ზურა მღვდლიაშვილი, BP-ის საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციალი.

BP-მ დამოუკიდებელი ინჟინერი დააქირავა. მათი დასკვნის თანახმად, სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობა შენობებზე ბზარების გაჩენის ძირითადი მიზეზი არ შეიძლება, ყოფილიყო. წელს ჩატარდა დამატებითი კვლევები იმის დასადგენად, შეეძლო თუ არა მილსადენის მშენებლობასთან დაკავშირებულ აფეთქებით გამოწვეულ ვიბრაციებს შენობებზე ბზარების გაჩენა. გამოკლევებით დადგინდა, რომ ამ მიზეზით ვერც ერთი სახლი სტრუქტურულად ვრ დაზიანდებოდა. თუმცა, ანგარიშის დასკვნის თანახმად, ნაკლებად შესაძლოა, მაგრამ გამორიცხული არ არის, რომ აფეთქების ადგილებიდან 188 მეტრის რადიუსში მდებარე სახლების ბათქაშზე კოსმეტიკური ბზარები გაჩენილიყო. აღნიშნული ანგარიშის საფუძველზე BP-იმ გადაწყვიტა, აფეთქების ადგილებიდან 188 მეტრის რადიუსში მდებარე სახლების მეპატრონებისათვის გარკვეული თანხები შეპათავაზებინა. აღნიშნულ საჩივრებთან დაკავშირებული საქმები საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის (IFC) შესაბამისობის მრჩევლის/ომბუდმენის (CAO) და BTC-ის

მიერ მაღე დაიხურება.

მილსადენის მშენებლობისა და აღდგენითი სამუშაოების გათვალისწინებით, ვაცნობიერებთ, რომ მოსახლეობასთან ურთიერთობის სტრატეგია უნდა შევცვალოთ და განვავითაროთ. მილსადენის მშენებლობის ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი მოსახლეობასთან ურთიერთობის შენარჩუნებასთან ერთად გავითვალისწინებთ ქვეყნის მოსახლეობის უფრო ფართო მოთხოვნილებებს. ამ მიმართულებით ჩვენი მიზეზის უკეთ ჩამოსაყალიბებად 2006 წელს საქართველოში მოსახლეობასთან ხანგრძლივი ურთიერთობის სტრატეგიის დამოუკიდებელი კვლევა ჩავატარეთ.

მიწის შესყიდვა და კომენსაცია ბაქო-თბილისი-ჯეიპანისა და სამჩრეთ კავკასიური მილსადენის მშენებლობა და სამშენებლო დერეფნის აღდგენა 2006 წელს დასრულდა.

2006 წელს განხორციელებულ საქმიანობებს შორის ერთ-ერთი უმთავრესი მიწით სარგებლობის უფლების დაბრუნება იყო. თავდაპირველ მესაკუთრეთათვის მიწით სარგებლობის

უფლების დაბრუნება (რაც უსასყიდლოდ, მაგრამ მიწაზე მუშაობის გარკვეული შეზღუდვებითა და შესვლის უფლებებით ხორციელდება), პროექტის მიერ აღისული ვალდებულებაა, რომელიც 2006 წელს ძირითადად დასრულდა თეთრიწყაროს, წალკისა და ბორჯომის რაიონებში. პროგრამა გაგრძელდება და მთავრდება 2007 წლის ბოლოს დამთავრდება, თუმცა ზოგან, მაგალითად, ბორჯომის რაიონში, დამატებითი ობიექტების მშენებლობისათვის მიწის შექნა განდასაჭიროება.

მიწით სარგებლობის უფლების დაბრუნების პროცესში BTC Co.-მ დამატებითი უფლებები მოიპოვა სამშენებლო დერეფნის გარეთ და გვერდით მდებარე მიწის ფართობებზე. ასეთი დამატებითი შეზღუდვის უფლებები მილსადენის უსაფრთხოებისა და დაცვისათვის არის აუცილებელი. ამ ტერიტორიების სანაცვლოდ მიწის კველა მესაკუთრე გარკვეულ თანხას იღებს, რომელიც პროექტის მიერ მიწის შექნისას გამოყენებული მიწის სრული ღირებულების საფუძველზე იანგარიშება.

2005 წლის ანგარიშში აღვწერეთ საჩივრების მოგვარების დამოუკიდებელი პროცესი, რომლის მეშვეობით საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია და შესაბამისობის ომბუღმენი (CAO) საჩივრებს განიხილავენ. 2006 წელს საჩივრების მოგვარების ოფიციალური პროცესის საშუალებით მიღებული საჩივრების რაოდენობა მნიშვნელოვნად შემცირდა, რის შედეგადაც ყველა შემოსული საჩივრის 99% პროექტის ფაზის საჩივრების რეგისტრაციის ურინალის დანურვამდე და ექსპლუატაციის ფაზის რეგისტრაციის ურინალის გახსნამდე მოგვარდა. პროექტის ფაზიდან დარჩენილი რამდენიმე საჩივარი შემდგომი მოგვარების მიზნით ექსპლუატაციის ფაზის საჩივრების რეგისტრაციის ურინალში იქნა გადატანილი. გადასაჭრელია, აგრეთვე, ერთი საჩივარი, რომელიც ევროპს რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკმა (EBRD) 2006 წელს მიღიღ.

2006 წელს მოსამზადებელი ღონისძიებები გატარდა, აგრეთვე, იმ საჩივრებისა თუ საკითხების განსახილელად, რომლებიც მიწის

მესაკუთრეების მიერ მიღსადენების სამშენებლო დერეფნის ხელმეორედ დაკავების შემდეგ წამოაჭრება. ამ შემთხვევაში აქცენტი მიწაზე უსაფრთხო საქმიანობაზე გაკეთდება, რაც აუცილებელი შეზღუდვებითა განპირობებული.

2006 წლის სექტემბერში განხორციელებული ვიზიტისას SRAP-მა დაადასტურა, რომ მიწის მესაკუთრეებმა და მოსარგებლებმა შეზღუდვები კარგად გაიგეს. SRAP, ზოგადად, კმაყიფილი დარჩა მიწით სარგებლობის უფლების დაბრუნების პროცედურით და მშენებლობის დერეფნის გარეთ დაწესებული დამატებითი შეზღუდვების საკომპენსაციო თანხებით.

პროექტის ნაგრძლივი ექსპლუატაციის ფაზაში შესვლასთან ერთად, ურადვება პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოხვდრილ მიწის მესაკუთრეებსა და მოსარგებლეებთან ურთიერთობის შენარჩუნებას ექცევა არა მხოლოდ პროექტის დამფინანსებელთა მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, არამედ მიღსადენების ეფექტურად და უსაფრთხოდ ფუნქციონირებისთვის. ვადასტურებთ, როგორც ეს CDAP-მა

ადნიშნა, რომ მიღსადენების ექსპლუატაციის მანძილზე მუდმივი ძალისხმევა იქნება საჭირო იმისათვის, რომ დაცულ იქნას მიწით სარგებლობის შეზღუდვები და შეიქმნას შესაძლო დავების მოგვარების მექანიზმები.

არასამთავრობო ორგანიზაციების შესაძლებლობების განვითარება: „**მიღსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივა**“ ჩვენი ძალისხმევა, ასევე, მიმართულია სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების შესაძლებლობათა გაზრდის ხელშეწყობისკენ მათთან კონსტრუქციული დიალოგისა და თანამშრომლობის უზრუნველსაყოფად. ალნიშნული საქმიანობის ძირითადი ნაწილი არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და მედიასთან ერთად განვახორციელეთ. გავაგრძელეთ „**მიღსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივა**“ (PMDI), დავასრულეთ მისი მეორე ეტაპი, რომელიც 2005 წელს ჩატარებული პირველი ციკლის საფუძველზე ჩამოყალიბდა და განვითარდა. ევრაზიის ფონდთან (EF)

ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების შესაძლებლობათა განვითარება

„**მიღსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივის**“ ფარგლებში შექმნილი თითოეული სამუშაო ჯაცუფი შესაბამისი პროფესიული გამოცდილების მქონე ხუთი წევრისაგან შედგებოდა, რომლებიც ცალკეულ არასამთავრობო ორგანიზაციებს წარმოადგენდნენ. მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარების შემდეგ, რაც მიზნების დასახვას, საჭირო ინფორმაციის მოპოვებას, ვადების დადგენასა და აუდიტის მექანიზმების განსაზღვრას გულისხმობდა, ჯაცუფებმა განახორციელეს დოკუმენტების შესწავლის, გასაუბრებებისა და ობიექტების დათვალიერების პროგრამა. ჯაცუფებმა მომზადებული ანგარიშების პროექტები შენიშვნებისა და განხილვის მიზნით კომპანიას გააცნეს. ერთობლივი განხილვის შემდეგ გამოქვეყნდა საბოლოო ანგარიშები.

„**ნავთობის მრგვალებაში შესაბამისობის აუდიტის**

ჩატარება კომპლექსური და ტექნიკურად რთული საქმეა. „**მიღსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივა**“, როგორც BTC პროექტთან დაკავშირებული ტექნიკური საკითხების გაცნობის უნიკალური საშუალება, ენერგოსექტორისა და სამოქალაქო საზოგადოების ექსპერტებს შორის ფართო დიალოგის კონსტრუქციული ფორმაცია. მოხარული ვარ, რომ ინიციატივის უმთავრესი მიზნები – სამოქალაქო სექტორის აუდიტორული ჯაცუფების შესაძლებლობებისა და პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარება – წარმატებით შესრულდა“.

ანდრეა ჰარისი, ევრაზიის ფონდის რეგიონალური ვიცე-პრეზიდენტი სამხრეთ კავკასიაში.

**წლის განმავლობაში განსაკუთრებულ
ყურადღებას ვაქცევდით შიდა ურთიერთობების
განვითარებას თანამშრომლების უკეთესად
ინფორმირებისათვის მათი ჩართულობისა და
თანამონაწილეობის გაუმჯობესების მიზნით.**

თანამშრომლობით განხორციელებული
ამ პროგრამის მიზანი საქართველოში
მონიტორინგისა და აუდიტის
საერთაშორისო სტანდარტების
ჩამოყალიბება, გუნდური აუდიტის
უსარ-ჩვევების განვითარება და
ადგილობრივი არასამთავრობო
ორგანიზაციების შესაძლებლობებისა და
პრივატული მიზანის მიზნების მიღება.
პროგრამის განხორციელებაში
გაერთიანებული ერების განვითარების
პრიორიტეტი (UNDP) და საერთაშორისო
საფინანსო კორპორაცია (IFC)
დაგვეხმარა.

2006 წელს არასამთავრობო
ორგანიზაციებისაგან შეიძგარა მა თომა
სამუშაო ჯგუფები BP-ის საქმიანობის
სხვადასხვა სფეროს – ნარჩენების
მართვის, ნავთობის დაღვრისათვის
მზადყოფნის, კულტურული
მეკანიზმების დაცვისა და აღდგენისა და
ბიომრავალფეროვნების – აუდიტი
განახორციელა. სამუშაო ჯგუფების მიერ
შესრულებული სამუშაო ქვემოთაა
მოკლედ დაწერილი. BP არასამთავრობო
ორგანიზაციებს დაგენერალური მიზანის
დათვალიერებაში, დოკუმენტაციის
მოპოვებასა და დასმულ შეკითხვებზე
ჰასტების მიღებაში. დახმარება
მოიცავდა, აგრეთვე, ეკრანის ფონდის
საერთაშორისო მრჩევლის მიერ მათვის
ჩატარებულ საექსპერტო წვრთნებს.

სამუშაო ჯგუფების ანგარიშები 2006
წლის ოქტომბერში გამოქვეყნდა.
თითოეული ანგარიში შეიცავდა
დეტალურ დასკვნებას და

რეკომენდაციებს და BP-ის პასუხებს
მათზე. ანგარიშში იყო, აგრეთვე,
შენიშვნები იმის შესახებ, გამოსწორდა
თუ არა პირველ ეტაპზე აღმოჩენილი
შესუსაბამოები და გათვალისწინებულ
იქნა თუ არა გაცემული რეკომენდაციები.
ანგარიშში სრული სახით
განთავსებული ელექტრონულ ვებ-
გვერდზე www.bp.com/caspian.

პროგრამის ორივე ეტაპის სამუშაო
ჯგუფებში სულ 36-მა არასამთავრობო
ორგანიზაციამ მიღიღ მონაწილეობა. ის
ორგანიზაციები, რომლებიც პროგრამით
დაინტერესდნენ, მაგრამ სამუშაო
ჯგუფებში არ გაერთიანებულან, უფრო
დიდ ჯგუფში გაერთიანდნენ, რომელიც
პროგრამის მიმდინარეობის
მონიტორინგის მიზნით პერიოდულად
იკრიბებოდა.

პროგრამის ბოლოს ჩატარებულმა
მონაწილეთა დამოუკიდებელმა
გამოკითხვამ ცხადყო, რომ პროგრამამ
მონაწილეებს, მართლაც, უნიკალური
შესაძლებლობა მისცა, გაედრომავგბინათ
თავიანთი ცოდნა საერთაშორისო
აუდიტის განხორციელების მეთოდებსა
და სტანდარტებში. გამოკითხვამ,
აგრეთვე, დაადასტურა, რომ პროგრამამ
დადგებითი გავლენა მოახდინა მასში
მონაწილე არასამთავრობო
ორგანიზაციების შესაძლებლობების
განვითარებაზე. გარკვა, აგრეთვე, რომ
მონაწილეებმა დიდი მნიშვნელობა
მიანჭეს პროგრამის ფარგლებში
დამოუკიდებლი ექსპერტის მიერ
ჩატარებულ წვრთნებს თავიანთი

სამუშაოს დაგეგმვისა და სხვა
აუდიტორული საქმიანობების
განხორციელების ხელშეწყობის
თვალსაზრისით.

თანამშრომელთა ჩართულობა

თანამშრომლებთან ურთიერთობისათვის
სხვადასხვა მექანიზმს ვიყენებთ. ჯგუფის
დონეზე თანამშრომელთა აზრის კვლევა,
რომელიც ორ წელიწადში ერთხელ
ტარდება, 2006 წელსაც განხორციელდა.
ინფორმაცია კვლევის შედეგების შესახებ
1.9 თავშია წარმოდგენილი.

თანამშრომლებს კომპანიის საშინაო
და საგარეო ინფორმაციას მოკლე
საგანვითო შეტყობინებებისა და შიდა
საინფორმაციო ბიულეტენების
საშუალებით ვაწვდით. თანამშრომელთა
ჩართულობის უზრუნველყოფა
ხელიცილდება საერთო კრებებისა და
შესაბამისი განკოფილებების
თაბიკებში მონაწილეობისა და
კომპანიის სხვა ნაწილიდან
ხელმძღვანელ პირთა საქართველოში
ვიზიტების საშუალებით. წლის
განმავლობაში განსაკუთრებულ
ყურადღებას ვაქცევდით შიდა
ურთიერთობების განვითარებას
თანამშრომლების უკეთესად
ინფორმირების, მათი ჩართულობისა და
თანამონაწილეობის
გასაუმჯობესებლად. შევიმუშავეთ შიდა
ურთიერთობის სტრატეგიული გეგმა,
რომლის მიზანია ამ ურთიერთობების
გამოყენება გრძელვადიანი სამუშაო
მიზნების მისაღწევად.

1.5 ჯანდაცვა და უსაფრთხოება

ჩვენს საქმიანობაში მონაწილე და ამ საქმიანობის გავლენის ქვეშ მყოფი ადამიანების ჯანდაცვა და უსაფრთხოება საჭიროებს მუდმივ ყურადღებას. პროექტების ფაზიდან ექსპლუატაციის ფაზაში გადასვლასთან ერთად ვცდილობთ, კიდევ უფრო განვავითაროთ ჩვენ მიერ ჩამოყალიბებული შრომის უსაფრთხოების კულტურა. ეს მოთხოვთ როგორც ცვლილებებთან დაკავშირებული რისკების მართვას, ასევე უწყვეტი ექსპლუატაციის შედეგად წამოჰქონდეთ ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების სხვადასხვა საკითხის მოგვარებას.

ჯანდაცვა ჩვენის BTC/SCP პროექტის ჯგუფმა დიდი მოცულობის სამუშაო ჩატარა თანამშრომლების ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული არაერთი საფრთხის გამოსავლენად და გადასაჭრელად. ზოგიერთი ასეთი საფრთხე გამოწვეულია პროექტის საქმიანობის ხასიათიდან, რაც, როგორც წესი, ფიზიკურ გამძლეობას მოითხოვს და ხშირად რთულ ბუნებრივ პირობებში მიმდინარეობს. მაგალითად, საკებისა და წყლის უსაფრთხოება შორეულ ადგილებში მუშაობის თანმდევი მნიშვნელოვანი საფრთხეა. ამიტომაც ჩატარების საკების უსაფრთხოებისადმი მიძღვნილი წვრთნა, საკების პიგინური შემოწმებები და წყლის ხარისხის ტესტირება.

თანამშრომლების ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებული სხვა საფრთხეების სამართვად განვახორციელებთ ისეთი ღონისძიები,

როგორიცაა სამედიცინო კლინიკის განსაზღვრული კონტრაქტორების თანამშრომლებისათვის; კამპანიები ჯანდაცვის შემდეგ საკითხებზე; გრიპი, ალკოჰოლის ბოროტად გამოყენება და სიგარეტის მოწვევა. თანამშრომლებსა და კონტრაქტორების ჩატარები მეცანიერებები პირველადი სამედიცინო დაწმარების საკითხებზე. BTC/SCP მიღლავების დერეფნის გასწრევი ჩატარების მოწვევით აგრეთვა, ეპიდემილოგიური მონიტორინგი. სამუშაო ობიექტებზე ჩატარებით საწვრთნელი კურსები რეანიმაციისა და გადაუდებელი სამედიცინო დაწმარების სხვა საკითხებზე. საერთაშორისო სტანდარტების დონეზე აღიჭურვა | და || სატუმბ სადგურებსა და სამხრეთ კავალიური გაზსადენის სადგური Area 80-ზე არსებული სამედიცინო ინიციატივის მიზანით დაწმარები, რომელთაც შეუძლიათ, დაწმარება

აღმოღნინონ ინიციატივების დაშავებულ ნებისმიერ პირს. სუფსის ტერმინალში სამედიცინო ევაკუაციისთვის ახალი სასწრაფო დაწმარების მანქანა შევიძინეთ.

უსაფრთხოება უსაფრთხოების საკითხები ექსპლუატაციის ფაზაში შესვლასთან ერთად იცვლება. ყურადღება მიღლავების მშენებლობასთან დაკავშირებული საფრთხეებიდან (მაგალითად, მძიმე ტვირთების აწევა, შედევრებისა და მიწის სამუშაოები) თვით სამუშაო პროცესის უსაფრთხოებაზე, ნახშირწყალბადების უსაფრთხოდ მართვაზე და მიღლავენებისა და სხვა საშუალებების ფრიკური მთლიანობის დაცვაზე ინაცვლება. აღნიშნულთან დაკავშირებით განვახორციელეთ ჯგუფის დონეზე მიღებული „ექვსატუნეტიანი გეგმა“, რომელშიც ინვესტიციებისა და მოქმედების საკანძო პრიორიტეტებია ჩამოყალიბებული. მაგალითად,

პანდემიაზე რეაგირების გეგმის შემუშავება

გრიპის შესაძლო გავრცელების შესახებ საერთაშორისო საზოგადოების შეშფოთების პასუხად, BP ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, შევიმუშავეთ საქართველოში პანდემიაზე რეაგირების გეგმა.

ეს გეგმა ემყარება იმ ფაქტს, რომ ჩვენთვის ადამიანის ჯანმრთელობა ყველაზე მნიშვნელოვანია.

ამასთანავე, იმ დიდი ნდობის პასუხად, რომელსაც BP-ს მიმართ მთავრობები, მოშენებლები და

მოსახლეობა იჩენენ და საქმიანობის გასაგრძელებლად მდგრადი სისტემების არსებობაა აუცილებელი.

გეგმაში მოცემულია რეკომენდაციები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა იყოს ორგანიზებული და რა ზომები უნდა იქნას მიღებული იმ საკითხების მოსაგვარებლად, რომლებმაც, შესაძლოა, გავლენა იქონიონ ჩვენს თანამშრომლებზე, ინიციატივებზე, სისტემებსა და მომარაგების არხებზე. მასში ჩამოყალიბებულია ის ღონისძიებები, რომლებიც პანდემიის სხვადასხვა ფაზაზე რეაგირებისათვის უნდა გატარდეს. გეგმა ითვალისწინებს სხვადასხვა როლს – მათ შორის ისეთს, რომელიც ბიზნესისათვის კრიტიკულია – და განსაზღვრავს ამა თუ იმ პირის პასუხისმგებლობას მოქმედების აუცილებლობის შემთხვევაში.

საქართველოში დასავლეთის
მიმართულების საქართველოს მილსადენზე
სარემონტო სამუშაოების
განხორციელებისას (იხ. თავი 1.2) მთავარი
აქცენტი მილსადენის ურდვევი
მთლიანობაზე გვშრონდა გადატანილი.
ამასთან, ვაგრძელებით სარემონტო
სამუშაოებში მონაწილე თანამშრომლების
კომპეტენციის ამაღლებას წვრთნებისა და
განვითარების გზით.

ექსპლუატაციის ფაზაზე გადასვლისას,
BP ჯგუფის სხვა სექტორების მსგავსად,
უსაფრთხოების სამუშაოების სამ
კონტროლიუმშე – პირად უსაფრთხოებაზე,
პროცესის უსაფრთხოებასა და გარემოს
დაცვაზე გავმახვილეთ. ვაღიარებთ, რომ
თავად ცვლილებას შეუძლია, გამოიწვიოს
უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული
საფრთხეები პროექტის დემობილიზაციის,
საქართველუატაციის სამუშაოების
პარალელურად წარმოებისა და ანალი
კონტრაქტორების დანიშნვის გამო.
აუცილებელია შრომის უსაფრთხოების იმ
მაღალი კულტურის შესარჩუნება,
რომელიც მშენებლობისას ჩამოყალიბდა.
გარდამავალი პროცესის უსაფრთხოები
მართვის მიზნით კომპანიისა და
კონტრაქტორების თანამშრომლებისათვის
ჩატარდა სასწავლო კურსები უსაფრთხო
სამუშაო სისტემების ისეთ საკითხებზე,
როგორებიცაა: ობიექტის მართვა და
საწვრთნელი სესიების ჩატარება მართვის
სფროში.

ჩატარებული სხვადასხვა საწვრთნელი
პროგრამა ხელს უწყობს არსებული
ცოდნის გამტკიცებას და ანალი უნარ-
ჩვევების განვითარებას. 2006 წელს
გამოკითხულმა ჩვენი თანამშრომლების
93%-მა დაადასტურა, რომ შრომის
უსაფრთხოების საკითხებზე მათი ცოდნა
და უნარ-ჩვევები საკმარისი იყო სამუშაოს
შესასრულებლად. ეს წარმოაჩენს
როგორც ჩვენს მიღწევებს, ასევე
გაუმჯობესების საჭიროებასაც.

უსაფრთხოების ზოგად საკითხებზე
რეგულარულად ტარდება გაცნობითი
ტრენინგი, რომლის დროს
თანამშრომლები და კონტრაქტორები
ჯანდაცვის, უსაფრთხოების,
უშიშროებისა და გარემოს დაცვის
საკითხებს ეცნობიან. ტარდება წვრთნა
BP-ის „უსაფრთხოების ოქროს წესების“
შესახებ. ოქროს წესები მოიცავს ისეთ
მაღალი რისკის შემცველ სამუშაოებს,
როგორიცაა ტვირთის აწევა, დანურულ
სივრცეში ან სიმაღლეზე მუშობა. BP-ის
და კონტრაქტორების თანამშრომლებს
ჩატარდა, აგრეთვე, წვრთნები
უსაფრთხოების საკითხებზე, სადაც
უსაფრთხოება კონკრეტულ საქმიანობებსა
და დავალებებზე (როგორიცაა,

2006 წელს გამოკითხულმა ჩვენი თანამშრომლების

93% -მა

დაადასტურა, რომ შრომის
უსაფრთხოების საკითხებზე
მათი ცოდნა და უნარ-
ჩვევები საკმარისი იყო
სამუშაოს შესასრულებლად.

მაგალითად, ტვირთის აწევა,
სატრანსპორტო საშუალებების მართვა და
ენერგიის იზოლაცია) გამახვილდა.

ობიექტებზე მუშაობის დაწყების წინ
რეგულარულად ტარდება სამუშაოსწინა
ინსტრუქტულები და სამუშაოსთან
დაკავშირებული რისკის შეფასებები.
უბედური შემთხვევების გამოძიებაზე
ჩატარდა წვრთნა, რომლის მიზნია
გამოწვევი მიზნების დადგენა
მომავალში მათი განმეორების თავიდან
ასაცილებლად.

კონტრაქტორის უსაფრთხოება

ვაგრძელებთ, აგრეთვე, მუშაობას
კონტრაქტორების მიერ უსაფრთხოების
წესების სათანადო შესრულების მიზნით.
ორ კვირაში ერთხელ ტარდება
უსაფრთხოების ხელმძღვანელი ჯგუფის
თათბირი, რომელსაც კომპანიის
ხელმძღვანელობა და კონტრაქტორები
ესწრებიან. ამ თათბირებზე განიხილავენ
მომავალში დაგეგმილ სამუშაოებთან
დაკავშირებულ საფრთხეებს (მაგალითად,
ხარაჩებზე მუშაობა). ამავე თათბირებზე
აანალიზებენ მომხდარ შემთხვევებს და
ერთმანეთს უზიარებენ გამოცდლებას.
ჩავატარეთ, ასევე, ხელმძღვანელი პირების
სამუშაო შეხვედრა უსაფრთხოების
საკითხებზე ყველა ჩვენი ძირითადი
კონტრაქტორებისათვის, რომლებიც
ცდილობენ, გააუმჯობესონ თავიანთი
მარვენებლები ამ სფეროში

თანამშრომლობის, თანმიმდევრულად
მოქმედების, ცოდნის გაზიარებისა და
სასუკეთესო გამოცდილების დანერგვის
გზით.

სამუშაო აბიექტებზე ვანორციელებთ
უსაფრთხოების მუშაობის წამარალისებელ
პროგრამებს. „ხელი ვარსკვლავის
პროგრამა“ თანამშრომლის პირადი
უსაფრთხოების სტანდარტად კარგი
მარვენებლისთვის ფულად ჯილდოს
აწესებს. ჯილდოები, აგრეთვე,
დაწესებულია ბარათების შევსებისათვის
პროგრამების – უსაფრთხოების სწავლება
დაკავშირების მეთოდით და
უსაფრთხოების აუდიტი – ფარგლებში,
შევსების ხარისხისა და შევსებული
ბარათების რაოდენობის
გათვალისწინებით.

2007 წლისათვის შემუშავდა
ექსპლუატაციასთან დაკავშირებული
კონტრაქტორის აუდიტისა და შემოწმების
პროგრამები.

ავტოსატრანსპორტო საშუალებების მართვის უსაფრთხოება

ავტოსატრანსპორტო საშუალებების
მართვა და საგზაო უსაფრთხოება დიდი
ხანია, კომპანიისათვის მნიშვნელოვანი
სფეროა, რადგან საგზაო სატრანსპორტო
შემთხვევები თანამშრომლების დადუპის
ყველაზე მთავარი მიზანია (30%).
საქართველოში ჩვენი საქმიანობისას,
ტრანსპორტირებისა და ლიკიდისტიკის
მნიშვნელობის გათვალისწინებით,
ავტოსატრანსპორტო საშუალებების
მართვა ყოველთვის სერიოზულ
საფრთხეები ითვლებოდა.

საფრთხეები ჩვენს საქმიანობაში
ავტოსატრანსპორტო საშუალებების, მათ
შორის, მსუბუქი და მძიმე
ავტოტრანსპორტის, სისტემატური
გამოყენებით არის გამოწვეული.
მიღებული პრევენციული ზომები
მძღოლებისათვის დაღლილობის მართვის
წვრთნების ჩატარებას და
ავტოსატრანსპორტო საშუალებების
რეგულარულ შემოწმებას მოიცავს.
მოწმდება BP-ის სამუშაო აბიექტზე
შემოსული ყველა მძიმე
ავტოსატრანსპორტო საშუალებება
(მაგალითად, ამწევები ან ნიმინჯსასობი
დანადგარები). თადარიგი დავიწირეთ და
შევიძინეთ, აგრეთვე, ზამთრის პირობების
შესაფერისა ავტოსატრანსპორტო
საშუალებები, როგორიცაა, მაგალითად,
თოვლში მავალი სპეციალური მანქანები.

მძღოლები შემოწმებას გადიან
მუშაობის დაწყებისას, ხოლო შემდეგ
სისტემატურად მოწმდებიან და ესწრებიან
უსაფრთხოება მართვისა და ცუდი გზის
პირობებში მართვის წვრთნებს. მათ,

მძღოლის უსაფრთხოების გაუმჯობესება

BP-ის ავტოპარკში არსებულ ყველა ავტომანქანაში დისტანციური ჩამწერი მოწყობილობაა დამონტაჟებული. კომპანიის ავტოპარკში სულ 230 ავტომანქანაა.

ჩამწერი მოწყობილობები მძღოლის ქცევის რამდენიმე კომპიონენტს ადგვნებენ თვალს. მაგალითად, ჩვენ შეგვიძლია, რეალურ დროში ან პერიოდულად მივიღოთ ინფორმაცია ავტოსატრანსპორტო საშუალების მოძრაობის სიჩქარისა და მძღოლის ან მგზავრის მიერ უსაფრთხოების დოკუმენტის შესახებ. მოწყობილობა საშუალებას გვაძლევს, დავაფიქსიროთ მაქსიმალური, მინიმალური და საშუალო სიჩქარეების მიერ უსაფრთხოების დოკუმენტის შესახებ.

აგრეთვე, უტარდებათ წვრთნები
ავტოსატრანსპორტო საშუალებების
ზამთრის პირობებში მართვის უნარებში.
მძღოლების მონიტორინგის პრივატმის
ფარგლებში დავნერგეთ შემოწმებები
ნარკოტიკებისა და ალკოჰოლის
გამოყენებაზე, ხოლო ავტოტრანსპორტის
მართვისას მძღოლების შეცვეს
მონიტორინგისთვის ვიყენებთ
დასტანციურ ჩამწერ მოწყობილობას
(ზემოთ იხილეთ კონკრეტული მაგალითი).
დანართვეწა, აგრეთვე, ავტოსატრანსპორტო
საშუალების მართვის უსაფრთხოების
სტანდარტი, რომელიც გარკვეულ
მოთხოვნებს უყენებს BP-ის იმ
თანამშრომლებს, რომლებიც სამუშაოს
შესრულებისას ავტოტრანსპორტს
მართავენ ან ავტოტრანსპორტით
მგზავრობენ.

გვჯერა, რომ აღნიშნულმა ყველა
ღონისძიებამ ერთად მნიშვნელოვნად
გაატმჯობესა ავტოსატრანსპორტო
საშუალებების მართვის უსაფრთხოების
მაჩვენებლები საქართველოში 2004-2005
წლებში (ავტოსაგზაო შემთხვევების
საერთო რაოდენობის (TVAR) ანალიზის
საფუძველზე).

უსაფრთხოების შესრულების

მაჩვენებლები 2006 წელს BP

საქართველოსა და ჩვენი

კონტრაქტორების მიერ

განხორციელებული ყუსაფრთხოების

პროგრამები ამავე სტურნში

წარმატებების მიღწევაში დაგვეხმარა.

სიამაყით ვაცნადებთ, რომ 2006 წელს
ჩვენი საქმიანობისას არ მომზღვარა არც
ერთ უბედური შემთხვევა, ხოლო
დასავლეთის მიმართულების მიღებადნენ
და სუფასაში ჩვენი საქმიანობის
დაწყიბიდან დღიმდე ა წელი შესრულდა.

ექსპლუატაციის ფაზა

თანამშრომლის დაღუპვის შემთხვევა	0	0	0
გაცდენილი სამუშაო დღეების სიხშირე	0	0	0
აღრიცხვადი ტრანზების სიხშირე	0	0	0
ავტოსატრასპორტო შემთხვევების საერთო რაოდენობა	0	0	0
ნამუშევარი საათები – მუშახელი	33 033	34 342	33 100
სალილო კოლომეტრები	87 806	60 880	61 500

¹ 2006 წელს ჯანმაცივისა და ტუსტროტონების მონაცემების აღრიცხვა BTC და SCP მისასადენების ექსპლუატაციაში გაშენდისა და ძრისიადი კონტაქტორის, ყრთობოდა საწარმო Spin Petrofac-ის დფრილიზაციის გამოს სრულად მოხდა. ექვემდებარებული მიმღებელი მომარტინი მომარტინი BTPC/SCP-ის WREP-ის და სუსტის სრულმარტინის. 2005 წლის მიმღებელი განვითარების აღარღიშვილი აღნიშვნული ბიუროებების მიმღებები ცალკე იყო მოყვანილი და ამტკიც 2006 წლის მიმღებებითა შესაბამისად მთა მირიზედი აღდგენერაცია გახდა საჭირო. „შემზენებლობის ფაზის“ შემავნეობის მონაცემების საერთოებლივი განხილვის დროს კონკრეტულ ყველა საჭირო.

⁴ აღირებულია ტრავერსის სისტემის: BP-ის ათანამშრომლების აღრიცხვად ტრავერსის სურათი რაოდნობა იმავე პერიოდში ნატურალურ ყოფილ 200 000 სასაზე. აღირებული ტრავერსი ასეთი სასის ტრავერსი აკადემიკულია, რომელიც დასრულდა ტექსტური შედეგით, გაცდილი ის საშუალო დღით, შეწყვეტული მუშაობით, სამშენეოს გადაბარებით, ან პირველად დაწმურების გარეშემა გაწყვეტილ სხვ სამდინობრი მოშემატურებით.

⁵ აუტომატურად მომდინარეობის საურობა რაოდნობა: ყველა მსუბუქი და სატურითო აუტომობილის აუტოსაგზაო

1.6 ეკოლოგიური თვალსაზრისით გამართლებული საქმიანობა

BP ჯგუფის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დირექტულება თავისი საქმიანობით გამოწვეული ეკოლოგიური გავლენის მინიმუმამდე შემცირებაა. ამ მიზნის მიღწევას საქმიანობის მთელი ციკლის განხავლობაში ვცდილობთ. საქართველოში განსაკუთრებულ ყურადღებას სამშენებლო პროექტების ზეგავლენის მინიმუმამდე შემცირებას ვუთმობთ. ამისთვის გავატარეთ შემდეგი დონისძიებები: ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებები, მიღსადენის მარტინულის შეცვლა, მიწის საფარის აღდგენა და ობიექტების დაპროექტებასა და მშენებლობაში მაღალი ტექნიკური სტანდარტების გამოყენება. პროექტის განხორციელების შემდგომ ფაზაშიც ადნიშნული მიმართულებით ჩვენი მთავარი ამოცანა ყოველდღიური ექსპლუატაციის შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების შემცირება იქნება.

2006 წელს მნიშვნელოვანი ორგანიზაციული ცვლილებები განვახორციელეთ. გარემოს დაცვის განყოფილებისათვის შესრულდა ცვლილების მართვის პროცესი, რომლის შედეგად განისაზღვრა მშენებლობიდან ექსპლუატაციის ფაზაზე გადასვლასთან დაკავშირებული რისკები, საქმიანობა, ფანჯრები და პასუხისმგებლობები. გავართოთან აგრეთვე BTC, SCP და WREP ჯგუფები თანამშრომლებისა და პროცესების შესათანხმებლად.

მომავალში სათანადო ორგანიზაციული სტრუქტურის შესაქმნელად განხორციელებულ ცვლილებებთან ერთად, რა თქმა უნდა, სხვადასხვა სახის მიმდინარე სამუშაო პრობლემებსაც ვაგვარებდით. ეს იყო სამშენებლო დერეფანში მიწის საფარის

პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენა, ნავთობის დაღვრაზე რეაგირების გეგმის პირობების შესრულება, ჩვენი საქმიანობების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებების მოთხოვნებთან შესაბამისობა და ნარჩენების მართვის საკითხზე მუშაობის გაგრძელება. ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოწვევა პროექტის ძირითადი საერთაშორისო კონტრაქტორის რამდენიმე უფრო მცირე, ხშირად ადგილობრივი და რეგიონული კონტრაქტორით შეცვლა იყო. ეს ცვლილება ახალი სამუშაო ურთიერთობების განვითარებას, ასევე, სწავლებისა და დახმარების პროგრამების განხორციელებას გულისხმობდა, რაც მიზნად ისახავდა

საქმიანობის შესრულებას პროექტისა და BP-ის სტანდარტების მიხედვით. მიწის საფარის აღდგენა 2006 წელს ჩვენი საქმიანობა ძირითადად გასხვისების ზოლის აღდგენა იყო, რაც ნიადაგის ზედა ფენისა და მცენარეული საფარის აღდგენის რთულ საინირო და ბიოლოგიურ სამუშაოებს მოითხოვდა. ამ მიმართულებით შესრულებული სამუშაოს ხარისხი დამოუკიდებელმა დამკვირებლებმა, მათ შორის სოციალური და განსახლების სამოქმედო გეგმის ექსპერტთა საბჭომ, დამოუკიდებელმა კონსულტანტმა გარემოს დაცვის საკითხებში და კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭომ, უმაღლეს დონეზე შეაფასეს. გასხვისების ზოლის დიდ ნაწილზე მცენარეული

BTC და SCP მიღსადენები – სამშენებლო დერეფნის აღდგენა

„მთლიანობაში, მიღსადენის დერეფნის აღდგენითი სამუშაოები მსოფლიო სტანდარტების დონეზეა შესრულებული. BTC Co.-მ და მისი ზედამხედველობით მიმუშავე კონტრაქტორებმა გასხვისების ზოლის გარემომცველ ლანდშაფტთან შერწყმას შესანიშნავად გაართვეს თავი. მიუხედავად იმისა, რომ მცენარეული საფარის მთლიანად აღდგენას, განსაკუთრებით კი აზლად აღდგენილ მთიან ადგილებში, დრო დასჭირდება, კომპანიის მიერ სიცროტნილით შესრულებულმა ნიადაგის ზედა ფენის მართვის სამუშაომა უკვე გამოიღო ნაყოფი – ისევ გამოჩენდა ადგილობრივი მცენარეების პირველი ნერგები. დაბლობ ადგილებში, იქ, სადაც აღდგენის სამუშაოები შედარებით ადრე დაიწყო, გასხვისების ზოლის ნიშნული ბოძები ხშირად ამ ტერიტორიაზე მიღსადენების არსებობის ერთადერთი მაჩვენებელია. ასევე, ქების ღირსია კომპანიის მხრიდან მიღსადენის გასწვრივ მდებარე ეკოლოგიური მგრძნობარე ტერიტორიების ბიომრავალფრივნების მიმართ გამოვლენილი ყურადღება, რაც გამოიხატა გასხვისების ზოლში მოცემული გარემოსათვის დამახასიათებელი მცენარეთა ნერგების დარგვასა და მათი საჭირო რაოდენობით გამრავლების დეტალური მონიტორინგის განხორციელებაში. კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭოს საბოლოო ანგარიში და დასკვნები (იანვარი, 2007 წელი).

საფარის ზრდის მაჩვენებლები მაღალია და ბევრგან აღდგენილი მიღსადენის დერენის გარემოსაგან გამორჩევა, ფაქტობრივად, შეუძლებელია. ამა თუ იმ ტერიტორიაზე მიღსადენების არსებობაზე ხშირად მწოლოდ ნიშნული ბოძები მიუთითებს.

აღდგენის სამუშაოები განხორციელდა, აგრეთვე, გასწვისების ზოლის მიღმა ისეთ ტერიტორიებზე, როგორებიცაა მშენებელთა ბანაკები, მიღსაწყობი მოედნები, მისასავლელი გზები, კარიერები და ნარჩენი ჭვის განთავსების ადგილები.

ნარჩენების მართვა BP ვალდებულია, BTC მიღსადენსა და მასთან დაკავშირებულ ობიექტებზე ნარჩენების მართვა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად განახორციელოს. ეს ნამდვილი გამოწვევაა, რადგან საქართველოში ამჟამად არსებული ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურა ევროკავშირის სტანდარტებს ვერ პასუხობს.

რაც შეეხება უსაფრთხო ნარჩენებს, ჩვენი მიზანია ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი ნაგავსაყრელის აშენება თბილისის აღმოსავლეთით მდებარე აბიექტზე კომპანიის საქმიანობის შედეგად წარმოშობილი უსაფრთხო ნარჩენების განსათავსებლად. უნდა აშენდეს ნაგავსაყრელი, რომელიც შემდგომში მუნიციპალური სარგებლობისათვის გაფართოვდება და რომელსაც ნაწილობრივ BP და მისა პოტენციური პარტნიორები დააფინანსებრი.

2006 წელს, ჩვენი აზრით, შესაფერის ტერიტორიაზე შევარჩიეთ და მიწის საკუთრების დადგენისა და განათავსების საკითხების მოგვარებას შევუდევით. მუშავდება წინასწარი დიზაინი. დისკუსიები სისტემატურად იმართება თბილისის მუნიციპალიტეტთან, გარემოს დაცვის სამინისტროსთან, საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციასა და სხვა პარტნიორებთან. ადგილობრივი მთავრობის დახმარებით ტერიტორიის მოპოვების შემდეგ ჩვენი მიზანი დიზაინისა და ბლნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებების დასრულება და აუცილებელი სამშენებლო და სხვა ნებართვების აღებაა.

იმ საშიშ და უსაფრთხო ნარჩენებს, რომლის გადამუშავება ან ნაგავსაყრელზე განთავსება საქართველოში შეუძლებელია, კვლავ ჩვენ მიერ კონტროლირებულ ნარჩენების ცენტრალურ კოლექტორში ვათავსებთ და ვმუშაობთ საქართველოს გარეთ ევროკავშირის სტანდარტების მქონე

ნაგავსაყრელზე მათი ინპორტირების გეგმების განსახორციელებლად. ბაზელის კონვენციის თანახმად, ნარჩენების ნებისმიერ ასეთ გადაადგილებას სჭირდება როგორც ნებართვა, ასევე მხარეებს შორის შესაფერისი და შეთანხმებული ტრანსპორტისა და განთავსების ვარიანტების რეგისტრაცია. ამჟამად ვმუშაობთ ამ მარტინულების დადგენაზე, ამასთან, დაწყებული გვაქვს ადმინისტრაციული და ნებართვების მოპოვების პროცესები ნარჩენების მართვის სფეროში გამოცდილების მქონე კონტრაგულორებთან თანამშრომლობით.

ნარჩენების უსაფრთხოება და მაღალი სტანდარტებით მართვისაკენ მიმართული ჩვენი ძალისხმევა გარე

ორგანიზაციებმა ყურადღებით შეისწავლეს, რასაც კრიტიკული შენიშვნები და რეკომენდაციები მოჰყვა. მაგალითად, კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭომ აღნიშნა ის სირთულეები, რომლებიც წარმოიშვა ჩვენ მიერვე დაწესებული სტანდარტების შესრულებისას და მოგვცა რეკომენდაცია, განვიხილოთ მიღებული გამოცდილება და მეტი ყურადღება დაცულით ნარჩენების მართვის საკითხებს აღმასრულებელ დონეზე. არასამთავრობო ორგანიზაციების სამუშაო ჯელფა, რომელმაც BTC და SCP პროექტებთან დაკავშირებით ნარჩენების უსაფრთხოება და მაღალი სტანდარტებით მართვისაკენ მიმართული ჩვენი ძალისხმევა გარე

2006 წელს საქართველოში ბიომრავალფეროვნების მეცნიერებული კონკურსი ჩატარდა.
კონკურსის მიზანი იყო ბიომრავალფეროვნებაზე რეალური, გაზომვადი და დადებითი გავლენის მოხდენა და მსოფლიო ბიომრავალფეროვნების დაცვასთან დაკავშირებით საზოგადოებრივი შეგნების ამაღლების ხელშემწყობი საუკეთესო იდეების გამოვლენა.

ბიომრავალფეროვნება და კონსერვაცია 2006 წელს საქართველოში ბიომრავალფეროვნების მეცნიერებული კონკურსი ჩატარდა. კონკურსის მიზანი იყო ბიომრავალფეროვნებაზე რეალური, გაზომვადი და დადებითი გავლენის მოხდენა და მსოფლიო ბიომრავალფეროვნების დაცვასთან დაკავშირებით საზოგადოებრივი შეგნების ამაღლების ხელშემწყობი საუკეთესო იდეების გამოვლენა. კონკურსი BP-მ და მისმა პარტნიორებმა დააფინანსეს.

როგორც ადრე, ახლაც პროექტები წარმოადგინეს შემდეგ თრ კატეგორიიაში: საუკეთესო პროექტი ბიომრავალფეროვნების სფეროში და საუკეთესო მედია პროდუქტი ბიომრავალფეროვნების თემაზე. სულ 57 წინადაღებაში მოვიდა, რაც დღემდე სარეკორდო მაჩვიდებელია. ამათგან ოცდაცხრა იყო ბიომრავალფეროვნების პროექტის, ხოლო ოცდარვა – საუკეთესო სტატიისა და ვიდეომასალის კატეგორიაში.

შემოსული პროექტები საკითხების საკმაოდ ფართო სპექტრს მოიცავდა, რაც გადაცემულ პროექტშიც აისახა. ცალკე დაჯილდოვდა კოტურიზმთან, ხოჭოების დაცვასა და განათლებასთან დაკავშირებული პროექტები. პირველი

პრიზი, 14700 აშშ დოლარის ოდენბით, „წითელი ნუსხის“ სახეობების მონაცემთა ბაზისი შექმნის მხარდასაჭერად გაიცა. მეორე პრიზი, 8530 აშშ დოლარის ოდენბით, ერგო ნაშრომს ველური მცენარეების კონსერვაციის შესახებ. კიდევ სამშა მონაწილეობ დაიმსახურა მაღალი შეფასება და თითოეულმა 2000 აშშ დოლარი მიიღო შესაძლებლობათა განვითარების ინიციატივებისათვის.

საუკეთესო სტატიისა და
ვიდეომასალის კატეგორიაში ორი – მესამე
(300 აშშ დოლარი) და მეორე (500 აშშ
დოლარი) პრიზები გაიცა. ტენისური
საბჭოს გადაწყვეტილებით, წელს პირველი
პრიზი არ გაცემულა, მაგრამ საბჭო
მიესალმა გამოჩენილ დაინტერესებასა და
მაღალ დონეზე შესრულებულ
პროექტებს.

გარემოსდაცვითი ონვესტირების

პროგრამა (EIP) გარემოსდაცვითი ინვესტიციების პროგრამა არის სამ ქვეყანაში განხორციელებული 9,3 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ინიციატივა, რომელიც BTC და SCP პროექტების მიერ ფინანსდება და ხელს უწყობს ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასა და განვითარებაზე ორიენტირებულ პროექტებს. პროგრამა დაიწყო 2003 წლის სექტემბერში და იგი იყოფა სამ მიმართულებად, რომელიც გამოვლინდა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებებისა და ადგილობრივ და საერთაშორისო დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციის შედეგად.

- დაფინანსდა შემდგენი ხუთი პროექტი:

  - „კავკასიური როჭოს კვლევის,
მონიტორინგისა და მართვის პროექტი,”
რომელიც განახორციელა
საქართველოს ველური ბუნების
შენარჩუნების დოკუმენტის

მიზანს ენდემური, იშვიათი და
გადაშენების პირას მყოფი სახეობების
ეფექტური კონსერვაციისა და მართვის
მეცნიერული საფუძვლების
დამტუშავება იყო. პროექტი 2005 წელს
დასრულდა და შეიქმნა სახეობების
მართვის გეგმა, რომელიც მთავრობაშ
დაამტკიცა. 2006 წელს დაიწყო
სამოქმედო გეგმის განხორციელების
პროექტი.

- „ეკოსისტემებისა და სახეობების კონსერვაციას სუქართველოში: მურა დათვის პროექტი,” რომელიც განახორციელა NACRES-მა (“ნოეს კიდობაზი გადაშენების გზაზე მყოფი სახეობებისათვის”). პროექტის მიზანია მურა დათვის პოპულაციის აღრიცხვა, საფრთხეების შეფასება, საარსებო გარემოს დაკარგვის მიზანების გამოვლენა და ამ სახეობის კონსერვაციის მიზანით სამოქმედო გეგმის შემუშავება, ასევე, კონსერვაციის ღონისძიებებში მოსახლეობის ჩართვა. პროექტი დასრულდა 2006 წელს და ამჟამად მეორე ფაზის დაფინანსების საკითხს განვიხილავთ სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული მურა დათვის დაცვის ღონისძიებების განსახორციელებლად.
  - მცორე გრანზების პროგრამა SCP-ის და BTC-ის მარშრუტის გასწვრივ არსებული არასამთავრობო ორგანიზაციების ქმედებნარიანობის ასამაღლებლად. მოცემული პროექტი Save the Children-მა განახორციელა NACRES-თან ერთად. პროექტის მიზანი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქმედებნარიანობის განვითარებაა, რათა მათ უკეთესად შეძლონ გარემოსდაცვით საკითხებზე მოსახლეობის ცოდნისა და შეგნების ამაღლება. 2006 წლის ბოლოს

ჩატარებული დამოუკიდებელი
შეფასების შედეგად აღმოჩნდა, რომ
პროექტმა მის მიერ დასახულ თითვების
ყველა ძირითად მიზანს მიაღწია და
დამაკმაყოფილებელი გარემოსდაცვითი
და სოციალური სარგებელი მოიტანა
უმნიშვნელო ხარვეზების ფონზე, 2008
წლის ბოლომდე პროგრამის მეორე
ფაზის განსახორციელებლად Save the
Children-თან თანამშრომლობას
განვადროიბთ.

- გარემოსდაცვით სფეროში განათლების ხელშეწყობა, რომელსაც არასამთავრობო ორგანიზაცია Care ახორციელებს CIP-ის სკოლების განვითარების პროექტთან ერთად. პროექტის მიზანი იყო მოზარდებისთვის გარემოს კონსერვაციის საკითხებზე კლასგარეშე სწავლების ორგანიზება, აქტიური სწავლების მეთოდოლოგიის შემუშავება და სასწავლო მასალების გაუმჯობესება. გარემოსდაცვითი პროექტების განსახორციელებლად სკოლებში „ეკო-კლუბები“ ჩამოყალიბდა. ადნიშნული ინიციატივა 2006 წლის აპრილში დასრულდა.
  - „ეკოლოგიურად მისაღები მესაქონლეობის პროექტი“, რომელსაც, ასევე, Care ახორციელებს. პროექტის მიზანი იყო ბორჯომი-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებულ 24 სოფელში მესაქონლეობის მდგრად გარემოსდაცვით პრინციპებზე დაფუძნებული მართვის დანერგვა. პროექტის ძირითადი ნაწილი 2006 წელს დასრულდა. 2007 წელს საქმიანობის მხლობ მცირედი ნაწილი დარჩა განსახორციელებელი. გარდა ზემოთ ჩამოთვლილი ღონისძიებებისა, ჩატარდა ჭირო-ტაბაწყურის აღკვეთილის მართვის გეგმის ტექნიკურ-ეკონომიკური შესწავლა. ეს პროექტი, რომელსაც მსოფლიო კონსერვაციის გაერთიანება (IUCN) ახორციელებს, 2008 წლამდე გაგრძელდება.

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირება

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების
სფერო მოიცავს ისეთ შემთხვევებს,
რომლებიც ჯანდაცვასთან,
უსაფრთხოებასთან, უშიშროებასთან ან
გარემოს დაცვასთან არის
დაკავშირებული. ჩვენი მიზანობა
რეაგირების საკითხის მიმართ ჯგუფის
კრიზისის მართვის სისტემით არის
ნაკარანახვი. საგანგებო შემთხვევებზე
რეაგირების უნარი რისკის მართვის
საკანძო ნაწილია.

გარემოს დაზიანების საფრთხის მინიმუმამდე

შესამცირებლად ავითვისეთ საერთაშორისო ტექნიკური
სტანდარტები და შევარჩიეთ მიღლადენის ისეთი
მარშრუტი, რომელიც ნავთობისა და გაზის გაუღნვების
რისკს იმდენად ამცირებს, რამდენადაც ეს პრაქტიკულად
შესაძლებელია. მიღლადენის დაპროექტება, მასალების
შერჩევა და მშენებლობა მოწინავე საერთაშორისო
სტანდარტების თავით შესრულობა.

მშენებლობიდან ექსპლუატაციის
ფაზაში შესვლასთან ერთად
ინტეგრირებული ინციდენტის მართვის
ჯგუფი (IMT) ჩამოვაყალიბებთ, რომელიც
საქართველოში BP-ის მიერ მართულ
ყველა ობიექტსა და პრიექტს მოიცავს.
აუცილებლობის შემთხვევაში ინციდენტის
მართვის ჯგუფი კავშირს ამყარებს
კომპანიის ხელმძღვანელობასთან,
სამთავრობო თრგანიზაციებთან, მედიასა
და თარიღით საზოგადოებრივსთან.

ଗାର୍ଜେମଳେ ଧାର୍ତ୍ତନାଙ୍କେବିଳେ ସାଫ୍ରରତକେଲେ
ମିନିମିଲୁମାମର୍ଦ୍ଦୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠମନ୍ତ୍ରିରୀଥ୍ଲାଦ ଆଗତ୍ୟିବେଶ
ସାହରତାଶମରିଳେଇଲେ ତ୍ରୈକ୍ରନ୍ତିକ୍ଷରି ଶ୍ରୀବନ୍ଦନାରାତ୍ରୀଥ୍ଲା
ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠାର୍ଥିରୀଟ ମିଲ୍ଲାସାଧ୍ୟେବିଳେ ଇସେତୋ
ମାରିଶରୁତ୍ତି, ରାମମେଲ୍ଲିପ୍ର ନୁହତନୀଲେବା ଏବଂ
ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଗ୍ରାମନ୍ଦ୍ରବ୍ୟେବିଳେ ରିକ୍ସ୍‌କ୍ସ ମିଲ୍ଲାନ୍ତାଦ
ଅମ୍ବିରୀଥ୍ରେବା, ରାମଦିନାନ୍ଦାଚାପ ଏବଂ କାର୍ତ୍ତିକାପୁଣ୍ୟାଦ
ଶ୍ରେଷ୍ଠାଦିଲ୍ଲେବ୍ୟୁଳିବା. ମିଲ୍ଲାସାଧ୍ୟେବିଳେ
ଏବଂ ରାମରୀକ୍ଷେତ୍ରବା, ମିଲ୍ଲାଲ୍ଲାବ୍ୟେବିଳେ ଶ୍ରେଷ୍ଠରୀକ୍ଷେତ୍ରା ଏବଂ
ମଶ୍ଵରୀଥ୍ଲାଲ୍ଲାବା ମନ୍ତ୍ରିନିବାଙ୍ଗେ ସାହରତାଶମରିଲେ
ଶକ୍ତିନିମାର୍ଥବ୍ୟେବିଳେ ଅନ୍ତର୍ବାହିନୀ ମିଲ୍ଲାରୀଲ୍ଲାବା.

2006 ජූලිය සංජාරත්වගෘහීය 11
ඡේමත්කේප ගවුන්දා, රැංසුපාස නියෝග ත්‍රිපිටිය
මාර්තුවෙන් ඇතුළුවිස දාන්තමාර්තු දා
මධ්‍යම් මිලියන් ගාන්දා සාක්ෂිරාම. ඩුවරි ප්‍රාදේවී
ඡේමත්කේප ප්‍රාදේවීන් මුහුදා පිය. අම්

შეგმოთხვევების დროს დატმარება და
კოორდინაცია თბილისის ინციდენტის
მართვის ცენტრიდან ხდებოდა.
ინციდენტის მართვის ჯაუზის ყოველი
დემობლიზაციის შემდეგ იქმნებოდა
ოთიციალური ანგარიში, რომელშიც
მცუშაობს შემდგომი
გაუმჯობესებისსათვის საჭირო ნაბიჯებს
ავსაზღვდით.

საქართველოში მდგრად ჩვენს
ობიექტებზე რეგულარულად
ტარდებოდა საგანგებო სიტუაციებზე
რეაგირების საწვრინელი მეცადინეობები,
რომლის დროს სხვადასხვა სცენარი
თამაშდებოდა. ასეთი მეცადინეობების
მიზანი რეალურ საგანგებო სიტუაციაზე
ეფექტური რეაგირების
უზრუნველყოფაა. 2006 წლის ივნისში
საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების
ფართომასშტაბიანი საწვრთნელი
მეცადინეობა ჩატარდა სამხრეთ
კავკასიურ მილსადებზე. ამ მეცადინეობის
მიზანი იყო სამხრეთ კავკასიურ
მილსადენში აირის გაშევებამდე მართვისა
და კონტროლის სისტემების
ეფექტურობის შემოწმება. ღონისძიებას
დასრულნება და საბოლოო საანგარიშო

შეკრებაში მონაწილეობა მიიღეს
საქართველოს სახელმწიფო უწყებათა
წარმომადგენლებმა და გარეშე
დამკვირვებლებმა. წარმატებით ჩატარდა,
აგრძელეს, ნავთობის დაღვრაზე
რეაგირების სახელმწიფოთა შორისი
საწვრთნელი მეცდინეობა, რომლის
მიზანი საგანგებო სიტუაციებში
საქართველოდან აზერბაიჯანში
მუშახელისა და ტექნიკის მობილიზაციის
გამოცდა იყო.

2006 წელს ნავთობის დაღვრის სამ
შემთხვევაზე მოგვიხდა რეაგირება.
პირველს ადგილი ჰქონდა იანვარში,
როდესაც 1 საქართველოს სადგურზე 1000 ლიტრი
საპინტო ნივთიერება გაიკონა. დაღვრილი
ნივთიერება მთლიანად იქნა
ლოკალიზებული და ჩაშვებული
დანართულ საწრეტ სისტემიში. შეორე
შემთხვევა აპრილში დასავლეთის
მიმართულების საექსპორტო მილსადენზე
მოხდა, როდესაც ერთმა ფერმერმა
შემთხვევით მილსადეზე უკანონოდ
მიერთებული შალანგი დააზიანა.
აღნიშნულის შედეგად, 9221 ლიტრი
ნავთობი დაიღვარა, რომელიც მთლიანად
იქნა ამოღებული. მესამე შემთხვევა მაისში
BTC მილსადენის ჩამკეტი სარქეველის
სადგურზე (GB09) მოხდა, რომლის
შედეგად 195 ლიტრი ნავთობი დაიღვარა
და ისიც მთლიანად იქნა ლოკალიზებული.
თითოეული აღნიშნული შემთხვევისას
გაწმენდის სამუშაოების
ზედამხედველობისთვის შემთხვევის
ადგილზე იგზავნებოდა ინციდენტზე
რეაგირების ჯგუფი. BP-მ რეაგირება
მოახდინა, აგრეთვე, ბათუმის
ნავთობტერმინალში მომხდარ
შემთხვევაზე, ტერმინალის
ხელმძღვანელობის თხოვნის საფუძველზე.
ჩვენმა აგრძელდა ნავთობის დაღვრაზე
რეაგირების ადგილობრივ
თანამშრომლებს აღმოოჩნდა დახმარება.

რეაგირება აბასთუმნის ხანძარზე

აგვისტოში ადგიგენის რაიონის დაბა აბასთუმნის ახლოს, ბაქო-თბილისი-ჯეიპანისა და სამხრეთ კავკასიური მიღლასადეგნების დერეფნიდან დაახლოებით 15 კილომეტრის დაშორებით მდებარე ტყეში, სერიოზული ხანძარი გაჩნდა. საქართველოს მთავრობის თხოვნის პასუხად, ცეცხლის კერტების დასადგენად თემის წარმატება მომდევნოდა. სარტყელი შეასრულა და აღმატებული მისამართის მიერთო.

ოფიციალურ ბრიფინგზე საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ

1.7 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა

ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მილსადენის გასხვისების დერეფნის 250 კილომეტრიანი მონაკვეთი გადაკვეთს დიდი ისტორიის შემნების, საქართველოს ტერიტორიას, რომელზეც ადამიანი სტუმრობს, სახლობს და ქმნის 1,75 მილიონი წლის განმავლობაში. საქართველო არის უძველესი (აფრიკის კონტინენტის საზღვრებს გარეთ აღმოჩენილთა შორის) ჰიმნინდების ნაშთების, ბრინჯაოს ხანის დიდებულთა მდიდარი სამარხების, პრომეთეს მითისა და ოქროს საწმისის, მსოფლიოში ერთ-ერთი უძველესი და უმშვენიერესი სასულიერო არქიტექტურის ნიმუშების სამშობლო.

BTC Co.-მ იმსაკითვე აიღო არქეოლოგიური უბნებისა და მიწისზედა ძეგლების დაცვის ვალდებულება მილსადენების მშენებლობისა და ექსპლუატაციის მთელი პერიოდის განმავლობაში. არქეოლოგიური კვლევის ცენტრთან და ძეგლთა დაცვის დეპარტამენტთან თანამშრომლობით BTC მილსადენის პროექტისთვის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის პროგრამა შეიქმნა. კულტურული მემკვიდრეობის პროგრამის დაფინანსებამ დაახლოებით 2,5 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. განხორციელებული სამუშაოების შემოწმება ჩატარდა გარემოს დაცვის დამოუკიდებელი კონსულტანტისა და არასამთავრიობო ორგანიზაციათა ერთ-ერთ სამუშაო ჯგუფის მიერ მილსადენის მონიტორინგის და დიალოგის ინიციატივის ფარგლებში. პროგრამის ძირითადი კომპონენტებია მილსადენების მარშრუტის დაგეგმვა ცნობილი არქეოლოგიური უბნების გვერდის ავლით და მნიშვნელოვანი უბნების კვლევა სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე. სამშენებლო

სამუშაოები წორციელდებოდა BTC-ის კულტურული მემკვიდრეობის სპეციალისტების ჯგუფის მეთვალყურეობით. ისინი აკვირდებოდნენ მანამდე უცნობი უბნების არსებობაზე მიმართ უშენებელ ყველანარ კვალს და უკვე არსებული უბნების დაცვის ღონისძიებებს ატარებდნენ. ისეთი სამუშაოების დროს, როგორიცაა, მაგალითად, ნიადაგის ფენის მოხსნა და თხრილის გაყვანა, ახალი არქეოლოგიური უბნის ნიშნების აღმოჩენის შემთხვევაში იმართებოდა კონსულტაციები არქეოლოგიური კვლევის ცენტრთან უბნის შემდგომი მოვლის ოპტიმალური ღონისძიებების შესათანხმებლად. იყო შემთხვევები, როცა კულტურული მემკვიდრეობის რესურსის დაცვა მილსადენის მარშრუტში შეტანილი ცვლილებით მოხერხდა. სხვა შემთხვევაში, უბნის დაცვა არქეოლოგიური გათხრების ჩატარებისა და შესწავლის გზით მოხდა. BTC-ის მონიტორინგის პროგრამის ფარგლებში გამოვლინდა და შესწავლილი იქნა კულტურული მემკვიდრეობის მრავალი მნიშვნელოვანი ძეგლი. არქეოლოგიური უბნები და მიკვლეული

ობიექტები პალეოლითის ხანიდან გვიან შეუა საუკუნეებამდე პერიოდით თარიღდება. დროის მოცემული მონაკვეთი მოიცავს როგორც უძველეს შვის იარაღს, რომელიც ძველი პომინიდების აფრიკიდან ევროპისკენ გადაადგილებული მიანიშნებს, ასევე მე-18 საუკუნეში თურქეთის ექსპანსიის ნიშნებს, რომლებიც წყალგაყვანილობის და ბუნებრივი მინერალური წყლების აბანოების სახით არის შემორჩენილი. გათხრები არ არის პროგრამის ბოლო ეტაპი. მას მოჰყვება მოპოვებული მასალის განალიზება და დოკუმენტურად აღწერა.

BTC მილსადენის პროექტის ფარგლებში ჩატარებული არქეოლოგიური კვლევა მეტ სინათლეს ჰქვენს საქართველოს მდიდარ წარსულს. ჩვენი ამოცანაა, მიმავალშიც შევუწყოთ ხელი ამ ცოდნის გაღრმავებას. მილსადენების ექსპლუატაციის ფაზაში კულტურული მემკვიდრეობის დასაცავად შევიმუშავეთ მართვის გეგმა, რომელშიც გაწერილია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შემდგომი დაცვის ღონისძიებები.

საქართველოს ეროვნული მუზეუმის მხარდაჭერა

BP-მ საქართველოში წამოიწყო პარტნიორობის პროგრამა შევენის წამყვანი კულტურულ დაწესებულებასთან – საქართველოს ეროვნულ მუზეუმთან.

საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის განვითარების ასოციაციასთან 2006 წლის ინვარში გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულების მიხედვით, ჩვენ გავეცით 500 ათასი აშშ დოლარის ოდენობის გრანტი საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში საგანმანათლებლი დაწესებულების შესაქმნელად, რაც გულისხმობს

აუდიტორიისა და სასწავლო ცენტრის მოწყობას. ეს არის მსოფლიო კლასის ცენტრი, რომელიც ფართო სპექტრის

პარტნიორობის პროგრამა ითვალისწინებს ცალკე გრანტის გამოყოფას ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის დამანიშვი. 400 ათასი დოლარის გრანტი დაეგმარება დამანისის გადაჭივევას კულტურულ და საგანმანათლებლო ცენტრად, რომელიც დამთვალიერებლებს მიზიდავს და რაიონს ეკონომიკურ სარგებელს მოუტანს.

1.8 უშიშროება და ადამიანის უფლებები

უშიშროებისა და ადამიანის უფლებების დაცვას მკაფიოდ ჩამოყალიბებული მექანიზმების საშუალებით ვახორციელებთ. გარდა ამისა, ნაყოფიერად ვთანამშრომლობთ სახელმწიფოს უშიშროების ძალებთან, რომლებსაც მნიშვნელოვანი ფუნქცია აკისრიათ ჩვენი თანამშრომლებისა და ობიექტებისთვის უსაფრთხო და დაცული გარემოს შექმნაში. 2006 წელს უშიშროების უზრუნველყოფის ღონისძიებების გასაუმჯობესებლად გავაგრძელეთ ჩვენი შესაძლებლობების შემდგომი განვითარება.

2006 წლის განმავლობაში მილსადენების დაცვას კვლავ სახელმწიფო უშიშროების ძალები ახორციელებდნენ:

სტრატეგიული მილსადენების დაცვის დეპარტამენტი (SPPD) ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენს, სამხრეთ კავკასიურ გაზადენსა და სუფსის ტერმინალს იცავს, ხოლო დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენს შინაგან საქმეთა სამინისტროს განსაკუთრებულ დავალებათა მთავარი სამმართველო იცავს. გარდა ამისა, ვთანამშრომლობით უშიშროების კერძო სამსახურთან ჩვენი მუდმივი ობიექტების დასაცავად. მილსადენების მთალი

მარშრუტის გასწვრივ მოქმედებენ უშიშროების საველე ოფიცირები (FSO). ჩვენი პრინციპია, რომ მილსადენების უსაფრთხოების ხარისხი მილსადენების მიმდებარე დასახლებების მცხოვრებლებთან მჭიდრო ურთიერთობის ჩამოყალიბებით, მათთან ორმხრივად ხელსაყრელი ღონისძიებების გატარებით გაიზარდოს. ამისი მიღწევის ერთ-ერთი გზაა ადგილობრივი მოსახლეობიდან თანამშრომლების დაქირავება უშიშროების კერძო სამსახურში. გარდა ამისა, ჩვენი საზოგადოებასთან ურთიერთობისა და უშიშროების საველე ოფიცირები

ადგილობრივი მოსახლეობის ჯგუფებთან კეთილგანწყობილი ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში წამყვან როლს ასრულებენ. უშიშროების მექანიზმები გაწერილია საქართველოს მთავრობასთან 2004 წელს გაფორმებულ ორმხრივ ოქმში, რომლითაც განსაზღვრულია მთავრობის პასუხისმგებლობა უშიშროების უზრუნველსაყოფად, ძალის გამოყენების წესები, პერსონალის სამუშაოზე მიღებისა და სწავლების პროცედურები, აგრეთვე, ორმხრივი ურთიერთობისა და კონსულტაციების პირობები. დოკუმენტში, ასევე, მითითებულია,

ტრენინგი უშიშროების საკითხებზე

2006 წლის განმავლობაში Bowman Risk Management (BRM – დიდ ბრიტანეთში რეგისტრირებული უშიშროების სფეროს ტრენინგებისა და კონსულტაციის კომპანია) აგრძელებდა სტრატეგიული მილსადენების დაცვის დეპარტამენტის საქმიანობის მონიტორინგსა და დახმარებას დაგევმით და საწვრთხელ კომპონენტებში. დაგეგმვა ძირითადად მოიცავდა დეპარტამენტისთვის დეტალური „სტანდარტული საოპერაციო პროცედურებისა“ (SOP) და „ინციდენტის მართვის პროცედურების“ მომზადებას, ხოლო წვრთნის პროგრამა მიეძღვნა იმ ოპერატიული უნარ-ჩვევების დანვეწას, რომლებიც დეპარტამენტის თანამშრომლებს მილსადენების დასაცავად ესაჭიროებათ. შესაბამისად, წვრთნის კურსი მოიცავდა შემდეგ პრაქტიკულ სფეროებს: ოპერატიულ მართვას, ტაქტიკურ დაზვერვასა და ძებნას, ოპერაციებს ზამთრის პირობებში, დაუსახლებელ

ადგილებში თვითგადარჩენასა და შველას, ავარიულ სიტუაციებში ავტომანქანის ევაკუაციის, სამედიცინო მომზადებასა და მანქანის მართვის კურსს. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდა საერთაშორისო სამართლის, ადამიანის უფლებებისა და კონფლიქტების მოგვარების თემებზე. სასწავლო პროგრამებში შედიოდა გაერთოს ადამიანის უფლებათა დეკლარაცია, გაერთოს ქცევის კოდექსი სამართალდამცავი ორგანოების თანამშრომლებისათვის, „უშიშროებისა და ადამიანის უფლებათა ნებაყოფლობითი პრინციპები“, კონფლიქტების პრევენციისა და დაძლევის მეთოდები, ძალის გამოყენება დანერგვა. ეს წვრთნები ტარდება აუდიტორიაში, სადაც დეტალურად ისწავლება თეორია და პრინციპები, რასაც შემდეგ პრაქტიკული გაკვეთილები და ვარჯიშები მოსდევს.

უშიშროების უზრუნველყოფისას
როგორ დაიცავენ მხარეები ადამიანის
უფლებათა საერთაშორისო წორმებს
„უშიშროებისა და ადამიანის უფლებების
ნებაყოფლობითი პრინციპების“ ჩათვლით.
BP ერთ-ერთი დამფუძნებელია
„უშიშროებისა და ადამიანის უფლებების
ნებაყოფლობითი პრინციპებისა,“ რომლის
დანიშნულებაა, დაეხმაროს მოპოვებითი
დარგის კომპანიებს, რომ მათ საკუთარი
საქმიანობის უსაფრთხოებისა და
უშიშროების დაცვისას ადამიანის
უფლებებს განუხრელად სცენ პატივი.

ამ ოქმზე ხელმოწერის შემდეგ
ვიმუშავეთ მთავრობასთან ჩვენი
ვალდებულებების შესასრულებლად და
განვახორციელეთ შემდეგი ღონისძიებები:
წვრთნები, კონსულტაციები,
ინფორმაციის გაცვლა და შესრულების
მონიტორინგი. კერძოდ, ბაგრძელდა
წვრთნები SPPD-ის

თანამშრომლებისთვის. სასწავლო
პროგრამა მოიცავდა ტრენინგს ადამიანის
უფლებების დაცვის სფეროში,
პირველადი სამედიცინო დახმარებისა და
ზამთრის პირობებში გადარჩენის
კურსებს. ჩვენთვის წამახალისებელი იყო
სოციალური და განსახლების სამიერნო
გეგმის (SRAP) ექსპერტთა საბჭოს
ანგარიშში მოცემული დასკვნა, რომელიც
2006 წელს მიღების მიმდებარე
სოფლების მოსახლეობასთან
გასასტაციების შემდეგ გაკეთდა და
რომელშიც ნათევამასი: „თითქმის ყველა
გამოკითხულმა აღნიშნა, რომ მათ
მხარეში უშიშროების თანამშრომლების
ყოფნა პრობლემებსა არ უქმნით და,
ზოგიერთის აზრით, ამით ისინი უფრო
დაცულადაც კი გრძნობენ თავს.“

ოქმი აუცილებელ პირობად მიიჩნევს
მჭიდრი ურთიერთობას BP-ისა და
სახელმწიფო უშიშროების ძალებს
შორის. 2006 წელს ვთანამშრომლობდით
პოლიციის შესბამის დანაყოფებთან,
რომელთა საგამოძიებო მოქმედებების
მეშვეობით მოხერხდა WREP-დან
ნავთობის დატაცების ფაქტებში
მონაწილეთა დაპატიმრება. ჩვენი
კომპანიის უშიშროების თანამშრომლები
საგანგებო დავალებათა პოლიციასთან
ერთად პრობლემური ტერიტორიების
მუდმივ მონიტორინგს და
ვერტმფრენიდან მეთვალყურეობას
ახორციელებენ. გატარებული
ღონისძიებების შედეგად ბოლო
პერიოდში WREP-იდან დანაკარგების
მასშტაბებმა მნიშვნელოვნად იკლო.
მიუწვდომა ამისა, სავსებით
ვაცნობიერებთ, რომ სიფხიზლის
შენარჩუნება აუცილებელია. სწორედ
ნავთობის დასატაცებლად WREP-ზე

**ამ ოქმზე ხელმოწერის
შემდეგ ვიმუშავეთ
მთავრობასთან და ჩვენი
ვალდებულებების
შესასრულებლად
განვახორციელეთ შემდეგი
ღონისძიებები: წვრთნები,
კონსულტაციები,
ინფორმაციის გაცვლა და
შესრულების მონიტორინგი.
კერძოდ, გაგრძელდა
წვრთნები სტრატეგიული
მიღსადენების დაცვის
დეპარტამენტის (SPPD)
თანამშრომლებისთვის.**

უკანონო მიერთებამ გამოიწვია
აპრილში ნავთობის დაღვრის
ინციდენტი, რომლის აღკვეთაც
ინციდენტზე რეაგირების ჯგუფმა
გარემოზე მინიმალური გავლენით,
ოპერატიულად მოახერხა.

2006 წელს ჩვენი საქმიანობის
შედეგები უშიშროებისა და ადამიანის
უფლებების დაცვის სფეროში ნაკისრი
ვალდებულებების შესრულების
თვალსაზრისით დამოუკიდებელი
ექსპერტების, აშშ-ის იურიდიული ფირმა Foley Hoag LLC-ის მიერ შეფასდა. მათი
ანგარიში 2007 წელს გამოქვეყნდება.

2004 წელს საქართველოს
მთავრობასთან გაფორმდა შეთანხმება
უშიშროების აღჭურვილობის,
ობიექტებისა და საოპერაციო ხარჯების
დაფინანსების თაობაზე. 2006 წელს
დასრულდა ამ ხელშეკრულებით
გათვალისწინებული უშიშროების
აღჭურვილობის გადაცემა
მთავრობასთვის და საოპერაციო
ხარჯებისათვის გაიცა დაფინანსების
მეორე ნაწილი 1 მილიონი აშშ დოლარის
ოდენობით. გარდა ამისა, 2006 წელს
დაიწყო კოდინას უსაფრთხოების ბაზის
მშენებლობა. დასრულებული ობიექტი
იქნება მუდმივმოქმედი ბაზა, რომელიც,
ძირითადად, ადგილობრივი
პერსონალით დაკომპლექტდება და
რომლის ტერიტორიაზეც სახლმწიფო
უშიშროების თანამშრომლების
საცხოვრებელი, ადმინისტრაციული
შენობები და საწვრთნელი მოედანი
განთავსდება.

1.9 ჩვენი თანამშრომლები

2006 წელს საქართველოში საქმიანობის გარდამავალი ხასიათით გამოწვეული ცვლილებები ჩვენს თანამშრომლებზე საგრძნობლად აისახა. ამის რამდენიმე მაგალითითა საშტატო გადაადგილებები, შიდა და გარე რესურსების დასაქმება, ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობების გადანაწილება. თუმცა, ზოგადად, ცვლილებების პერიოდი შეიძლება, არასტაბილურობით ხასიათდებოდეს, ექსპლუატაციის ფაზაზე გადასვლამ BP საქართველოს თანამშრომლებისათვის, იმავდროულად, ახალი შესაძლებლობებიც გააჩინა. ექსპლუატაციის ფაზაში გარდამავალ პერიოდში ადგილობრივი რესურსების წარმონენა და განვითარება ჩვენთვის ერთ-ერთ უმთავრეს პრიორიტეტად რჩება.

იმისათვის, რომ ადგილობრივ კომპანიად გადავიწყეთ, საჭიროა, მოვიზიდოთ და დავასაქმოთ საქართველოს მოქალაქეები, აღვუშროოთ სათანადო ცოდნით, შევუქმნათ წინსვლის შესაძლებლობები და დავნერგოთ მუშაობის ისეთი კულტურა, როდესაც ადამიანებს სამართლიანად და პატივისცემით ეპყრობიან და დირსებების მიხედვით აფასებენ.

გრძელვადიანი ექსპლუატაციის ფაზაზე გარდამავალ პერიოდში განვაგრძობთ ქართველი თანამშრომლების ხელმძღვანელ თანამდებობებზე დაწინაურებას. ამ მიმართულებით 2006 წელს გაგრძელდა ქართული ხელმძღვანელობის განვითარების პროგრამა, რომლის ფარგლებში გამართული სემინარები, კურსები და ჯგუფური ღონისძიებები ახლადწარმოჩენილი ლიდერების წინსვლას უწყობს ხელს. უფრო მეტი საქართველოს მოქალაქე დავაწინაურეთ ხელმძღვანელ თანამდებობებზე და ვმუშაობთ ორგანიზაციული რესურსების განვითარების პროგრამა, რომლის

ჩანაცვლების პროცესი და ტრენინგების საჭიროება. გეგმის რეალიზაცია 2007 წელს დაიწყება.

როგორც პერსონალის რაოდენობის აღმნიშვნელი ციფრებიდან ჩანს, 2004 წლიდან ჩვენი თანამშრომლების რიცხვი ყოველწლიურად იზრდება, მათ შორის არიან როგორც ადგილობრივი კადრები, ასევე უცხოელები. სულ უფრო ვზრდით როგორც BP-ის თანამშრომელთა რიგებში მიღებული, ასევე კონტრაქტით მომუშავე ადგილობრივი კადრების რაოდენობას. უცხოელი

თანამშრომლები არიან შესაბამის

სფეროებში მუშაობის ფართო

გამოცდილების მქონე კადრები,

რომელიც მოკლე და გრძელვადიან მოვალეობებს ასრულებენ.

თანამშრომელთა მოთხოვნების შესწავლა 2006 წელს

2006 წელს ჩავატარეთ თანამშრომელთა მოთხოვნების შესწავლა (PAS) – ანუ თანამშრომელთა აზრის კვლევა, რომელიც ორ წელიწადში ერთხელ ტარდება სრულიად BP-ის მასშტაბით. კითხვარი მოიცავს თანამშრომელთა

საქმიანი ყოფის სხვადასხვა ასპექტს და ხელმძღვანელობას ძალზე საგულისხმო ინფორმაციას აწვდის. კითხვებზე პასუხების გაცემა ხდება კონფიდენციალურად და ანონიმურად და პირდაპირ იგზავნება კვლევის დამოუკიდებელ კომპანიაში. საქართველოში 2006 წელს კვლევაში მონაწილეობა თანამშრომელთა 63%-მა მიიღო.

თანამშრომელთა მოთხოვნების შესწავლა გვაწვდის ვრცელ ინფორმაციას შრომითი საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტის მიმართ თანამშრომელთა დამოკიდებულებაზე. კვლევის ათ კითხვაზე გაცემული პასუხების მიხედვით, ასევე, გამოითვლება კრებსითი სიდიდე – თანამშრომელთა კმაყოფილების ინდექსი (ESI).

პროცენტებში გამოხატული თანამშრომელთა კმაყოფილების ინდექსი საქართველოში 2004 წლის შემდეგ გაუმჯობესდა და 61%-დან 68%-მდე მომატა. BP ჯგუფის იმავე მაჩვენებელმა 66% შეადგინა. თანამშრომლები განსაკუთრებით კარგად აფასებენ, თუ რამდენად გარკვეულად არის ჩამოყალიბებული მათი მოვალეობები, რამდენად მიესადაგება მათი პირადი ამოცანები კომპანიის ბიზნეს-ამოცანებს და რამდენად ეფექტურიანად ასრულებს კომპანია გარემოს დაცვის ვალდებულებებს. ნაკლები კმაყოფილებით აღინიშნა პასუხები ანაზღაურების, წახალისების, შედაგათების, აგრეთვე, განვითარების შესაძლებლობების შესახებ. გარდა იმისა, რომ შედეგების შესახებ

BP საქართველოს თანამშრომლები

	2004	2005	2006
საქართველოს მოქალაქეები	389	398	492
BP-ის თანამშრომლები	228	271	274
კონტრაქტორები	161	127	218
უცხოეთის მოქალაქეები	142	138	162
BP-ის თანამშრომლები	37	38	26
კონტრაქტორები	105	100	136
სულ თანამშრომელთა რაოდენობა	531	536	654

კონტრაქტორთა მიერ ადამიანური რესურსების მართვის გაუმჯობესების ხელშეწყობა

ნოემბერში BP-ის სოციალური საკითხების ჯგუფის თაოსნობით ჩატარდა BTC-ის დასაქმებისა და ტრენინგის მართვის გეგმის წლიური აუდიტი. გეგმაში ჩამოთვლილია ვალდებულებები, რომლებიც შეეხება სამუშაოზე მიღების პროცესს, დასაქმების პირობებსა და ტრენინგებს. ინტერვიუები გაიმართა ათი კონტრაქტორი ორგანიზაციის მენეჯმენტთან და თანამშრომლებთან, გადაისინჯა მათი დოკუმენტაცია. შემოწმდა, აგრეთვე, BP-ის ადამიანური რესურსების დეპარტამენტი და საგენტოს შტატი.

აუდიტმა გამოავლინა სფეროები, რომლებშიც საკადრო ფუნქციები კარგად სრულდებოდა, თუმცა არსებობს ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებში უკავებობის უკავებობის პოტენციური საჭიროება.

აუდიტის დასკვნების საფუძველზე ვაეგმავთ ჩვენი კონტრაქტორების შემდგომ გათვითცნობიერებას ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებში და სხვადასხვა მოწინავე პრაქტიკის მოთხოვნებში, რომლებსაც BP თავის კონტრაქტორებს უყენებს. ეს ღონისძიება მოიცავს ინფორმაციას შემდეგზე: საქართველოს ახალი შრომის კოდექსი, დისციპლინური ზომები, თანამშრომელთა საჩივრების მოგვარების მექანიზმები, დასაქმებულება ძირითადი უფლებების ამსახველი ნორმატიული დოკუმენტები, სამუშაოზე მიღების დია და გამჭვირვალე პროცესები და შესაბამისი დოკუმენტაცია.

ინფორმაცია ფართოდ გავრცელდა ორგანიზაციის მასშტაბით, მოხდა მათი დატალურად განხილვა ფოკუს-ჯგუფებთან გამართულ შეხვედრებზე. განხილვების შედეგად გამოკვეთილი საკითხები აისახა შიდაორგანიზაციული ურთიერთობის გეგმაში, რომელშიც მითითებულია ის ღონისძიებები, რომლებიც ხელს შეუწყობს თანამშრომელთა ჩართულობის დონის ამაღლებას კომპანიის წინაშე დასაწყლო ამოცანების შესრულებაში.

კანონების, კორპორაციული წესებისა და საქმიანი ეთიკის ნორმების დაცვა თანამშრომლებს და კონტრაქტორებს შეუძლიათ, მიმართონ რამდენიმე სხვადასხვა საშუალებას იმისათვის, რომ დასვან საქმიანი ეთიკის ნორმებთან დაკავშირებული საკითხები. ჩვენი ფასულობებისა და საქმიანი შეცვის ნორმების განმსაზღვრელი ძირითადი დოკუმენტი არის BP-ის შეცვის კოდექსი.

შეცვის კოდექსი ასახავს BP-ის მორალურ ღირებულებებს და ადგენს BP-ის თითოეული თანამშრომლის შეცვის ნორმებს შემდეგ ხელი სფეროში: ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების, უშიშროებისა და გარემოს დაცვა; თანამშრომლები; საშმიანი პარტნიორები; მთავრობები და საზოგადოების ჯგუფები; კომპანიის აქტივები და ფინანსური წესრიგი. ეს არის მთელი კომპანიის მასშტაბით მოქმედი დოკუმენტი, რომელიც ნათლად არის ჩამოყალიბებული, თუ როგორ უნდა მოიქცეს თითოეული თანამშრომელი, თუ არჩევნის წინაშე დადგება საკუთარი მოვალეობების შესრულებისას. მასში განხილულია საკითხები ფართო სპექტრი უსაფრთხოების ძირითადი წესებით დაწყებული და კონკურენციისა და ანტიმონოპოლიური საკითხების დეტალური ინსტრუქციებით დამთავრებული. დოკუმენტი შექმნილია მოწინავე საერთაშორისო პრაქტიკის

მოთხოვნების მიხედვით და თანამშრომლებისთვის შეიცავს ინფორმაციას, თუ სად შეუძლიათ გაეცნონ უფრო დეტალურად კონკრეტულ საკითხებთან დაკავშირებულ ნორმებს. შეცვის კოდექსი მთელი კომპანიის მასშტაბით 2005 წელს ამოქმედდა.

წელს კოდექსით განსაზღვრული ნორმების შესრულების უზრუნველყოფის მიზნით ინფორმაცია კოდექსის შესახებ ჩავრთეთ დასაქმებულთა უფლებების თემაზე ჩატარებული ტრენინგების მასალებში.

თანამშრომელთა მოთხოვნების შესწავლის შედეგების მიხედვით, ჩვენს თანამშრომლებში ეჭვს არ იწვევს, რომ საკუთარი საქმიანი და კომერციული ინტერესების აღსრულებისას BP დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს კომპანიის ღირებულებებს და შეცვის კოდექსის ნორმებს, დარღვევების შემთხვევაში კი კომპანია ნამდვილად მიმართავს კოდექსს.

ადამიანისა და შრომის უფლებები

2005 წელს Foley Hoag-მა ჩაატარა დამოუკიდებელი შეფასება, რომლის ფარგლებში შემოწმდა, თუ რამდენად სრულდება ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და შრომის უფლებების დაცვის სფეროში ნაკისრი ვალდებულებები კომპანიის თანამშრომელთა და ჩვენი საქმიანობის ზემოქმედების არეალში მოქმედული მოსახლეობის ჯაფულების მიმართ. 2006 წლის თებერვალში გამოქვეყნებულ შეფასების ანგარიშში Foley Hoag ასკვნის, რომ BP „არსებითად შესაბამისობაშია“ საკუთარ ვალდებულებებთან ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში და მოწინავე პრეტიკის წესებს იყენებს, ზოგჯერ კი ახალ სტანდარტებსაც აწესებს. მიუხედავად ამისა, ანგარიშში მითითებული იყო გასაუმჯობესებელი სფეროებიც. 2006 წელს გარკვეული ნაბიჯები გადავდგით შეფასების ანგარიშში მოცემული რეკომენდაციების შესასრულებლად.

ერთ-ერთი ასეთი ნაბიჯი იყო ჩვენი თანამშრომლებისა და კონტრაქტორებისათვის დასაქმებულთა ძირითადი უფლებების უკეთ გაცნობა. ტრენინგის კურსი მოიცავდა ინფორმაციას შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის კონვენციების შესახებ, როგორიცაა კონვენციების გაერთიანების, გადაადგილების უფლებისა და დისკრიმინაციის დაუშვებლობის შესახებ. იქვე მითითებული იყო, თუ რა საშუალებები არსებობს თანამშრომლებისა და კონტრაქტორებისათვის პრეტენზის ან საკითხის დასასმელად და ხაზგასმით იყო აღნიშნული კომპანიის პოლიტიკა თანამშრომლების მიმართ ანგარიშსწორების დაუშვებლობის შესახებ. 2006 წლის განმავლობაში ტრენინგს დაესწრო BP-ისა და კონტრაქტორების 720-ზე მეტი თანამშრომელი და მენეჯერი.

ეთიკის სერტიფიკატი ისევე, როგორც გასულ წლებში, 2006 წელს განხორციელდა ეთიკის სერტიფიკატის წარდება. ყოველ წელს, კომპანიის ყველა ბიზნესდანაყოფს თუ ფლენციონალურ რგოლს მოეთხოვება, წარადგინოს სერტიფიკატი, რომელიც ადასტურებს, რომ მათ საქმიანობაში დაცული იყო კონონები, შიდაკორპორაციული წესები და შეცვის კოდექსი. პროცესი გულისხმობს, რომ ჯაფულური განხილვის შემდეგ მენეჯერები სერტიფიკატით

ადასტურებენ მათი ხელმძღვანელობით მომუშავე ადამიანების ქცევის შესაბამისობას მოთხოვნებთან. სერტიფიკატში აღინიშნება ნებისმიერი დარღვევის დეტალები და წინა წელს დასმული საკითხების ბედი. პროცესი ვერტიკალურად მიმდინარეობს და თავს იყრის BP ჯგუფის მთავარ აღმასრულებელ დირექტორთან, რომელიც ჯგუფის სახლით ხელს აწერს სერტიფიკატს და დირექტორთა საბჭოს უსაფრთხოების, საქმიანი ეთიკის ნორმებისა და გარემოს დაცვის კომიტეტის წინაშე წარადგენს.

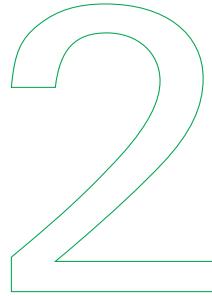
„ცხელი ხაზი“ თანამშრომლებსა და კონტრაქტორებს შეუძლიათ, მიმართონ ჩვენ მიერ შეემნილ დამოუკიდებელ კონფიდენციალურ „ცხელი ხაზის“ (Open Talk), თუ გაუჩინდებათ კითხვები ან პრობლემები კანონების, კორპორაციული წესებისა და საქმიანი ეთიკის ნორმების ან შეცვის კოდექსსთან დაკავშირებით. „ცხელი ხაზის“ სამსახურთან დაკავშირება შესაძლებელია მრავალენოვანი სატელეფონო ხაზით, ფაქსით ან წერილით კვირის შვიდივე დღეს, 24 საათის განმავლობაში. ყველა განცხადება დამოუკიდებელი ორგანიზაციის მიერ განიხილება და მხოლოდ ამის შემდეგ ეგზავნება BP-ის. საკითხები დაისმება რეგიონული ომბუდსმენის წინაშე, რომელიც BP-ის ერთ-ერთი უმაღლესი ხელმძღვანელი პირია და რომელიც დასახავს რეაგირების ღონისძიებებს, სავარაუდოდ, გამოძიების ჩათვლით.

BP არ დაუშვებს ანგარიშსწორებას რომელიმე პირის წინააღმდეგ, ვინც საკითხს წამოჭრის „ცხელი ხაზის“ მეშვეობით ან ვისაც ეს საკითხი უკავშირდება. ანგარიშსწორების ყველა სავარაუდო ფაქტზე დაიწყება გამოძიება და, დადასტურების შემთხვევაში, ფაქტზე პასუნიმგებელი პირების მიმართ გატარდება დისციპლინური ზომები.

2006 წელს ჩვენ კიდევ უფრო ხელმისაწვდომი გავხადეთ ინფორმაცია „ცხელი ხაზის“ შესახებ, ჩავრთეთ რა დასაქმებულთა უფლებების საკითხებზე გამართული ტრენინგების მასალებში და გავაკრცელეთ საინფორმაციო ფლორცლები. კმაყოფილებით აღნიშნავთ, რომ როგორც თანამშრომელთა მოთხოვნები შესწავლამ აჩვენა „ცხელი ხაზის“ არსებობის შესახებ იცოდა ჩვენი თანამშრომლების თითქმის 90%-მა და 2004 წლის შემდეგ მნიშვნელოვნად გაიზარდა იმ ადამიანთა რიცხვი, რომლებიც მზად არიან გამოიყენონ „ცხელი ხაზი.“

ჩვენი როლი საზოგადოებაში

- 2.1 სოციალური და გარემოსდაცვითი ჭრილი
- 2.2 კლიმატის ცვლილება
- 2.3 ეფექტური მართვის ხელშეწყობა
- 2.4 ბიზნესის განვითარება
- 2.5 განათლება
- 2.6 ხელმისაწვდომი ენერგია
- 2.7 ჩვენი პროგრამები

2.1 სოციალური და გარემოსდაცვითი ჭრილი

შვეიცარია ეკონომიკური ადმავლობის ხელშეწყობისა და სოციალური მდგომარეობის გამოსასწორებლად ბოლო წლებში საქართველოში არაერთი სასიკეთო ნაბიჯი გადაიდგა. ქვეყანაში მთლიანი შიდა პროდუქტის სტაბილური ზრდა აღინიშნა. ტარდება ღონისძიებები სიღარიბის დაძლევის პროგრამების შესასრულებლად. ამ ინიციატივებს მხარს უჭერენ საერთაშორისო ორგანიზაციები – გაერო, მსოფლიო ბანკი, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი და ეკონომიკური სამსახურის ბანკი. ვმოქმედებთ რა ჩვენი პარტნიორების სახელით, მოწოდებული ვართ, ყოველმხრივ შევუწყოთ ხელი საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ წინსვლას, რასაც ემსახურება ჩვენი ინვესტიციები და ჩვენი ძირითადი საქმიანობის პარალელურად განხორციელებული სოციალური და საზოგადოებრივი პროგრამები.

2004-2006 წლებში საქართველოში ეკონომიკური წინსვლის მაღალი ტემპი აღინიშნა. მსოფლიო ბანკისა და საქართველოს მთავრობის პროგნოზით, 2006-2008 წლებში მოსალოდნელია მთლიანი შიდა პროდუქტის სტაბილური ზრდა წელიწადში საშუალოდ 5-7%-ით. ამ მაჩვენებლების გაუმჯობესება მთელი რიგი ისეთი რეფორმებით არის განპირობებული, როგორიცაა სახელმწიფო ინსტიტუტების განმტკიცება, მმართველობისა და კორუფციასთან ბრძოლის გაძლიერება, ინვესტიციები ინფრასტრუქტურის სფეროში და საკანონმდებლო გარემოს გაუმჯობესება. ამ ღონისძიებების მიუხედავად, მრავალი ძირეული პრობლემა კვლავ გადაუჭირელი რჩება. ზოგიერთი სოციალური ხასიათისა და მოითხოვს ზრუნვას მოსახლეობის დაუცველ ჯგუფებზე და ადამიანური რესურსების განვითარებას. მთავრობის მიერ ნაკისრი ვალდებულებით, გაეროს ათასწლეულის განვითარების პროგრამის მიზნების შესრულება 2015 წლისთვის იმედება. საერთაშორისო ინსტიტუტების მხარდაჭერითა და სამოქალაქო საზოგადოების აქტიური მონაწილეობით მთავრობამ ეკონომიკური განვითარებისა და სიღარიბის დაძლევის პროგრამა შეიმუშავა. დოკუმენტით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება მოითხოვს ინვესტირების თანმიმდევრულ პროცესს საზოგადოებრივი მომსახურების შემდეგ ძირითად სფეროებში: ჯანდაცვა, განათლება, სოციალური უზრუნველყოფა.

ბიზნესის წვლილი განვითარებაში გამოიხატება იმ სოციალური პროექტების მხარდაჭერით, რომლებიც მკაფიო და

კონკრეტული ამოცანების გადაწყვეტას ისახავენ მიზნად. ჯგუფის დონეზე ვემხრობით შემოისავლების გამჭვირვალობის ხელშემწყობი ინიციატივებს და ჩვენი საზოგადოებრივი ინვესტიციების უდიდეს ნაწილს მივმართავთ პროექტებზე ბიზნესის განვითარების, განათლებისა და ენერგეტიკის სფეროებში. ეს ზოგადი მიმართულებები ერთნაირად აქტუალურია ჩვენი საქმიანობისთვის მსოფლიოს მასშტაბით, თუმცა ჩვენ მიერ დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში ვითვალისწინებთ კონკრეტული შვეიცარია საჭიროებსაც. BP ჯგუფის ეს პრიორიტეტული მიმართულებები საქართველოში ასახვას პჰოვებს შვეიცარია და რეგიონის დონეზე განხორციელებულ არაერთ პროგრამაში, რომლებიც მომდევნო თავიშია აღწერილი.

სიღარიბის დაძლევის საქმეში ბიზნესს გარკვეული ფუნქცია ეკისრგბა საარსებო მნიშვნელობის პრუდუქტის ან მომსახურების, მაგალითად, ენერგიის მიწოდებით, რაც პირდაპირ აძლევს სტიმულს ეკონომიკის განვითარებას. თუმცა ხელმისაწვდომი ენერგიის

უზრუნველყოფას აწლავს კომპარომისი, რომელიც ბუნებრივი გარემოს დაცვისა და შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯზე კეთდება. BP-ში მივისწრაფვით, რომ ასეთი არჩევნის წინაშე არ აღმოვჩნდეთ.

საქართველოში, ისევე როგორც მთელ მსოფლიოში, ამ ამოცანის შესრულებას ნაწილობრივ უზრუნველვყოფათ საკუთარი საქმიანობის წარმართვით გარემოს დაცვის თვალსაზრისით გამართლებული ფორმით, რაც ამ ანგარიშის 1.6 თავში არის განმარტებული.

თუმცა არსებობს გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული კიდევ ერთი საკითხი, რომელიც მსოფლიოს ყველა შვეიცარია საზოგადოების მნიშვნელოვანი საზრუნვავია. ეს არის კლიმატის ცვლილება. ამიტომ ამ თავის პირველივე საკითხად განვიხილავთ BP-ის ჯგუფის თვალსაზრისს კლიმატის ცვლილების სატრანსპორტო დაკავშირებით და მიმოვანილავთ მსოფლიო ბაზრებზე ჯგუფის მიერ ნახშირბადის დაბალი შემცველობის ენერგიისა და ტრანსპორტისთვის შექმნილ პერსაცეპტივებში.

ჯგუფის დონეზე ვემხრობით შემოისავლების გამჭვირვალობის ხელშემწყობი ინიციატივებს და ჩვენი საზოგადოებრივი ინვესტიციების უდიდეს ნაწილს მივმართავთ პროექტებზე ბიზნესის განვითარების, განათლებისა და ენერგეტიკის სფეროებში.

2.2 კლიმატის ცვლილება

ჩვენი, როგორც მსოფლიოში ერთ-ერთი უდიდესი ენერგოკომპანიის, ვალდებულებაა, რომ აქტიური მონაწილეობა მივიღოთ კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული საფრთხის აცილების დონისძიებებში. 2006 წელს ავამოქმედეთ ბიოსაწვავის დარგი, რომელიც ტრანსპორტის სფეროს ნახშირბადის დაბალი შემცველობის აღტერნატიულ საწვავს სთავაზობს. კომპანიამ განაცხადა, რომ 10 წლის განმავლობაში 500 მილიონი დოლარის ინვესტიციას განახორცილებს, რათა შექმნას საკუთარი ენერგიის ბიომეცნიერებათა ინსტიტუტი, რომელიც გამოიკვლევს ბიოლოგიური მეცნიერებების გამოყენების შესაძლებლობებს და იმუშავებს ახალი და ეკოლოგიურად უფრო სუფთა ენერგიის შექმნაზე.

კლიმატის ცვლილების პრობლემაზე ჩვენი მუშაობის ისტორია ჯერ კიდევ 1997 წლიდან იღებს სათავეს. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ BP პირველი ნავთობკომპანია იყო, რომელმაც საჯაროდ გაამახვილა ყურადღება ამ პრობლემაზე. დღესდღეობით პრევენციულ დონისძიებებს მივმართავთ, რომ შევამციროთ სათბურის აირების ემისიები და კლიმატის ცვლილების საფრთხე თავიდან ავიცილოთ. 1998 წელს ჩვენ პირველებმა დავისახეთ ჩვენი საქმიანობით გამოწვეული ემისიების შესამცირებელი ნებაყოფლობითი ამოცანები და ვადაზე ადრე შევასრულეთ ისინი. განვაგრიობთ მუშაობას ემისიების მოცულობის შეკვეცაზე.

ნახშირბადის დაბალი შემცველობის საწვავზე გაზრდილი მოთხოვნების გამო ავიღეთ მნიშვნელოვანი ვალდებულება ნახშირბადის დაბალი შემცველობის ენერგიის წყაროების შექმნასთან დაკავშირებით. 2005 წელს დავწყეთ „BP-ის ალტერნატიული ენერგია“ – რენტაბელური ბიზნესი, რომელიც გვთავაზობს ნახშირბადის დაბალი შემცველობის ენერგიის ისეთ წყაროებს, როგორიცაა მზის, ქარის, წყალბადისა და გაზის ენერგიები.

მსოფლიო ბაზრებს კვლავ ვთავაზობთ ფართო სპექტრის ეკოლოგიურად უფრო სუფთა საწვავ და საპორტ მასალებს. 2006 წელს მნიშვნელოვანი მოცულობით შევიტანეთ BP Altimate საწვავს სამხრეთ აფრიკისა და რუსეთის ბაზრებზე, ხოლო ამერიკის შეერთებულ შტატებში დავწერეთ დაზელის სახეობა გოგირდის ულტრადაბალი შემცველობით. რამდენიმე პარტნიორთან ერთად ვმუშაობთ საპორტ ზეთების შექმნაზე,

რომლებიც გააუმჯობესებს ძრავის კონსტრუქციას და გაფრჩევების სისტემას, რაც, თავის მხრივ, საწვავის ეკონომიკურობას და ჰაერის დაბინძურების შემცირებას შეუწყობს ხელს.

ვაჭინანსებთ ფართომასშტაბიან კვლევებს ნახშირბადის დაბალი შემცველობის ენერგიის წყაროების შესაქმნელად და 2006 წელს ჩვენი კორპორაციული სარეკლამო კამპანია ზოგიერთ შევყანაში სწორედ ნახშირბადის თემაზე ავაგეთ.

კლიმატის ცვლილება გლობალური პოლიტიკის ერთ-ერთი პრიორიტეტია და ამ საკითხის განხილვაში აქტიურად ვმონაწილეობთ. ვემხრობით მოსაზრებას, რომ კლიმატის ცვლილების მხრივ ყველაზე უარესი შედეგის საფრთხის შესამცირებლად, სათბურის აირების CO₂-ის ეკვივალენტის კონცენტრაციამ ატმოსფეროში 450-550 მეტილიონედ ნაწილს არ უნდა გადააჭარბოს. ჩვენ, ასევე, ვემხრობით ემისიების სავალდებულო ზედა ზღვრის დაწესებას და ისეთი წესების შემოღებას, რომლებიც ნახშირბადზე ფასს დააწესებენ, რაც საქმიანობის ფორმების შეცვლას და ტექნილოგიური სიახლეების დანერგვას გამოიწვევს.

BP და კლიმატის ცვლილება – გავლილი და გასავლელი გზა

- 1997 წელი „ლიმატის მსოფლიო კოალიციიდან“ გამოსახულის შემდგა, სტეფანორდი გვ. BP საჯაროდ აღიარებს, რომ სათბურის არების ემისიების მიუღუდობა აუცილებლად უნდა შეიკვეთოს.
- 1998 წელი BP მიზნად ისახავს 2010 წლისთვის საკუთარი ემისიების 10%-ით შემცირებას 1990 წლის დონეებთან შედარებით. ჩვენ ამ მიზანს ცხრა წლით ადრე, 2001 წლისთვის მივაღუდეთ, რაც შესაძლებელი გახდა ენერგეტიკური პროექტების განხორცილებისა და ზედმეტი გაზის ჩრიალდებული წილს პრივატის შეზღდვით.
- 2006 წლის თებერვალი BP-მ გამოცხადა კალიფორნიაში ნახშირბადების დაწესები ხაზით აღჭურვილი წყალბადის ელექტროსადგურის პრივატების შესახებ.
- 2006 წლის ივნისი BP-მ განაცხადა 500 მილიონი აშშ დოლარის გამოყიფების შესახებ, რომელიც სატექნიკურო პრევენციული დონის განვითარების უნდა მოხმარდეს.
- 2006 წლის ნოემბერი BP მსოფლიოს მასშტაბით საწარმოო სიმძლავრეებს 100 მეგავატიდან 200 მეგავატმდე აორმების.
- 2006 წლის დეკემბერი აერიკანის შემოწერაში შემოწერაში შტატებში BP მიზანის შემდეგის ქარის ენერგიის პროექტებში, რომელთა განვითარების პიმდლავრებზე 15 000 მეგავატია.
- 2012 წელი BP მიზნად ისახავს 10-15%-ით უფრო სუფთა განაღობას ენერგია 2001 წლის საბაზისო მიზაცემებთან შედარებით.
- 2015 წელი BP მიზნად ისახავს 8 მილიარდი დოლარის ინვესტიციებს „ალტერნატიული ენერგიის ბიზნესში და სათბურის არების შეკვეცას წელიწადში 24 მილიონი მეტრული ტონით.

2.3 ეფექტური მართვის ხელშეწყობა

საქართველოში გრძელვადიან ინვესტიციას ვახორციელებთ, ამიტომ არსებითად ვართ დაინტერესებული საქართველოს ეკონომიკის გრძელვადიან წინსვლაში. გამჭვირვალობა და ეფექტური მართვა სწორი ეკონომიკური მართვის უმნიშვნელოვანესი ასპექტებია. ამიტომ ვცდილობთ, გამოვიყენოთ ჩვენი გავლენა და უზრუნველვყოთ, რომ ბუნებრივი რესურსების ათვისებიდან მიღებული შემოსავალი ეფექტურად იქნეს გამოყენებული.

მთავრობის მიერ ბუნებრივი რესურსებით მიღებული შემოსავლების განკარგვის შესახებ ინფორმაციის გამჭვირვალობა სულ უფრო აქტუალური ხდება საქართველოში. მას ყურადღებას უთმობენ მთელი რიგი არასამთავრობო ორგანიზაციები და კამპანიები წარმმართველი ჯგუფები, როგორიცაა ფონდი „და საზოგადოება – საქართველი“ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა კოლეგი „საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობისათვის.“

საქართველოს მთავრობის მიერ გატარებული რეფორმების წყალობით წინსვლა შეინიშნება გამჭვირვალობის ზრდისა და კორუფციის დაძლევის თვალსაზრისით. საერთაშორისო გამჭვირვალობის (TI) 2006 წლის „კორუფციის აღმის ინდექსის“ მიხედვით, ბიზნესის წარმომადგენელებისა და ქვეყნის ანალიტიკოსების აზრით, საქართველოში

კორუფცია 2004-2006 წლებში შემცირდა. თუმცა საქართველოს ქულა ინდექსის ცხრილში და სხვა შევეყნების მიმართ დაკავებული ადგილი იმაზე მიუთითებს, რომ საჭიროა შემდგომი გაუმჯობესება.

საქართველოში საქმიანობისას ჩვენ განსაზღვრობისა და გამჭვირვალობისკენ მივისწრაფვით. 1.4 თავში ადწერილი მრავასაცემურებრივი მონიტორინგის პროცესი ამ მისწრაფების ერთ-ერთი გამოვლინება.

გამჭვირვალობის ხელშეწყობას მრავალი ასპექტი გააჩნია, მათ შორისაა მთავრობასთან არაფინანსურ საკითხებზე (მაგლითად, ადამიანის უფლებების თემაზე) ხელმოწერილი ხელშეკრულებების გამოქვეყნება. ჩვენ ამავე გამჭვირვალობის სულისკვეთებით ვმოქმედებთ მთავრობასთან ურთიერთობისას შემოსავლების ნაწილშიც. დავამკიდრეთ BTC-ის საგრანტო პროგრამასთან

დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის საჯაროდ გამოქვეყნების წესი და საგრანტო ხელშეკრულების პირობებით ამ თანხების აუდიტის პროცედურა დავაწესეთ.

BTC-ის საგრანტო პროგრამის შესახებ ხელშეკრულებაში ჩადებულ ამ პირობებზე ყურადღებას ამანვილებს საქართველოს ახალგაზრდად იურისტთა ასოციაციის ხელმძღვანელობით მომზადებული მონიტორინგის ანგარიში, რომელიც 2006 წელს გამოქვეყნდა. ანგარიშში ხაზგასმულა, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია გამჭვირვალობა საგრანტო პროგრამის ჯეროვანი განხირცილებისათვის. სიციაცია მოუწოდებს, რომ საგრანტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თანხების დანიშნულება უფრო გარკვევით იყოს მითითებული, რაც მათ მიზნობრივ ხარჯას უზრუნველყოფს.

გამჭვირვალობისა და აუდიტის პრინციპების ხორციელება

მთავრობასთან გაფორმებული ჩვენი საგრანტო ხელშეკრულება, რომლის გაცნობა შესაძლებელია ინტერნეტში (www.bpc.com/caspian), შეიცავს კონკრეტულ დებულებებს გამჭვირვალობისა და აუდიტის შესახებ. ხელშეკრულების ეს დებულებები ასახავს მხარეთა ვალდებულებებს გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების პრინციპების დასაცავად. BTC Co.-ს მოეთხოვება, რომ საჯაროდ განაცხადის

თითოეული საგრანტო თანხის მოცულობისა და გადახდის ვადების შესახებ. მთავრობას ეკისრება ვალდებულება, რომ წარმოადგინოს ანგარიში გრანტით გათვალისწინებულ სფეროებში – კერძოდ, განათლების, ჯანდაცვის, სოციალური უზრუნველყოფის, ბიზნესის განვითარებისა და სამუშაო ადგილების შექმნის სფეროებში – დაფინანსებულ თითოეული პროექტის შესახებ. მთავრობამ უნდა აწარმოოს განარჯული თანხების დეტალური და კონტროლირებადი ჩანაწერები. განსაზღვრულია მხარეებს შორის თანხების გადარიცხვის პროცესი. ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია საერთაშორისო რეპუტაციის მქონე დამოუკიდებელი აუდიტორული ფირმის დაქირავება, რომელიც შეამოწმებს თითოეულ განაცხად თანხის მიღებაზე და აღნიშნულ ხელშეკრულებასთან გრანტების გამოყენების შესაბამისობას. აუდიტორული დასკვნის რეზუმე ინგლისურ და ქართულ ენებზე დროულად უნდა გამოქვეყნდეს.

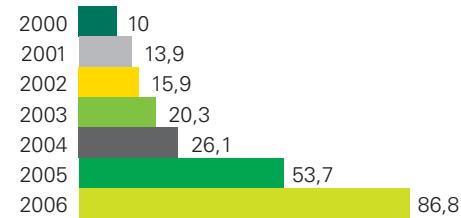
2.4 ბიზნესის განვითარება

ადგილობრივი ბიზნესის განვითარებაში მნიშვნელოვანი წარმატებები მომდევნობრივ მომწოდებელთა მომსახურების გამოყენებით შეგვიძლია, ხელი შევუწყოთ სამუშაო ადგილებისა და გრძელვადიანი პოტენციალის შექმნას, რაც სასიკეთოდ იმოქმედებს ეკონომიკურ კეთილდღეობასა და სტაბილურობაზე. ადგილობრივი კომპანიების მიერ შეძენილი გამოცდილება მათ წარმატების პერსპექტივას უქმნის, რაც მომავალში, შესაძლებელია, მხოლოდ ენერგოსექტორით არ შემოიფარგლოს. ჩვენთვის ადგილობრივი ბიზნესის წინსვლა უკავშირდება შესყიდვების პროცესის გამარტივებას და, ზოგიერთ შემთხვევაში, ხარჯების შემცირებას. ადგილობრივ ბიზნესთან თანამშრომლობა მოსახლეობასთან კონსტრუქციული ურთიერთობის დამყარებაშიც გვეხმარება.

BP საქართველო პარტნიორებთან ერთად ადგილობრივ ქართულ კომპანიებს მნიშვნელოვან თანხებს უზდის. ცხრილში ნაჩვენებია 2000-2006 წლებში ქართული კომპანიებისთვის ყოველწლიურად გადახდილი საერთო თანხები. ადგილობრივი და ახარჯული თანხების ზრდა ნაწილობრივ ექსპლუატაციის ეტაპზე გადასვლის შედეგია, როდესაც აუცილებელია კვალიციფიური ადგილობრივი მომწოდებლების მომსახურება. ჩვენი ძირითადი კონტრაქტორებიც, შეძლების დაგარად, ადგილობრივი ქვეკონტრაქტორების მომსახურებას იყენებენ.

საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამის ფარგლებში ვალინანსებთ წარმოების განსავითარებელი ინიციატივებს. კერძოდ, მეწარმეებსა და მცირე ბიზნესებს ვეხმარებით მიკროკრედიტებით, რასაც საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამაში ჩვენი პარტნიორი ორგანიზაციების (როგორიცაა ფონდი „კონსტანტა“) მეშვეობით ვახორციელებთ. ბიზნესის განვითარება ერთ-ერთია იმ სამი ძირითადი მიმართულებიდან, რომლებსაც რეგიონული განვითარების ინიციატივის ფარგლებში ვახორციელებთ (იხილეთ თავი 2.7).

ადგილობრივი კომპანიებისთვის გადახდილი თანხები

2000 წელი: საქართველოს მილსადნის კომპანიის (GPC) მიერ გადახდილი თანხები
2001 წელი: GPC-ის და BP-ის მიერ გადახდილი თანხები
2002 და 2003 წლები: GPC-ის, BP-ის და BTC-ის მიერ გადახდილი თანხები
2004-2006 წლები: GPC-ის, BP-ის, BTC-ის და SCP-ის მიერ გადახდილი თანხები

ბიზნესის განვითარება ბორჯომის რაიონში

რეგიონული განვითარების ინიციატივის ეს პროექტი მიზნად ისახავს ბორჯომის რაიონში მოქმედი მიზრე მეწარმეებისა და აგრობიზნესის საწარმოების დამარტინის, რათა გაფართოვდეს მათი პროდუქციის ასირტიმენტი, გაუმჯობესდეს მათი კონკურენტუნარიანობა და ორგანიზაციული მართვა.

პროექტის საწყის ეტაპზე ჩატარდა ეკონომიკური საქმიანობის კვლევა ბორჯომის, ახლოციხის, აღიგნის, საბინძისა და ხაშურის რაიონებში. ეტაპიბრივად განალიზდა წარმოების ყველა რგოლი პირველადი პროდუქტიდან ქალაქის ბაზარზე გატანილ

საბოლოო პროდუქციამდე. გამოვლინდა სხვა პროცესები სოფლის მრეწველობაში და წარმოების სხვა დარგები.

გადაწყდა, რომ ამ პროექტის ფარგლებში ყურადღება გამახვილდებოდა მეცნოველეობისა და მერძევეობის განვითარებასა და მეცნოველეობის განვითარების პროექტი ძირითადად შეეცდება გადაჭრას პრობლემები, რომლებიც უკავშირდება საქონლის კვების დარიბ რაციონის, ფურაჟის დამზადებისა და რეალიზაციის ცუდად განვითარებულ დარგს, ვაჭრობასა და რეალიზაციას და ვეტერინარიის სამსახურებში და ხელოვნური განაყოფიერების საქმეში არსებულ მდგომარეობას. მეცნუტკრეობის პროექტის მიზანია თაფლის ხარისხის ამაღლება, სავჭრო ნიშნის შექმნა და ბაზრებზე გასვლა. ორივე მიმართულებაში ფართოდ იქნება გათვალისწინებული პოტენციალის გაზრდის კომპონენტი.

პროექტით გათვალისწინებულია თანამშრომლობა ინდივიდუალურ მეწარმეებთან, აგრეთვე, გარკვეული ორგანიზაციული სტრუქტურების, მაგალითად, ფერმერთა ასოციაციების ან კავშირების შექმნა, რაც ხელს შეუწყობს აგროსექტორის განვითარებას მთლიანად ბორჯომის რაიონში.

2.5 განათლება

განათლების მხარდაჭერა BP-ის ჯგუფის კორპორაციული პასუხისმგებლობის კონცეფციის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა, რადგან იგი შეეხება საკითხებს, რომლებიც უშუალო კავშირშია ჩვენს მომავალთან. ესენია: ენერგეტიკა და გარემო, საბაზისო განათლება და განათლება ბიზნესის შესახებ. გარდა ამისა, განათლების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარების ერთ-ერთი მთავარი ასპექტია, ვინაიდან ცოდნისა და გამოცდილების თაობიდან თაობაზე გადაცემა აუცილებელია. საქართველოში ვებმარკით დაწყებით და საშუალო სკოლებს, ასევე, კვლევასა და განათლებას უნივერსიტეტის შემდგომ ეტაპზე.

სკოლების დაწმარება საზოგადოებრივი ინვესტიციების პროგრამის ერთ-ერთი კომპონენტი, სახელწოდებით „გაუმჯობესებული სკოლების პროექტი“ (CIP-ISP), რომელიც 2004 წლის ზაფხულში დაიწყო, მიზნად ისახავს მოზარდების უფრო აქტიურად ჩართვას ქვეყნის მომავალ სოციალურ-ეკონომიკურ ცხოვრებაში. პროექტის ფარგლებში ჩატარდა სკოლების რეაბილიტაცია, მასწავლებლები გადამზადდნენ, მოეწყო ინფორმაციული კამპანიები განათლების რეფორმის საკითხებზე და გაიხსნა საზაფხულო ბანაკები.

CIP-ISP-ის პირველ ეტაპზე BTC/SCP მიღსადენების მარშრუტის მიმდებარე სკოლებში განხილული პროექტებზე შეეხნილი სასაჩვენებლო გამოცდილების გათვალისწინებით, 2006 წელს დავასრულეთ მუშაობა ინიციატივაზე, რომელიც ითვალისწინებს მცირე გრანტების გაცემას დასავლეთის მიმართულების მიღსადენის გასწვრივ მდებარე სკოლებითვის. მომდევნო 3-4 წლის განმავლობაში პროგრამა მოიცავს ბაქო-სუფის მიღსადენის მარშრუტის ყველა რაიონს და ჩვენი საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციალური ხელმძღვანელობით წარიმართება.

„ირმის ნახტომი”

„ირმის ნახტომი” საქართველოს სკოლების კომპიუტერიზაციის პროგრამაა. პროგრამა პასუხობს ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების და სიღარიბის დაძლევის პროგრამით დასახულ ერთ-ერთ სტრატეგიულ ამოცანას, რომელიც გულისხმობს ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დანერგვას განათლების სისტემაში. „ირმის ნახტომი” არის 2005-2008 წლებზე გათვლილი ოთხწლიანი პროგრამა, რომელიც განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ პრეზიდენტის ბრძანებულების საფუძველზე შეიმუშავა.

„ირმის ნახტომი” ესტრუქტურული სკოლების საყოველთაო კომპიუტერიზაციის პროგრამის წარმატებულ გამოცდილებას ეყრდნობა. იქ პროგრამას „ვეფხვის ნახტომი” ეწოდებოდა, 1997-2000 წლებში მიმდინარეობდა და მისი მეშვეობით მოხერხდა სკოლების ინტერნეტკავშირით უზრუნველყოფა, მასწავლებლების გადამზადება ძირითად კომპიუტერულ პროგრამებით და კომპიუტერული სასწავლო პროგრამების შესყიდვა.

**ჩვენი ფინანსური
მონაწილეობით
თბილისში გაიხსნა
ეკონომიკის
საერთაშორისო სკოლა,
რომელიც რეგიონში
უნივერსიტეტის შემდგომ
ეტაპზე ეკონომიკის
სწავლისა და კვლევის
ხელშესაწყობად შეიქმნა.**

ჩვენ, ასევე, წამოვიწყეთ ინვესტირების პროგრამა სუფსის ტერმინალის ირგვლივ მდებარე სკოლებისთვის (პროგრამა ცნობილია სახელწოდებით „ISAST“). ISAST იმ სოციალური ინვესტირების პროგრამის ერთ-ერთი კომპონენტია, რომელსაც ბაქო-სტაციის მილსადენის გასწვრივ ვახორციელებთ. პროგრამა CIP-ISP-ის ყველაზე წარმატებული გამოცდილების გათვალისწინებით არის შედგენილი.

2006 წლის აპრილში განათლების სამინისტროსთან გავაფინანსოთ სკოლების კომპიუტერიზაციის პროგრამის თანადაფინანსების ხელშეკრულება. პროგრამის ფარგლებში, რომელიც „ირმის ნაწლომის“ სახელით არის

ცნობილი, საქართველოს 400-მდე სკოლა აღიჭურვა 3000-ზე მეტი კომპიუტერით. ამ მიზნით, „BP-ის ვალდებულების“ თანხიდან 2,8 მილიონი დოლარი გამოიყო.

ჩვენი ფინანსური მონაწილეობით თბილისში გაიხსნა ეკონომიკის საერთაშორისო სკოლა, რომელიც რეგიონში უნივერსიტეტის შემდგომ ეტაპზე ეკონომიკის სწავლისა და კვლევის ხელშესაწყობად შეიქმნა. ჩვენმა დახმარებამ სკოლის გახსნის გეგმები რეალობად აქცია. სკოლაში უკვე ჩაირიცხა 167 მსურველს შორის შერჩეული 57 სტუდენტისგან შემდგარი პირველი ნაკადი, რომელშიც საქართველოს, აზერბაიჯანისა და

სომხეთის მოქალაქეები ირიცხებიან. უკვე შეირჩენ ლექტორები და ამჟამად მიმდინარეობს ადმინისტრაციის წევრების დანიშვნა. 2007 წელს იგეგმება სკოლის გადასვლა საკუთარ ახლად გარემონტებულ შენობაში.

ასევე, ჩვენი ფინანსური მხარდაჭერით ხორციელდება მაგისტრატურის სამწლიანი პროგრამა, რომელიც ნიჭიერ ქართველ სტიპენდიანთებს დიდ ბრიტანეთში სწავლის საშუალებას აძლევს (იხ. ასევე თავი 2.7). 2006 წელს პროგრამის მეორე ეტაპზე შერჩეული 8 სტიპენდიანთი 2006 წლის სექტემბერში დიდი ბრიტანეთის უნივერსიტეტებში გაემგზავრა. იმავდროულად, დაიწყო მესამე რაუნდის შესარჩევი პროცესიც.

სწავლა დიდ ბრიტანეთში: ქართველი სტიპენდიანთის გამოცდილება

„დიდ ბრიტანეთში სწავლამ და მუშაობამ უდიდესი გამოცდილება შემძინა. ვსწავლობდი ლონდონის უნივერსიტეტთან არსებულ Royal Holloway-ში. დიდ ბრიტანეთში ცხოვრებამ და მუშაობამ ბრიტანული ცხოვრების წესის კარგად გაცნობის საშუალება მომცა. რაც შეეხება პროფესიულ სფეროს, ამ გამოცდილებამ მომიტანა მეტი დამოუკიდებლობა და სასარგებლო კონტაქტები, რაც ჩემს მომავალ კარიერას წაადგება. ჩემი ბოლო საკურსო ნამუშევარი – მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი – რამდენიმე საერთაშორისო კინოფესტივალზე უჩვენეს, მათ შორის, როტერდამში, ტრიესტში, თბილისა და პარიზში. BP-ისა და „ბრიტანეთის საბჭოს“ უსაზღვროდ მადლიერი ვარ გაწეული დახმარებისათვის.“

სალომე ჯაში, ქართველი სტიპენდიანტი.

2.6 ხელმისაწვდომი ენერგია

საქართველო ენერგომომარაგების უზრუნველყოფის მხრივ მრავალი პრობლემის წინაშე დგას. ეს განსაკუთრებული სიმწვავით გამოვლინდა 2006 წლის იანვარში, როდესაც რუსეთის ტერიტორიაზე მომხდარი აფეთქებების მიზეზით შეწყვეტილი მიწოდების გამო შვეინის ელექტრონერგიითა და გაზით მომარაგებაში დეფიციტი შეიქმნა. მომარაგების საკმარისი და სტაბილური წყაროს არსებობა და ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება შვეინის უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული ამოცანაა და საქართველოს ენერგოუსაფრთხოების განმტკიცებას ისახავს მიზნად.

ენერგომომარაგების და ენერგოუსაფრთხოების მხრივ არსებული პრობლემების მოგვარება რეგიონში მოქმედ პარტნიორებთან თანამშრომლობის პირობებში საქართველოს მთავრობის პასუხისმგებლობას წარმოადგენს. კარგად ვიცით, რომ შეგვიძლია გარკვეული როლი შევასრულოთ ენერგოუსაფრთხოების უზრუნველყოფაში, რაც გამოიხატება ტექნიკური და საკონსულტაციო დაწმარებით და საქართველოს ტერიტორიაზე ახალი მიღალაზების უსაფრთხო და ეფექტური მქანებით. როცა ამის საჭიროება

შეიქმნა, ჩვენ, საგანგებო რეჟიმში, მოსახლეობას საწვავით დავეწმარეთ (იხ. პრაქტიკული მაგალითი). 2006 წელს დავასრულეთ 30 დუიმი დიამეტრის გაზსადენის მშენებლობის ძირითადი ეტაპი. ეს გაზსადენი აზერბაიჯანის შაპ-დენიზის საბადოდან მოპოვებულ ბუნებრივ აირს საქართველოს გაზმომარაგების სისტემას აწოდებს. 12 2005 მეტრი სიღრძის შემაერთებელი მიღლასადენი სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის შემაერთებელი კვანძიდან იწყება (რომელიც მდებარეობს | საქართველოს გარდაბანთან) და ბოლოვდება 36 დუიმი დიამეტრის მქონე საქართველოს

გაზმომარაგების სისტემასთან შეერთების წერტილში, რომელსაც ექსპლუატაციას გაზის ტრანსპორტირების კომპანია უწევს. გაზსადენის მშენებლობის ძირითადი სამუშაოები 2006 წელს დასრულდა და ჩატარდა პიდროტესტირება – მიღლასადენის გამოცდა სიმტკიცეზე, რისთვისაც იგი გაივსო წყლით და მიღლასადენში შეიქმნა წნევა, რომელიც სტანდარტულ სამუშაო წნევაზე მაღალია. ამის შემდეგ გაზსადენი საქართველოს მხარეს ექსპლუატაციაში გადაეცა. ამჟამად მთავრდება შემოღობვის და ტერიტორიის აღდგენის ზოგიერთი დარჩენილი სამუშაო.

უსასყიდლოდ გადაცემული ნავთის მარაგი სახელმწიფოს ენერგოკრიზისის შემსუბუქებაში დაეხმარა.

2006 წლის იანვარში ენერგომომარაგებაში შექმნილი დეფიციტით გამოწვეული შედეგების შესამსუბუქებლად BP საქართველომ მთავრობას 200 ტონა ნავთი გადასცა.

საყოფაცხოვრებო გასატბობი საშუალებებისთვის განკუთვნილი ნავთი Air BP-ის მარაგებიდან გამოიყო და სახელმწიფოს არსებული გამანაწილებელი ქსელის მეშვეობით დარიგდა. როგორც მთავრობამ გვაცნობა, სახელმწიფოს ჩვენი თანადგომა საგანგებო სიტუაციის დაძლევაში დაეხმარა.

2.7 ჩვენი პროგრამები

საქართველოს ეკონომიკაში განხორციელებული ინვესტიციების გარდა, BP და მისი პარტნიორები საქართველოში სოციალური ინვესტირების პროგრამებსაც ახორციელებენ. ჩვენი ინიციატივები ხორცის ასხამს კომპანიის სოციალური ინვესტირების სტრატეგიის ძირითად მიმართულებებს. ეს პროგრამებია: „BP-ის ვალდებულება,“ BTC/SCP-ის საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამა, „გაუმჯობესებული სკოლების პროექტი,“ BTC-ის საგრანტო პროგრამა საქართველოში და რეგიონული განვითარების ინიციატივა. 2006 წელს დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მიღსადენისათვის შევიმუშავეთ ინვესტირების პროგრამა, რაც სამივე მიღსადენზე სოციალური ინვესტიციების მართვის საკითხისადმი ერთიან მიდგომას უზრუნველყოფს.

- „BP-ის ვალდებულება“ 2004 წლის ოქტომბერში BP-მ საქართველოში დამატებით 14,5 მილიონი დოლარის ღირებულების სოციალური და ეკონომიკური ინვესტიციების განხორციელების ვალდებულებება აიღო. „ვალდებულებით“ გათვალისწინებული თანხა უკვე განაწილებულია პროექტების, დასაცინანსებლად განათლების, ჯანდაცვის, სავაჭრო ურთიერთობებისა და ბიზნესის განვითარების და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სფეროებში.
- განათლების სფეროში აღსანიშნავია თბილისში ეკონომიკის საერთაშორისო სკოლის განვითარებისა და მონაწილეობა მივიღეთ სკოლების კომპიუტერული მემკვიდრეობით აღჭურვის

- ეროვნული პროგრამის რეალიზაციაში. ეს ინიციატივები დეტალურადაა აღწერილი 2.5 თავში.
- 2005 წელს ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში BP-მ 3 მილიონი დოლარით დააფინანსა ქუთაისში მდებარე დასავლეთ საქართველოს სამედიცინო ცენტრის რეკონსტრუქცია და აღჭურვა.
- სავაჭრო ურთიერთობებისა და ბიზნესის განსავითარებლად BP-ის მიერ გამოყოფილი დახმარებით 0,3 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით 2006 წლის იანვარში დაფუძნდა ევროკავშირი-საქართველოს ბიზნესაბჭო (EUGBC), რომლის ოფისი ბრისტოშია. საბჭოს მიზანია საქართველოსა და ევროკავშირის

შორის საგაჭრო და საინვესტიციო კავშირების ხელშეწყობა. 2006 წელს გაიმართა რამდენიმე ღონისძიება, მათ შორისა სემინარი ევროკავშირი-საქართველოს სავაჭრო ურთიერთობის საკითხებზე და ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ექსპორტის ხელშეწყობისადმი მიღვნილი ღონისძიებები. ევროკავშირი-საქართველოს ბიზნესაბჭო მჟღიდროდ თანამშრომლობს საქართველოში მოქმედ ისეთ ორგანიზაციებთან, როგორიცაა საქართველოს სავაჭრო და სამრეწველო პალატა, ამერიკის სავაჭრო პალატა, საქართველოს ბიზნესმენთა ასოციაცია და საქართველოს ექსპორტიორთა

ქართული მედვინეობის მხარდაჭერა

ევროკავშირი-საქართველოს ბიზნესსაბჭოს თაოსნობით მოეწყო მრავალი ღონისძიება, რომელიც მიზნად ისახავდა ქართული მედვინეობის, როგორც ქვეყნის ეკონომიკის მნიშვნელოვანი დარგის, შემდგომი განვითარების ხელშეწყობას, ექსპორტის პოტენციალის გაზრდასა და საექპორტო ბაზრების გამრავალფეროვნებას.

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების ორმხრივ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით პირველადი კონსულტაციების დაწყების აღსანიშნავად ივნისში გაიმართა მილება, ევროკავშირი-საქართველოს პარტნიორობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულების ფარგლებში. ნოემბერში საბჭოს ინიციატივით მოეწყო ღვინის მწარმოებელი ქართული კომპანიების წარმომადგნლების ვიზიტი ოსლოში. ვიზიტის ფარგლებში ქართველი მედვინები ნორვეგიის სახელმწიფო მონოპოლისტ VINMONOPOLET-ისა და ღვინისა და სპირტიანი სასმელების ნორვეგიელ იმპორტიორთა ასოციაციის წარმომადგნლებს შეხვდნენ. შეხვედრებზე განიხილეს

ნორვეგიის ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების ბაზრის თავისებურებები, აგრეთვე, ნორვეგიაში ქართული ღვინის წარმატებული ექსპორტი მოპყვება.

2004 წლის ოქტომბერში BP-მ
საქართველოში დამატებით

\$14.5 მილიონი
დოლარის ღირებულების
სოციალური და
ეკონომიკური ინვესტიციების
განხორციელების
ვალდებულება აიღო.

კულტურული მემკვიდრეობის
დაცვის ხელშესაწყობად 2006
წელს საქართველოს ეროვნულ
მუზეუმთან გავაფინანსოთ
ხელშეკრულება ფინანსური
დახმარების შესახებ დამანისის
არქეოლოგიური უბნის დაცვისა
და ტურისტული
ინფრასტრუქტურის
განვითარებისათვის (იხ.
პრაქტიკული მაგალითი 1.7
თავში). BP-მ ამ მიზნით 400
ათასი აშშ დოლარი გაიღო.

გაერთიანება. ყველა ეს ორგანიზაცია
ევროკავშირი-საქართველოს
ბიზნესაბჭოს წევრია.

- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ხელშესაწყობად 2006 წელს საქართველოს ეროვნულ მუზეუმთან გავაფინანსოთ ხელშეკრულება ფინანსური დახმარების შესახებ დამანისის არქეოლოგიური უბნის დაცვისა და ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარების (იხ. პრაქტიკული განვითარებისათვის (იხ. პრაქტიკული

მაგალითი 1.7 თავში). BP-მ ამ მიზნისთვის 400 ათასი აშშ დოლარი გაიღო.

**BTC/SCP-ის საზოგადოებრივი
ინვესტირების პროგრამა (CIP) და CIP-2**
BTC/SCP-ის მიერ დაფინანსებული
საზოგადოებრივი ინვესტირების
პროგრამის განხორციელება 2003 წლის
მარტში დაიწყო. პროგრამის შექმნას წინ
უძრიდა კონსულტაციები მოსახლეობის,
დონორი ინსტიტუტების,

არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და
მთავრობის წარმომადგენლების
მონაწილეობით. პროგრამი მიზად
ისახვდა მიღსადენების მარშრუტის
მიმდებარე დასახლებების მდგრადი
სოციალური და ეკონომიკური
განვითარების ხელშეწყობას.

BTC და SCP მიღსადენების
მშენებლობის ფაზის CIP-ის მთლიანმა
ბიუჯეტმა საქართველოში 8 მილიონი
დოლარი შეადგინა. აქედან 5,5 მილიონი
დოლარი CIP-ის პირველ სამწლიან ფაზას

ადგილობრივი თემების გაძლიერება

„საქართველოში მიღსადენების მიმდებარე რაიონების მოსახლეობა მრავალი სოციალური და ეკონომიკური პრობლემის წინაშე დგას, რომლებიც ცენტრალიზებულად დაგეგმვადი და მართვადი ქვეყნიდან თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკის წესებით მოქმედ საზოგადოებად მკვეთრ გარდაქმნას უკავშირდება. ეს კი საზოგადოების წევრებისგან ახლებულ აზროვნებასა და კონკურენტულნარიანობას მოითხოვს – ანუ მათ სრულიად ახალ მოთხოვნებს უყენებს.

ორგანიზაცია CARE მისია დამატებით დახმაროს ადამიანებს, იცხოვრონ ისეთ გარემოში, სადაც დამკვიდრებულია შემწყნარებლობა და სოციალური სამართლიანობა, სადაც სიღარიბე აღმოფხვრილია და ადამიანები თავს დაცულდა გრძნობენ. ამ მიზნისკენ მიმავალ გზაზე ვენერებით თემებს, რომ

გაუმკლავდნენ სოციალურ პრობლემებსა და წინააღმდეგობებს. მაგალითად,

CIP-ის პირველმა ფაზამ წალკის რაიონის სოფელ ქვემო ხარაბას მაცხოვრებლებს სოფლის სკოლის შეკეთების საშუალება მისცა. მათ ეს შემთხვევა ხელიდან არ გაუშვეს, სკოლა გაარემონტეს, ადგილობრივი ხელისუფლებისგან მოპოვებული დამატებითი თანხით სამი საკლასო ოთახი მიუმატეს და სოფლის სასხლი წყლით მომარაგების სისტემაც გაიყვანეს, რომელიც მანამდე საერთოდ არ არსებობდა. სოფელში გარემონტდა შიდა გზები და აშენდა სპორტული დარბაზი.

თემების სიძლიერე ცალკეული ადამიანის სიძლიერეს ეფუძნება. CARE-მა და მისმა პარტნიორებმა, BP-ს ფინანსური დახმარების მეშვეობით, მიღსადენების ირგვლივ მოსახლე თემებს ასეთი გაძლიერების საშუალება შეუქმნეს. საქართველოს შორეული სოფლების მცხოვრები უამრავ გასაჭირს განიცდიან, თუმცა იმის ჩვენებამ, რომ თემის ერთობლივ ძალისხმევას რაღაცის შეცდლა შეუძლია, შესაძლოა, ადამიანების დამოკიდებულება მომავლისადმი შეცვალოს, რაც ჩვენი ძირითადი საქმიანობის საფუძველია.”

ჯონათან პუდიფუტი, CARE International-ის დირექტორი საქართველოში.

ტექნიკური დახმარება გაზსადენის რეაბილიტაციისათვის

BP-ის თუნდაც როგორც ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენისა და სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის ოპერატორი, უკვე მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ენერგოუსაფრთხოებაში.

რეგიონული განვითარების ინიციატივის ფარგლებში, BP-ის საქადასხვა სფეროს სპეციალისტებისგან შემდგარმა ჯგუფმა საქართველოს ნავთობის და გაზის კორპორაციას ტექნიკური დახმარება აღმოსავანის შევყნის გაზმომარაგების ქსელის მნიშვნელოვანი, მაგრამ მოძველებული ნაწილის – ჩრდილოეთ-სამხრეთის მაგისტრალური

გაზსადენის სარეაბილიტაციო სამუშაოების მოსამზადებელ ეტაპზე, ჩვენი დახმარება მიმართულია აშშ-ის მთავრობის „ათასწლეულის გამოწვევის კორპორაციის“ (MCC) მიერ დაფინანსებული 40 მილიონი დოლარის ღირებულების სარეაბილიტაციო პროექტის ხელშეწყობისკენ. BP ჯგუფმა საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის თანამშრომლებს პროექტის მენეჯმენტის სფეროში ჩაუტარა ტრენინგები, რომლებიც ენერგეტიკული დაგემვისა და ანგარიშების, ხარჯების კონტროლის, კონტრაქტორების მართვის, უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის სფეროების მართვისა და გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემით სარგებლობის საკითხებს.

ტექნიკური დახმარების გარდა, პარტნიორებთან ერთად დააფინანსებთ მოსამზადებელი სამუშაოები 750 ათასი აშშ დოლარით, რასაც 2006 წლის დასაწყისში RDI-ის ფარგლებში გამოყოფილი 400 ათასი აშშ დოლარი დაემატა. საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის თანამშრომლების მიერ შეძენილი ცოდნა და უნარები მათ დაეჭმარება MCC-ის დაფინანსების იპტიმიზაციად გამოყენებაში მაგისტრალური გაზსადენის ადგენისას. პროექტის შორსმიმავალი ამოცანა გულისხმობს კორპორაციის პერსონალის სათანადო მომზადებას, რათა მათ მომავალში ანალიგიური მასშტაბის რეაბილიტაციის პროექტის მართვა დამოუკიდებლად შეძლო.

მომარდა. 2,5 აშშ დოლარი „გაუმჯობესებული სკოლების პროექტისთვის“ გამოიყო. ამ თანხებით დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში გარემონტდა სოფლების ინფრასტრუქტურის ობიექტები, მათ შორის, სამედიცინო და საგანმანათლებლო დაწესებულებები, წყალსადენი სისტემები. მცირე ბიზნესის სტიმულირებისათვის მიკროსებები გაიცა. ფერმერებს ჩაუტარდათ ტრენინგები, შეიქმნა საჩვენებელი ფერმები დაფინანსდა ხანდაზმულების და დაცველი ჯგუფების სოციალური სამსახურების ქსელი. სათემო ორგანიზაციების ჩამოყალიბებით ადგილობრივი შესაძლებლობები განვითარდა.

CIP-ის დადებითი შედეგების გათვალისწინებით, 2006 წელს პროგრამის მეორე ფაზაში გაგრძელების გადაწყვეტილება მივიღეთ. პროგრამის შემდგომი სამწილიანი ფაზის რეალიზაციის მიზნით, BP-ის გრანტი მიიღო საერთაშორისო ორგანიზაცია CARE-ის კავკასიის ბიურომ (იგი პროგრამის პირველი ეტაპის ერთ-ერთი შემსრულებელი პარტნიორიც იყო), რომელიც თემის განვითარების პროექტებს უხელმძღვანელებს BTC და SCP მიღლადენების გასწვრივ მდგებარე 77 სოფელში.

CIP-2 მიზნად ისახავს, განამტკიცოს BP-ის ურთიერთობა ადგილობრივ მოსახლეობასთან სტაბილური საარსებო წყაროსა და დასაქმების შესაძლებლობების შექმნისა და სამოქალაქო საზოგადოების გაძლიერების ხელშეწყობის გზით. სამწილიანი პროგრამის მთლიანი ბიუჯეტი 5 მილიონი აშშ დოლარია. თანხა ეკონომიკური განვითარების, ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის, ახალგაზრდული და საგანმანათლებლო საქმიანობისა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების სფეროების პროექტებს მომზადება.

შემდეგ ფაზის CIP-ის განხორციელებაში მონაწილეობას მიიღებს ხუთი ორგანიზაცია: ფონდი „კონსტანტა“, საქართველოს სკაუტური მოძრაობის ასოციაცია, ბიზნესის საკონსულტაციო ორგანიზაციათა ასოციაცია (ABCO), ტრენინგების და კონსულტაციების ცენტრი (CTC) და „პარტნიორები – საქართველო.“

BTC-ის საგრანტო პროგრამა საქართველოსთვის 2004 წლის ოქტომბერში ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მიღლადენის კომპანიამ და საქართველოს მთავრობამ გააფორმეს ხელშეკრულება საქართველოსთვის საგრანტო პროგრამის შექმნის შესახებ. ხელშეკრულება

ითვალისწინებს ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მიღლადენის კომპანიის მიერ გრანტების გამოყოფას საქართველოს მოქალაქეების სიცალურ-ეკონომიკური პროექტების დასაფინანსებლად ამ გარდამტები პერიოდის განმავლობაში, ვიდრე მიღლადენებიდან მიღებული შემოსავლები მაქსიმალურ დონეს მიაღწიეს. ხელშეკრულების მიხედვით, 2010 წლამდე იგეგმება 40 მილიონი აშშ დოლარის, ხოლო შემდეგ – ყოველწლიურად 1 მილიონი აშშ დოლარის გამოყოფა მიღლადენის ექსპლუატაციის მთელი ვადის განმავლობაში.

2004 წელს მთავრობას გადაერიცხა გრანტის პირველი თანხა 9 მილიონი დოლარის ოდენობით, რომლითაც დაფინანსდა უმწევეთა დახმარებები (5,5 მილიონი დოლარი), პენსიები რეგიონებში (2,6 მილიონი დოლარი) და სტუდენტური ვაუჩერები (0,9 მილიონი დოლარი). 2005 წელს გრანტის თანხები არ გაცემულა, ხოლო 2006 წელს გადაირიცხა 15 მილიონი დოლარი, რომელიც განათლების სფეროს მოხმარდა.

რეგიონული განვითარების ინიციატივა 2005 წელს ნავთობისა და გაზის ბიზნესში ჩვენს პარტნიორ კომპანიებთან ერთად

ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან თანამშრომლობის პირობებში, BTC-ის და SCP-ის პარტნიორებმა 750 ათასი დოლარი გამოყვეს პროკრედიტ ბანკის სამი ფილიალის გახსნისა და განახლებისათვის თელავში, ხაშურსა და რუსთავში. (2006) წლის მაისში გამართული გახსნის ოფიციალური ცერემონიების შემდეგ სამივე ფილიალი სრული დატვირთვით მუშაობს.

შევმიუშავეთ რეგიონული განვითარების ინიციატივა, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან სოციალურ-ეკონომიკურ შედეგებზე საქართველოს, აზერბაიჯანისა და თურქეთის მოსახლეობისათვის.

2006 წელს წინსალა აღინიშნა ხუთივე მიმდინარე პროექტზე:

- ბორჯომშა და ბაკურიანში მყარი ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი 2004 წლიდან იღებს სათავეს. პროექტის ფარგლებში შესყიდულია აღჭიურვილობა – ნარჩენების კონტინერები, ნაგვის ყუთები, სატრანსპორტო საშუალებები. მოსახლეობაში ჩატარდა საინფორმაციო კამპანია. პროექტი ბაკურიანის ნაგავასყრელზე წებისმიერ ამინდში მისასვლელი გზის მშენებლობით დასრულდება. პროექტის თანხა, დაახლოებით 580 ათასი დოლარის ოდენობით, BTC-ის პარტნიორებმა გაიღეს. პროექტს GTZ-ის ახორციელებს.
- ბორჯომის რაიონში კერძო სექტორის ბიზნესის განვითარებისათვის BTC-ის პარტნიორებმა 3,15 მილიონი აშშ დოლარი გამოყვეს. ამ პროექტსაც გერმანიის ტექნიკური თანამშრომლობის სააგენტო – GTZ

ახორციელებს. პროექტი ეძღვნება ორი სექტორის – მეცხოველობისა და მერძევების და მეფუტკრეობის განვითარებას. კადრები შეტანილია და მიმდინარეობს პროექტის საწყისი ეტაპი. ინფორმაცია ამ პროექტის შესახებ იხილეთ 34-ე გვერდზე მოცემულ პრაქტიკულ მაგალითში. • საქართველოში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობის პროექტი საქართველოში: პროექტი ოფიციალურად 2006 წლის მარტში დაიწყო და გამიზნულია ბიზნესის ხელშეწყობი გარემოს გასაუმჯობესებლად, რაც მცირე ბიზნესს მართვაში არსებული ადმინისტრაციული ბარიერების მოხსნითა და კანონმდებლობის დაცვეწით მიიღწევა. პროექტი მჭიდროდ თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან კანონმდებლობის გასაუმჯობესებლად ინსპექციებისა და ნებართვების/ლიცენზიების სფეროებში. პარტნიორებთან ერთად ეს პროექტი 750 ათასი აშშ დოლარით დავადინანსეთ. გარდა ამისა, დაფინანსებაში მონაწილეობა მიიღეს საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციამ (500 ათასი დოლარი) და კანადის საერთაშორისო განვითარების სააგენტომ (250 ათასი

დოლარი). 2004 წელს ჩატარებული პირველადი კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, შესწავლილ იქნა 1000-მდე მცირე და საშუალო მეწარმის საქმიანობა და გამოიკვეთა ბიზნესის განვითარების პროცესში არსებული ბარიერები. შესწავლის შედეგები 2007 წელს გამოიქვეყნდება. • ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან თანამშრომლობის პირობებში, BTC-ის და SCP-ის პარტნიორებმა 750 ათასი დოლარი გამოყვეს პროკრედიტ ბანკის სამი ფილიალის გახსნისა და განახლებისათვის თელავში, ხაშურსა და რუსთავში. 2006 წლის მაისში გამართული განვითარების ცერემონიების შემდეგ სამივე ფილიალი სრული დატვირთვით მუშაობს. ახალი ფილიალები საბანკო და საკრედიტო მომსახურებას სთავაზობენ ამ რაიონებს, სადაც ეს სერვისი მანამდე განცვილითარებელი იყო. • საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციასთან გაფორმებული ხელშეწყრულების საფუძველზე, BP და პარტნიორები ჩრდილოეთ-სამხრეთის მაგისტრალური გაზსადენის რეაბილიტაციის ფართომასშტაბიან პროექტს ტექნიკური კონსულტაციით დაეხმარნენ.

მუშაობის ეფექტურობის მაჩვენებლები

	2004	2005	2006
ფსაფრთხოება¹			
BP-ის თანამშრომლის დაღუპვის შემთხვევა	0	0	0
BP-ის კონტრაქტორის დაღუპვის შემთხვევა	1	1	0
გაცდენილი სამუშაო დღეები (DAFWC) ² – მუშახელი ³	12	4	3
გაცდენილი სამუშაო დღეების სიხშირე (DAFWCF) ⁴ – მუშახელი	0.12	0.06	0.07
აღრიცხვადი ტრავები ⁵ – მუშახელი	105	30	5
აღრიცხვადი ტრავების სიხშირე (RIF) ⁶ – მუშახელი	1.06	0.41	0.12
ავტოსატრანსპორტო შემთხვევები (სულ)	69	35	33
ავტოსატრანსპორტო შემთხვევები (სულ სიხშირე) ⁷	3.76	1.30	2.06
ნამუშევარი საათგბი – მუშახელი	19,776,554	14,527,840	8,158,739
გავლილი კილომეტრები	18,335,771	28,844,882	15,999,715
გარემოს დაცვა⁸			
პირდაპირი ნახშირორჟანგი (CO ₂) (ტონა)	32,029	35,421	146,084
არაპირდაპირი ნახშირორჟანგი (CO ₂) (ტონა)	არ ეხება	არ ეხება	არ ეხება
პირდაპირი მეთანი (CH ₄) (ტონა)	202	220	396
სათბურის აირები (GHG) (ტონა CO ₂ ეკვივალენტი)	12,362	13,687	47,675
აალება (ძიება და მოპოვება) (ტონა)	არ ეხება	არ ეხება	არ ეხება
გოგირდის ოჟავანგი (SOx) (ტონა)	39	44	197
აზოტის ოქსიდი (NOx) (ტონა)	589	651	1,751
არამეთანის ნახშირწყალბადი (NMHC) (ტონა)	1,834	1,990	1,823
დაღვრის შემთხვევების რაოდენობა (პირველადი გარსაცმის დარღვევა)	1	1	3
დაღვრის მოცულობა (ლიტრი)	15	70,914	10,416
დაკარგული პროცესურების მოცულობა (ლიტრი)	10	0	0
წყალში ჩაღვრილი ნახშირწყალბადის მთლიანი რაოდენობა (ტონა)	0,015	0	0
გადამუშავებული სანიცათო ნარჩენები (ტონა)	1,307	513	0
თანამშრომლები			
BP საქართველოს თანამშრომელთა საერთო რაოდენობა	531	536	654

¹ ფსაფრთხოების მაჩვენებლები მოიცავს საქართველოში განხორციელებულ ყველა საქმიანობას, რომელიც წინამდებარე ანგარიშში არის აღწერილი (WREP, სტუცის ტრანსპორტი, BTC, SCP და Air Miles).

² DAFWC: ტრავები ან ავალმყოფობა კლასიფიცირდება, როგორც „გაცდენილი სამუშაო დღეები“ (DAFWC), თუ თანამშრომელმა ტრავების ან ავალმყოფობის შეფერად ვარ შეძლო, ემუშავა რამელმე დღეს განურჩევად იმისა, დაგეგმილი იყო თუ არა მუშაობა, ან თუ ექიმის ან ჯანდაცვის სხვა ლიცენზირებული სპეციალისტის რეკომენდაციის მიხედვადა. რომ მუშავა სახლში დარჩენილიყო, იგი მანებ გამოიყენდა სამუშაოშე.

³ BP-ის მუშახელში იგულისხმება BP-ის ყველა თანამშრომელი, BP-ის ყველა კონტრაქტორი და BP-ის ყველა დირექტორი.

⁴ DAFWC – მუშახელი: BP-ის მუშახელის მეტრ ტრავების გამო გაცდენილი სამუშაო დღეების რაოდენობა იმავე პერიოდში ნამუშევარ ყოველ 200 000 საათზე.

⁵ აღრიცხვადი ტრავები არის ისეთი სახსის ტრავები ან ავალმყოფობა, რომელიც დასრულდა ლეტალური შედეგით, გაცდენილი სამუშაო დღით, შეზღუდული მოშობით, სამუშაოს გადაბარებით ან პირველად დასრულდის გარდა გაუსულდეს საედინო მიმსახურებით.

⁶ აღრიცხვადი ტრავების სიშირი: BP-ის თანამშრომლების აღრიცხვადი ტრავების სევრით რაოდენობა იმავე პერიოდში ნამუშევარ ყოველ 200 000 საათზე.

⁷ აგტოსატრანსპორტო შემთხვევები (სულ სიხშირე): მსუბუქი აგტომანქანების და პორტატული დანადგარების გადაადგილებისას მომზდარი ყველა ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის ჯამი ყველ ერთ მოლიზ გადაიღი კოლომეტრზე.

⁸ 2004 და 2005 წლების გარემოს დაცვის მონაცემები WREP-ის და სუფსის ტერმინალს. 2006 წლის მონაცემებში შესულია ინფორმაცია სამივე მიღადენდან (BTC, SCP და WREP) და მათი დამხმარე მიღებულიდნ.

დოკუმენტის შესაბამისობის დადასტურება

წინამდებარე ანგარიში გადამოწმებულია BP ჯგუფის აუდიტორის, Ernst & Young-ის მიერ. ანგარიშის გადამოწმების უპირველესი მიზანია იმის ნათელყოფა, რომ ტექსტში მოცემული BP-ის მდგრადი საქმიანობის ამსახველი მტკიცებულებები, განცხადებები და მონაცემები ფაქტებით არის დადასტურებული. ამ პროცესის მიზანია, რომ ანგარიშის შინაარსის საიმედობა მესამე, დამოუკიდებელმა მხარემ დაამოწმოს. Ernst & Young-ის მიერ განხორციელებული სამუშაო და მათი დასკვნები იხილეთ ჰვემოთ.

დამოუკიდებელი საგარანტიო განცხადება BP-ის მენეჯმენტის BP საქართველოს მდგრადი განვითარების 2006 წლის ანგარიში („ანგარიში“) მომზადდა BP საქართველოს მენეჯმენტის მიერ, რომელიც პასუხისმგებელია დოკუმენტში მოცემული ინფორმაციის მონიტორინგისა და წარმოდგენაზე. BP-ის მენეჯმენტი ინსტრუქციების მიხედვით, ჩვენი მოვალეობაა, ქვემოთ აღწერილი პროცესის შესაბამისად გადავამოწმოთ ანგარიში წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე, მონაცემებსა და საკითხებზე დასკვნების გაკეთების მიზნით. შემოწმებისას პასუხისმგებლები გართ მხოლოდ BP p.l.c-ის მენეჯმენტის წინაშე მათთან შეთანხმებული ტექნიკური დავალების (TOR) შესაბამისად. ამრიგად, არ ვიღებთ რაიმე სხვაგვარ პასუხისმგებლობას სხვა პირისა თუ ორგანიზაციის წინაშე. ნებისმიერი მესამე მხარე ამ ანგარიშს მხოლოდ საკუთარი პასუხისმგებლობით შეიძლება, დაეყრდნოს.

როგორ გავაკეთოთ დასკვნები ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაო დაიგეგმა და განხორციელდა საქართველოს საბუღალტრი ფედერაციის შემოწმების (არადა ისტორიული ფინანსური) ინფორმაციის აუდიტისა და შემოწმებისა) საერთაშორისო სტანდარტის (ISAE3000) შესაბამისად. ჩვენი სამუშაო მოიცავს ანგარიში მოყვანილი მტკიცებულებებისა და მონაცემების შემოწმებას განსაზღვრულ ფარგლებში.

ანგარიში შეფასდა შემდეგი კრიტიკულების მიხედვით:

- სათანადო არის თუ არა ანგარიში ასახული 2006 წლის BP საქართველოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ის ძირითადი საკითხები, რომელიც უფრადება გაამახვილა მასმედიამ, გამოვლინდა თავად BP საქართველოს მიერ მდგრადი განვითარების საკითხების მიმოხილვისას ან ასახა მნიშვნელოვან შიდა დოკუმენტაციაში.
- ანგარიშში მოყვანილი მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია შესაბამისობაში თუ არა BP-ის მენეჯერების მიწოდებულ განმარტებებსა და მტკიცებულებებათ.
- ანგარიშში წარმოდგენილი მონაცემები მდგრადი განვითარების შესახებ შესაბამება თუ არა შესაბამისი

ბიზნესდანაყოფის დონეზე აღრიცხულ მონაცემებს.

ჩვენი დასკვნების ჩამოსაყალიბებლად გადავდგით შემდეგი ნაბიჯები:

- 1 ანგარიშში მოყვანილი განცხადებების მიზანშეწონილობის შესაფასებლად შევისწავლეთ მედიაში გამოვევნებული სტატიები და შიდა დოკუმენტები 2006 წელს BP-ის მიერ საქართველოში განხორციელებული მდგრადი განვითარების ხელშეწყობი საქმიანობის თაობაზე.
- 2 შევისწავლეთ BP საქართველოს მიერ ანგარიშში გადმოსაცმი ძირითადი საკითხების შერჩევის პროცესი;
- 3 შევისწავლეთ ანგარიშში არსებული მონაცემებისა და განცხადებების დასადასტურებლად მიღებული ინფორმაცია და განმარტებები. ანგარიშში ასახული მონაცემების შესახებ დოკუმენტაციის განხილვისას ჩვენ არ შევევომოწმებია თავად მონაცემთა შეგროვების, შეჯერებისა და აღრიცხვის პროცესის შევევნისა თუ ობიექტების დონეზე.

შემოწმების დონე მტკიცებულებების მოპოვების პროცედურები გულისხმობს განსაზღვრული დონის შემოწმებას ჩვენი დასკვნების გამოტანის მიზნით. მტკიცებულებების შეგროვების ჩვენ მიერ განხორციელებული პროცედურები უფრო მცირე მოცულობისასა, ვიდრე სრულფასოვნი აუდიტი (როგორიცაა, მაგალითად, ფინანსური აუდიტი) და, შესაბამისად, ჩატარებული შემოწმებაც უფრო შეზღუდულია.

ჩვენი დასკვნები ჩატარებული განხილვის საფუძველზე და ტექნიკური დავალების შესაბამისად, ანგარიშის შესახებ წარმოვადგენთ ჩვენს დასკვნებს, რომელთა გაცნობისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ზემოთ მოყვანილი ტექსტი სათაურით „როგორ გავაკეთოთ დასკვნები.“

1. არის თუ არა განხილული ანგარიშში ძირითადი საკითხები? მედია, შიდა დოკუმენტაციისა და BP საქართველოს მიერ ძირითადი საკითხების განსაზღვრის პროცესების მიმოხილვის შემდეგ, ჩვენთვის არ არის ცნობილი რომელიმე მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც არ არის მონაცემების ანგარიშში.
2. არის თუ არა BP საქართველოს

მდგრადი განვითარების ხელშეწყობი საქმიანობის ამსახველი მონაცემები და განცხადებები დადასტურებული განმარტებებითა თუ მტკიცებულებებით?

ჩვენთვის არ არის ცნობილი რომელიმე არასტორი განცხადის არსებობა ანგარიშის იმ მონაცემებსა და მტკიცებულებებში, რომელიც BP-ის მენეჯმენტმა BP საქართველოს მდგრადი საქმიანობის შესახებ წარმოადგინა.

ჩვენი დამოუკიდებლობა

აუდიტორთა ჩვენი ჯგუფი შეირჩა გლობალურად, მდგრადობის საკითხზე მომუშავე ქადაგიდან, რომელიც მსგავს დავალებებს ასრულებს გარეთანაბეჭულ სამეცნიეროში და საერთაშორისო ასპარეზზე მოვაწე მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ბიზნესებისთვის. როგორც BP p.l.c.-ის აუდიტორებს, Ernst & Young-ს მოეთხოვება, დაკამაყოფილოს დამოუკიდებლობის მოთხოვნები, რომლებიც ჩატარებული ინგლისისა და უელსის სერტიფიცირებულ ბუღალტერთა ინსტიტუტის (ICAEW) პროფესიული ეთიკის სახელმძღვანელოიმ. Ernst & Young-ის დამოუკიდებლობის პოლიტიკა, რომელიც აკმაყოფილებს და ზოგან აღმატება ICAEW-ის მოთხოვნებს, აღმოცენდება ფინანსური, პარტნიორებსა და პროფესიონალად თანამშრომლებზე. აღნიშნული პოლიტიკით, იკრძალება ჩვენს კლიენტებთან ნებისმიერი ისეთი სახის ფინანსური ურთიერთობა, რომელიც შეამცირებს დამოუკიდებლობის დონეს ან, შესაძლოა, ამგვარად იქნეს განხილული. პარტნიორებსა და პერსონალს მოეთხოვებათ, ყოველწლიურად დაადასტუროთ თავიანთი საქმიანობის შესაბამისობა ფირმის პოლიტიკასთან.

ჩვენ ყოველწლიურად ვატყობინებთ BP-ს, მოხდა თუ არა ისეთი შემთხვევა, მაგალითად, აკრძალულ მომსახურება, რაც ჩვენს დამოუკიდებლობის ასეთი შემთხვევა არ მომსახურება არ მომხდარა. შეამცირებდა. 2006 წელს ასეთი შემთხვევა ან მომსახურება არ მომხდარა.

ERNST & YOUNG
Ernst & Young LLP
ლონდონი, ივნისი, 2007 წელი

ტერმინების განმარტება

ACG	აზერი-ჩირაგი-გუჯეშლის საბადოები
BTC	ბაქო-თბილის-ჯეიპანის ნავთობსადენი
CAO	შესაბამისობის მრჩეველი / ომბუდსმენი
CAS	არქეოლოგიური კვლევის ცენტრი
CDAP	კასპიის განვითარების მრჩეველთა საბჭო
CLO	საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციერი
CO ₂	ნახშირორჟანგი
DAFWC (F)	გაცდენილი სამუშაო დღეები (სიხშირე)
EBRD	ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი
EDDF	ნავთობის ავარიული ჩამოსაცლელი ობიექტი
EF	ევრაზიის ფონდი
EIP	გარემოსადაცვითი ინცესტირების პროგრამა
ESI	თანამშრომელთა კმაყოფილების ინდექსი
ESIA	ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
EU	ევროკავშირი
EUGC	ევროკავშირი-საქართველოს ბიზნესსაბჭო
FSO	უშიშროების საველე ოფიცერი
GGIC	საქართველოს გაზის საერთაშორისო კორპორაცია
GIOC	საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაცია
GHG	საბურის აირი
GOGC	საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია
GPC	საქართველოს მილსადენის კომპანია
GTC	გაზის ტრანსპორტირების კომპანია
HSSE	ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების, უშიშროების და გარემოს დაცვა
ICOMOS	ძეგლების და ღირსშესანიშნავი ადგილების საერთაშორისო საბჭო
IEC	გარემოს დაცვის დამოუკიდებელი კონსულტანტი
IFC	საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია
IMT	ინციდენტის მართვის ჯგუფი
ISP	გაუმჯობესებული სკოლების პროექტი
JV	ერთობლივი საწარმო
MCC	ათასწლეული გამოწვევის კორპორაცია
NGO	არასამთავრობო ორგანიზაცია
PAS	თანამშრომელთა მოთხოვნების შესწავლა
PMDI	მილსადენის მონიტორინგისა და დიალოგის ინიციატივა
RDI	რეგიონული განვითარების ინიციატივა
RoW	მილსადენის დერეფანი
SCP	სამხრეთ კავკასიური გაზსადენი
SEC	ფასიანი ქაღალდების და საბირჟო ოპერაციების კომისია
SME	მცირე და საშუალო საწარმო
SPPD	სტრატეგიული მილსადენების დაცვის მთავარი სამმართველო
SPU	სტრატეგიული ბიზნესდანაყოფი
SRAP	სოციალური და განსახლების სამოქმედო გეგმა
UNDP	გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განვითარების პროგრამა
WREP	დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენი, იგივე ბაქო-სუფსის მილსადენი

დამატებითი ინფორმაცია

2006 წელს ჩვენ განვაგრძეთ BP -ს მდგრად განვითარების ანგარიშის მომზადება სამ დონეზე: ჯგუფის ანგარიში, ცალკეული ქვეყნის ანგარიში და შერჩეული ადგილობრივი ობიექტის ანგარიში.

ჯგუფური ანგარიში ჩვენი ჯგუფის კებ-გვერდზე განთავსებულია სრული ინფორმაცია იმათოვის, ვინც დაინტერესებულია, გაიგოს უფრო მეტი BP-ის მდგრად განვითარებასა და პასუხისმგებლობაზე. ვებ-გვერდზე ასევე მოცემულია დეტალური ინფორმაცია და მონაცემები ჯგუფის მდგრად მოღვაწეობის შესახებ, მათ შორის, BP-ის 2006 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში (www.bp.com/sustainability და www.bp.com).

ინტერნეტში განთავსებულ მთელ რიგ პრაქტიკულ მაგალითებში კონკრეტულად არის ასახული, როგორ ვახორციელებთ ჩვენს მიერ აღებულ ვალდებულებებს მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში. მაგალითები მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორიცაა ჯანდაცვა, უსაფრთხოება, თანამშრომლები, მრავალფეროვნება, განათლება, კონსერვაცია, BP და განვითარება, საქმიანობისადმი პასუხისმგებლობით მიდგომა, ბიზნესის განვითარება, შემოსავლების მართვა და ბიზნესის ეთიკა. ყოველივე ზემოთხესხებული შემოწებებული და დადასტურებულია Ernst & Young-ის მიერ (www.bp.com/casestudies).

ვებ-გვერდზე ასევე მოცემულია დეტალური გრაფიკული სქემები, რომელთა მეშვეობით შეგიძლიათ გაეცნოთ BP-ის საქმიანობის შესახებ მონაცემებს ისეთ სფეროებში, როგორიცაა ჯანდაცვა, უსაფრთხოება და გარემო. ამისთვის შექმნილია მარტივად გამოსაყენებელი და ხელმისაწვდომი

ფორმატირების საშუალებები. შესაძლებელია გრაფიკების სურათის სახით შექმნა და მონაცემების ჩამოტვირთვა (www.bp.com/hsechartingtool).

ჩვენი გარემოსდაცვითი რუკის მიზანია, BP-ის ცალკეული იბიექტის შესახებ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მოწოდებით უზრუნველყოს უფრო მაღალი გამჭვირვალობა ადგილობრივ დონეზე ჩვენ წინაშე მდგარი ამოცანების შესახებ. აქ მოცემულია ISO სერტიფიკატის მქონე BP-ის ყველა მთავარი საოპერაციო ობიექტის მდებარეობა და აღნიშნულია, თუ რომელი საკითხების მნიშვნელოვანი თითოეული იბიექტის მართვაში. რუკაზე მოცემული ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით შეგიძლიათ გაეცნოთ დეტალებს ბიომრავალფეროვნების, პარამეტრების აღნიშნული მტკნარი წყლის გამოყენების, ასევე წყლის ხარისხისა და ნარჩენების შესახებ რეგიონების მიხედვით, აგრეთვე ესაზღვრება ან გადაკვეთს თუ არა ესა თუ ის იბიექტი IUCN კატეგორიის დაცულ ტერიტორიებს. აღნიშნული ობიექტების განთავსება ფონურ რუკაზე, სადაც იღუსტრირებულია ეკოლოგიური მდგომარეობა რეგიონში, შესაძლებელს ხდის იბიექტის შესახებ ინფორმაციის გასაზრებას ადგილობრივ კონტექსტში, განსაკუთრებით კი ეკოლოგიურად მგრძნობიარე ტერიტორიებზე (www.bp.com/hsemappingtool).

შევენის მდგრადი განვითარების ანგარიში 2006 წლის მდგრადი განვითარებს ანგარიშს ჩვენ ვაჟვენებთ მთელ რიგ საჯარო გამოსვლებს. 2006 წელს ამ გამოსვლების მთავარი თემები იყო:

ტობაგო. წინამდებარე ანგარიშის მსგავსად, მათი საშუალებით, შეგიძლიათ გაეცნოთ ჩვენს საქმიანობას გარემოსდაცვით და სოციალურ სფეროებში, კონკრეტულ რეგიონში თუ ბაზარზე. ოთხივე ანგარიში

თანმიმდევრულად არის დაცული დიკვირებულის სტრუქტურის, შინაარსის და დიზაინის საერთო სტანდარტი, და მათი მომზადებისას გამოყენებულია მონაცემთა მოკრების და გარეშე მხარის მიერ გადამოწმების სტანდარტული პროცედურები. (www.bp.com/countryssustainabilityreports და www.bp.com/worldwide).

ცალკეული ობიექტების შემოწმებული ანგარიში ჩვენს ვებ-გვერდზე ასევე განთავსებულად 60-ზე მეტი ცალკეული ობიექტის შემოწმებული ანგარიში, სადაც მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ჯანდაცვის, უსაფრთხოების, გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის შესახებ მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში. გვჯერა, რომ ცალკეული ობიექტის დამოუკიდებლად შემოწმებული ანგარიშები უზრუნველყოს გამჭვირვალობას ადგილობრივ დონეზე (www.bp.com/siteresorts).

საჯარო გამოსვლები კორპორატიული პასუხისმგებლობის შესახებ ჩვენი ჯგუფის ვებ-გვერდზე ვაჟვენებთ მთელ რიგ საჯარო გამოსვლებს. 2006 წელს ამ გამოსვლების მთავარი თემები იყო:

ტექნილოგიური სახლები, ენერგოსაფრთხოება, ბიზნესი და სიღარიბის დაძლევა, ალტერნატიული ენერგია, კლიმატის ცვლილება და ნაწილობრივი დაბალი შემცველობის ენერგია (www.bp.com/speeches).

საკონტაქტო ინფორმაცია და შენიშვნები

თქვენი აზრი ჩვენთვის მნიშვნელოვანია. შეგიძლიათ, მოგვწეროთ ქვემოთ მოცემულ მისამართზე საზოგადოებასთან ურთიერთობის და საგარეო კავშირების განყოფილების სახელზე, ან დაგვიკავშირდეთ ელექტრონული ფოსტის საშუალებით მისამართზე: bpreosust@bp.com.

საქართველო, თბილისი, 0194, საბურთალოს ქ. №38, BP საქართველო

დიზაინი და ბეჭედვა

დიზაინი და ტექსტის აწყობა: Steed Design, გაერთიანებული სამეცო, SS9 1QX, ესექსი, დი-ო-ნ-სი, დოლიშიშ დრაივი №44, სთიდ დიზაინი. ბეჭედვა: გაერთიანებული სამეცო, SS6 7UT, ესექსი, რეიილი, ბრუქ როუდი №17, CPD. ფოტოგრაფია: სამონ კრეიტემი.

საგამომცემლო შენიშვნა

შაღალდები წინამდებარე მდგრადი განვითარების ანგარიში დაბეჭედილია ღობერტ ორნე-ის

ჯგუფის მიერ მოწოდებულ Revive Enhanced-ზე, რომელიც 100 პროცენტით დამზადებულია მეორადი მოხმარების, გადამუშავებული ბოჭკოსაგან საამჭროში, რომელისაც მინიჭებული აქვთ გარემოს დაცვის ISO 14001 სერტიფიკატი. ნარჩენებიდან მიღებული მასალა სერტიფიცირებულია ტყის მეურვეთა საბჭოს წესების დაცვით. ცელულურზენის დამუშავებისას გამოყენებული იყო ელემენტარული ქლორისაგან თავისუფალი გათუთრების პროცესი (ECF).